

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Ινστιτούτο
Περιφερειακής Ανάπτυξης
Παντείου Πανεπιστημίου

Μελέτη για την χαρτογράφηση της Πολιτιστικής- Δημιουργικής Βιομηχανίας στην Ελλάδα

Δεύτερο Παραδοτέο: Η εικόνα των Περιφερειών

Δεκέμβριος 2016

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά
και Επενδυτικά Ταμεία

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Ομάδα έργου

Βασίλης Αυδίκος, Λέκτορας τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πάντειο Πανεπιστήμιο (υπεύθυνος έργου)

Μάρθα Μιχαηλίδου, Επ. Καθηγήτρια τμήματος Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Γεώργιος Μιχ. Κλήμης, Αν. Καθηγητής τμήματος Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Άγγελος Μιμής, Επ. Καθηγητής τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Συνεργάτες ομάδας έργου

Ελευθέριος Γαϊτανίδης, υπ. Διδάκτορας τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Παναγιώτης Δρακάκης, υπ. Διδάκτορας τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Παναγιώτης Νικολόπουλος, υπ. Διδάκτορας τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Ελένη Κωστοπούλου, MSc. Αστικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης του τμήματος Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Περιεχόμενα

Κατάλογος Πινάκων	4
Κατάλογος Διαγραμμάτων	7
Κατάλογος Εικόνων	9
1. Πρόλογος	10
2. Μεθοδολογία	12
3. Πολιτιστική και δημιουργική παραγωγή: Περιφερειακές ανισότητες	15
4. Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στις Περιφέρειες	23
5. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στις Ελληνικές Περιφέρειες.....	28
6. Πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες: Τα προφίλ των Περιφερειών	36
6.1 Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	36
6.2. Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	41
6.3. Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	47
6.4 Περιφέρεια Θεσσαλίας	52
6.5 Περιφέρεια Ηπείρου	57
6.6 Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.....	62
6.7 Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	67
6.8 Περιφέρεια Αττικής	72
6.9 Περιφέρεια Πελοποννήσου	88
6.10 Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	93
6.11 Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	98
6.12 Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	103
6.13 Περιφέρεια Κρήτης	108

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1. Στατιστική ταξινόμηση κλάδων μελέτης.....	13
Πίνακας 2. Συντελεστές συμμετοχής (LQ) στους ΚΠΔ στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας	18
Πίνακας 3. Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία ΚΠΔ στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας, 2014 (σε εκ. €)	20
Πίνακας 4. Αριθμός εργαζομένων στους ΚΠΔ στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας, 2014	21
Πίνακας 5. Αριθμός επιχειρήσεων στους ΚΠΔ στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας, 2014	22
Πίνακας 6. Ταξινόμηση Περιφερειών βάσει κατά κεφαλήν αξία παραγωγής στους ΚΠΔ	27
Πίνακας 7. Αριθμός πολιτιστικών δομών και υποδομών στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας, 2015	28
Πίνακας 8. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης, 2014	36
Πίνακας 9. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στην Ανατολική Μακεδονία & Θράκη, 2015 .	37
Πίνακας 10. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΔ στην Ανατολική Μακεδονία & Θράκη, 2008-2014 (σε εκ. €)	39
Πίνακας 11. Εργαζόμενοι στην Ανατολική Μακεδονία & Θράκη κατά ΚΠΔ, 2008-2014	39
Πίνακας 12. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στην Ανατολική Μακεδονία & Θράκη, 2008-2014	40
Πίνακας 13. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, 2014	41
Πίνακας 14. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στην Κεντρική Μακεδονία, 2015	43
Πίνακας 15. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΔ στην Κεντρική Μακεδονία, 2008-2014 (σε εκ. €)	45
Πίνακας 16. Εργαζόμενοι στην Κεντρική Μακεδονία κατά ΚΠΔ, 2008-2014	45
Πίνακας 17. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στην Κεντρική Μακεδονία, 2008-2014	46
Πίνακας 18. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, 2014	47
Πίνακας 19. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στη Δυτική Μακεδονία	48
Πίνακας 20. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΔ στη Δυτική Μακεδονία, 2008-2014 (σε εκ. €)	50
Πίνακας 21. Εργαζόμενοι στη Δυτική Μακεδονία κατά ΚΠΔ, 2008-2014	50
Πίνακας 22. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στη Δυτική Μακεδονία, 2008-2014	51
Πίνακας 23. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, 2014	52
Πίνακας 24. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στη Θεσσαλία	53
Πίνακας 25. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΔ στη Θεσσαλία, 2008-2014 (σε εκ. €)	55
Πίνακας 26. Εργαζόμενοι στη Θεσσαλία κατά ΚΠΔ, 2008-2014	55

Πίνακας 27. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στη Θεσσαλία, 2008-2014	56
Πίνακας 28. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Ηπείρου, 2014	57
Πίνακας 29. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στην Ήπειρο	58
Πίνακας 30. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΔ στην Ήπειρο, 2008-2014 (σε εκ. €) ..	60
Πίνακας 31. Εργαζόμενοι στην Ήπειρο κατά ΚΠΔ, 2008-2014	60
Πίνακας 32. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στην Ήπειρο, 2008-2014.....	61
Πίνακας 33. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2014.....	62
Πίνακας 34. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στη Δυτική Ελλάδα.....	63
Πίνακας 35. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΔ στη Δυτική Ελλάδα, 2008-2014 (σε εκ. €).....	65
Πίνακας 36. Εργαζόμενοι στη Δυτική Ελλάδα κατά ΚΠΔ, 2008-2014.....	65
Πίνακας 37. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στη Δυτική Ελλάδα, 2008-2014	66
Πίνακας 38. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2014	67
Πίνακας 39. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στη Στερεά Ελλάδα.....	68
Πίνακας 40. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΔ στη Στερεά Ελλάδα, 2008-2014 (σε εκ. €).....	70
Πίνακας 41. Εργαζόμενοι στη Στερεά Ελλάδα κατά ΚΠΔ, 2008-2014	70
Πίνακας 42. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στη Στερεά Ελλάδα, 2008-2014.....	71
Πίνακας 43. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Αττικής, 2014.....	72
Πίνακας 44. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στην Αττική.....	73
Πίνακας 45. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΔ στην Αττική, 2008-2014 (σε εκ. €) ...	75
Πίνακας 46. Εργαζόμενοι στην Αττική κατά ΚΠΔ, 2008-2014.....	75
Πίνακας 47. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στην Αττική, 2008-2014	76
Πίνακας 48. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, 2014	88
Πίνακας 49. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στην Πελοπόννησο.....	89
Πίνακας 50. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΔ στην Πελοπόννησο, 2008-2014 (σε εκ. €).....	91
Πίνακας 51. Εργαζόμενοι στην Πελοπόννησο κατά ΚΠΔ, 2008-2014.....	91
Πίνακας 52. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στην Πελοπόννησο, 2008-2014	92
Πίνακας 53. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, 2014.....	93
Πίνακας 54. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στο Νότιο Αιγαίο	94
Πίνακας 55. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΔ στο Νότιο Αιγαίο, 2008-2014 (σε εκ. €)	96
Πίνακας 56. Εργαζόμενοι στο Νότιο Αιγαίο κατά ΚΠΔ, 2008-2014.....	96
Πίνακας 57. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στο Νότιο Αιγαίο, 2008-2014	97

Πίνακας 58. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, 2014.....	98
Πίνακας 59. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στο Βόρειο Αιγαίο	99
Πίνακας 60. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΔ στο Βόρειο Αιγαίο, 2008-2014 (σε εκ. €).....	101
Πίνακας 61. Εργαζόμενοι στο Βόρειο Αιγαίο κατά ΚΠΔ, 2008-2014	101
Πίνακας 62. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στο Βόρειο Αιγαίο, 2008-2014.....	102
Πίνακας 63. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, 2014	103
Πίνακας 64. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στα Ιόνια Νησιά	104
Πίνακας 65. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΔ στα Ιόνια Νησιά, 2008-2014 (σε εκ. €)	106
Πίνακας 66. Εργαζόμενοι στα Ιόνια Νησιά κατά ΚΠΔ, 2008-2014	106
Πίνακας 67. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στα Ιόνια Νησιά, 2008-2014	107
Πίνακας 68. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Κρήτης, 2014	108
Πίνακας 69. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στην Κρήτη	110
Πίνακας 70. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΔ στην Κρήτη, 2008-2014 (σε εκ. €)..	112
Πίνακας 71. Εργαζόμενοι στην Κρήτη κατά ΚΠΔ, 2008-2014	112
Πίνακας 72. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στην Κρήτη, 2008-2014.....	113

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1. Μερίδια Περιφερειών στην ΑΠΑ, αριθμό εργαζομένων και επιχειρήσεων των ΚΠΔ	15
Διάγραμμα 2. Μερίδια στην απασχόληση και στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στους ΚΠΔ στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας, 2014.....	16
Διάγραμμα 3. Ποσοστιαίες μεταβολές ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας στους ΚΠΔ στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας, 2008-2013-2014	24
Διάγραμμα 4. Ποσοστιαίες μεταβολές αριθμού εργαζομένων στους ΚΠΔ στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας, 2008-2013-2014	25
Διάγραμμα 5. Ποσοστιαίες μεταβολές αριθμού επιχειρήσεων στους ΚΠΔ στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας, 2008-2013-2014	26
Διάγραμμα 6. Αριθμός πολιτιστικών φορέων στις 13 ελληνικές Περιφέρειες, ανά 100.000 κατοίκους (2012)	29
Διάγραμμα 7. Αριθμός φεστιβάλ στις 13 ελληνικές Περιφέρειες, ανά 100.000 κατοίκους (2015)	30
Διάγραμμα 8. Αριθμός κινηματογράφων και οθονών κινηματογράφων στις 13 ελληνικές Περιφέρειες, ανά 100.000 κατοίκους (2015).....	31
Διάγραμμα 9. Αριθμός βιβλιοθηκών στις 13 ελληνικές Περιφέρειες, ανά 100.000 κατοίκους (2015)	32
Διάγραμμα 10. Αριθμός μουσείων στις 13 ελληνικές Περιφέρειες, ανά 100.000 κατοίκους (2015)	33
Διάγραμμα 11. Αριθμός μνημείων στις 13 ελληνικές Περιφέρειες, ανά 100.000 κατοίκους (2015)	34
Διάγραμμα 12. Αριθμός αρχαιολογικών χώρων στις 13 ελληνικές Περιφέρειες, ανά 100.000 κατοίκους (2015).....	35
Διάγραμμα 13. Μερίδια των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στην Ανατολική Μακεδονία-Θράκη, 2014	38
Διάγραμμα 14. Μερίδια των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στην Ανατολική Μακεδονία-Θράκη, 2014	38
Διάγραμμα 15. Μερίδια των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στην Κεντρική Μακεδονία, 2014	43
Διάγραμμα 16. Μερίδια των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στην Κεντρική Μακεδονία, 2014.....	44
Διάγραμμα 17. Μερίδια των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στη Δυτική Μακεδονία, 2014	49
Διάγραμμα 18. Μερίδια των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στη Δυτική Μακεδονία, 2014.....	49

Διάγραμμα 19. Μερίδια των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στη Θεσσαλία, 2014	54
Διάγραμμα 20. Μερίδια των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στη Θεσσαλία, 2014.....	54
Διάγραμμα 21. Μερίδια των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στην Ήπειρο, 2014	59
Διάγραμμα 22. Μερίδια των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στην Ήπειρο, 2014	59
Διάγραμμα 23. Μερίδια των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στη Δυτική Ελλάδα, 2014.....	64
Διάγραμμα 24. Μερίδια των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στη Δυτική Ελλάδα, 2014	64
Διάγραμμα 25. Μερίδια των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στη Στερεά Ελλάδα, 2014.....	69
Διάγραμμα 26. Μερίδια των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στη Στερεά Ελλάδα, 2014	69
Διάγραμμα 27. Μερίδια των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στην Αττική, 2014	74
Διάγραμμα 28. Μερίδια των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στην Αττική, 2014.....	74
Διάγραμμα 29. Μερίδια των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στην Πελοπόννησο, 2014.....	90
Διάγραμμα 30. Μερίδια των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στην Πελοπόννησο, 2014	90
Διάγραμμα 31. Μερίδια των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στο Νότιο Αιγαίο, 2014.....	95
Διάγραμμα 32. Μερίδια των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στο Νότιο Αιγαίο, 2014 ..	95
Διάγραμμα 33. Μερίδια των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στο Βόρειο Αιγαίο, 2014.....	100
Διάγραμμα 34. Μερίδια των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στο Βόρειο Αιγαίο, 2014	100
Διάγραμμα 35. Μερίδια των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στα Ιόνια Νησιά, 2014.....	105
Διάγραμμα 36. Μερίδια των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στα Ιόνια Νησιά, 2014 .	105
Διάγραμμα 37. Μερίδια των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στην Κρήτη, 2014	110
Διάγραμμα 38. Μερίδια των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στην Κρήτη, 2014	111

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1. Χαρτογραφική απεικόνιση των εκδοτικών επιχειρήσεων στην Αθήνα	78
Εικόνα 2. Χαρτογραφική απεικόνιση των εκτυπωτικών επιχειρήσεων στην Αθήνα.....	79
Εικόνα 3. Χαρτογραφική απεικόνιση των επιχειρήσεων κατασκευής και εμπορίας κοσμημάτων στην Αθήνα.....	80
Εικόνα 4. Χαρτογραφική απεικόνιση των επιχειρήσεων παραγωγής και εμπορίας λογισμικού στην Αθήνα	81
Εικόνα 5. Χαρτογραφική απεικόνιση των κινηματογραφικών επιχειρήσεων παραγωγής, διανομής και προβολής στην Αθήνα	82
Εικόνα 6. Χαρτογραφική απεικόνιση των φωτογραφείων στην Αθήνα	83
Εικόνα 7. Χαρτογραφική απεικόνιση των διαφημιστικών επιχειρήσεων στην Αθήνα	84
Εικόνα 8. Χαρτογραφική απεικόνιση των επιχειρήσεων ειδικευμένου σχεδιασμούστην Αθήνα	85
Εικόνα 9. Χαρτογραφική απεικόνιση των επιχειρήσεων μουσικής και αναπαραστατικών τεχνών στην Αθήνα	86
Εικόνα 10. Χαρτογραφική απεικόνιση χειροτεχνικών επιχειρήσεων και αντικερί στην Αθήνα	87

1. Πρόλογος

Η μελέτη για την χαρτογράφηση της πολιτιστικής και δημιουργικής βιομηχανίας στην Ελλάδα ανατέθηκε στο Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου από το Υπουργείο Πολιτισμού. Σκοπός της μελέτης είναι η λεπτομερής ανάλυση της εξέλιξης βασικών οικονομικών μεγεθών των κλάδων πολιτισμού και δημιουργικότητας (ΚΠΔ) στην Ελλάδα για την περίοδο 2008-2014, ούτως ώστε να περιγραφεί για πρώτη φορά η οικονομία του πολιτισμού και της δημιουργικότητας, τόσο σε εθνικό και κλαδικό επίπεδο, όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Ευελπιστούμε η χαρτογράφηση αυτή να αποτελέσει ουσιαστικό υλικό για αυτούς που σχεδιάζουν πολιτικές για τον δημιουργικό τομέα στην Ελλάδα, σε εθνικό και περιφερειακό/τοπικό επίπεδο. Ο στοχευμένος προγραμματισμός δράσεων και έργων μπορεί να ωθήσει τον πολιτιστικό και δημιουργικό τομέα σε μια νέα τροχιά ανάπτυξης, η οποία θα επαυξήσει τη συνεισφορά του στην ελληνική οικονομία, αλλά και θα δημιουργήσει τις βάσεις για την αντιμετώπιση χρόνιων προβλημάτων, όπως είναι η επισφαλής εργασία, η έλλειψη υποδομών και δικτυώσεων κ.α.

Η μελέτη διακρίνεται σε δύο παραδοτέα: το πρώτο παραδοτέο, το οποίο περιλαμβάνει στατιστικές αναλύσεις βασικών μεγεθών των κλάδων πολιτισμού και δημιουργικότητας της Ελλάδας και σύγκριση με τα αντίστοιχα μεγέθη της ΕΕ-28 και το ανά χείρας, δεύτερο παραδοτέο, το οποίο επιχειρεί μια λεπτομερή καταγραφή και ανάλυση της πολιτιστικής και δημιουργικής οικονομίας στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας.

Το δεύτερο παραδοτέο είναι διαρθρωμένο σε έξι κεφάλαια. Το επόμενο (δεύτερο) κεφάλαιο περιγράφει την μεθοδολογία εκπόνησης της μελέτης και την ταξινόμηση που επιλέχθηκε να ακολουθηθεί, η οποία απορρέει από την ταξινόμηση του πρώτου παραδοτέου. Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται στοιχεία για την απασχόληση, την προστιθέμενη αξία και τον αριθμό των επιχειρήσεων των ΚΠΔ στις 13 ελληνικές Περιφέρειες και αναδεικνύονται οι άνισες χωρικές κατανομές αυτών. Οι περιφερειακές ανισότητες διαφόρων πολιτιστικών δομών και υποδομών στις ελληνικές Περιφέρειες παρουσιάζεται και στο πέμπτο κεφάλαιο, ενώ το τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζει τις περιφερειακές επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στους ΚΠΔ. Το τελευταίο κεφάλαιο περιλαμβάνει τα προφίλ των 13 Περιφερειών στην πολιτιστική και δημιουργική οικονομία.

Ποιές είναι πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες;

Ο όρος «πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες» (ΠΔΒ) ή «κλάδοι πολιτισμού και δημιουργικότητας» (ΚΠΔ) περιλαμβάνει συνήθως όλες τις επιχειρήσεις παραγωγής εμπορεύσιμων αγαθών υψηλού αισθητικού ή συμβολικού χαρακτήρα που η χρήση τους αποσκοπεί στον ερεθισμό των βιωματικών αντιδράσεων του καταναλωτή. Το τελικό αγαθό ή υπηρεσία αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας και υπάγεται στη νομοθεσία περί προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων.

Φυσικά, υπάρχουν διάφοροι ορισμοί για τους ΚΠΔ (DCMS 2004, UNESCO 2005, Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2010), οι οποίοι προκρίνουν διαφορετικές ταξινομήσεις των πολιτιστικών και δημιουργικών κλάδων. Στην παρούσα μελέτη επιλέχθηκε ο παραπάνω ορισμός, ο οποίος συνάδει με την συλλογή και επεξεργασία στατιστικών στοιχείων από πολιτιστικές και δημιουργικές επιχειρήσεις που παράγουν και πωλούν πολιτιστικά αγαθά και υπηρεσίες.

Η γρήγορη ανάπτυξη που σημείωσαν οι ΚΠΔ τα τελευταία χρόνια διεθνώς οδήγησε στην αναγνώρισή τους ως αυτοτελούς τομέα της οικονομίας, που περιλαμβάνει πολλές και σημαντικές δραστηριότητες παραγωγικού ενδιαφέροντος, όπως η διαφήμιση, η αρχιτεκτονική, το design, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης, ο κινηματογράφος, τα εικαστικά, η λογοτεχνία και το θέατρο, το λογισμικό, η μουσική, η φωτογραφία, οι βιβλιοθήκες και τα αρχεία, τα μουσεία και οι αρχαιολογικοί χώροι και γενικότερες μορφές πολιτισμικής και λαογραφικής κληρονομιάς, οι εκδόσεις και οι αίθουσες τέχνης. Καλύπτει δηλαδή ένα ευρύ και ετερόκλητο φάσμα δραστηριοτήτων συναφών με τον πολιτισμό γενικότερα.

2. Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία εκπόνησης της μελέτης στηρίχθηκε σε ποσοτικές μεθόδους ανάλυσης στατιστικών δεδομένων, τα οποία αντλήθηκαν από διάφορες πηγές, όπως η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat, Στοιχεία από την βάση δεδομένων Structural Business Statistics και Labour Force Survey), η Ελληνική Στατιστική Αρχή (Στοιχεία ΑΕΠ, Απασχόλησης, Μητρώο Επιχειρήσεων, Στατιστικές Πολιτισμού) και το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, όπως και από ένα πλήθος κρατικών και ιδιωτικών φορέων και συνδικαλιστικών οργανώσεων, για να υπάρχει μια πιο ολιστική εικόνα για τους διάφορους πολιτιστικούς τομείς. Όμως, αυτά τα στατιστικά στοιχεία θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με επιφύλαξη και χωρίς την διάθεση συγκρίσεων με τις επίσημες στατιστικές της ΕΛΣΤΑΤ και Eurostat.

Οι κλάδοι που συμπεριλαμβάνονται στο δεύτερο παραδοτέο για τις περιφερειακές αναλύσεις, είναι οι κλάδοι που χρησιμοποιήθηκαν, βάσει της μεθοδολογίας, στο πρώτο παραδοτέο. Υπάρχουν όμως μερικές διαφορές, οι οποίες δημιουργήθηκαν λόγω μερικών περιορισμών των βάσεων δεδομένων. Ο βασικότερος περιορισμός δημιουργήθηκε από το γεγονός ότι τα στατιστικά στοιχεία των βάσεων Structural Business Statistics και Labour Force Survey (ΕΛΣΤΑΤ και Eurostat), που χρησιμοποιήθηκαν στα δύο παραδοτέα, ενώ στο εθνικό σύνολο (πρώτο παραδοτέο) περιλαμβάνουν ανάλυση σε τετραψήφιους κωδικούς οικονομικής δραστηριότητας (4-digit NACE), στις περιφερειακές στατιστικές η ανάλυση μένει σε διψήφιους κωδικούς οικονομικής δραστηριότητας. Έτσι, στις περιφερειακές αναλύσεις δεν συμπεριλαμβάνονται οι δραστηριότητες ειδικευμένου σχεδίου (design, κωδικός 7410) και οι φωτογραφικές δραστηριότητες (7420). Ακόμη, στην κατηγορία εκδόσεις συμπεριλαμβάνονται οι εκδόσεις λογισμικού, ενώ στο πρώτο παραδοτέο οι εκδόσεις λογισμικού υφίστανται μαζί με τον προγραμματισμό Η/Σ σε διακριτή κατηγορία. Επίσης, στο λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών δεν συμπεριλαμβάνεται η οικονομική δραστηριότητα «Ενοικίαση βιντεοκασετών και δίσκων», στην κατηγορία «Τηλεόραση και ραδιόφωνο» δεν συμπεριλαμβάνονται οι δραστηριότητες δικτυακές πύλες και πρακτορεία ειδήσεων. Έτσι, ανάμεσα στα σύνολα των διαφόρων μεγεθών (προστιθέμενη αξία, απασχόληση κ.λπ.) που εξετάζονται στο δεύτερο παραδοτέο και στα σύνολα των αντίστοιχων μεγεθών του πρώτου παραδοτέου υφίστανται κάποιες μικρές αποκλίσεις, λόγω των παραπάνω αλλαγών. Ακολούθως η βαρύτητα των κλάδων που εξετάζονται στο δεύτερο παραδοτέο ακολουθεί τις παρακάτω κατανομές.

Πίνακας 1. Στατιστική ταξινόμηση κλάδων μελέτης

ΣΤΑΚΟΔ	Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	Βαρύτητα στην μελέτη
18 και 32	Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	50%
47	Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	30%
58	Εκδόσεις	80%
61	Προγραμματισμός Η/Σ	50%
59	Οπτικοακουστικά	100%
60	Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	100%
71	Αρχιτεκτονική	35%
73	Διαφήμιση	80%
90	Τέχνες και ψυχαγωγία	100%
91	Βιβλιοθήκες και μουσεία	100%

Φορείς- πηγές άντλησης στατιστικών δεδομένων

Ελληνική Στατιστική Αρχή

Eurostat

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Πύλη πολιτιστικών φορέων-ΥΠΠΟ

Περιφερειακή πολιτιστική πολιτική και Φεστιβάλ-ΥΠΠΟ

ΕΚΕΒΙ

Εταιρία Ελλήνων Λογοτεχνών

Εταιρία Συγγραφέων

Εθνική Εταιρία Ελλήνων Λογοτεχνών

Πανελλήνια Ομοσπονδία Θεάματος Ακροάματος

Εταιρεία Ελλήνων Σκηνοθετών

Εταιρεία Ελλήνων Θεατρικών Συγγραφέων, Μουσικών και Μεταφραστών

Σωματείο Ελλήνων Χορογράφων

Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου

ΕΣΠΕΚ

ΣΑΠΟΕ

Επιμελητήριο Εικαστικών Τεχνών Ελλάδας

IFPI

ΑΕΠΙ

Ερατώ

Απόλλων

athinorama.gr

biblionet.gr

Δεδομένα από Structural Business Statistics database- Eurostat

Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία: Value added at factor cost

Πωλήσεις: Turnover or gross premiums written

Αριθμός εργαζομένων: Number of persons employed

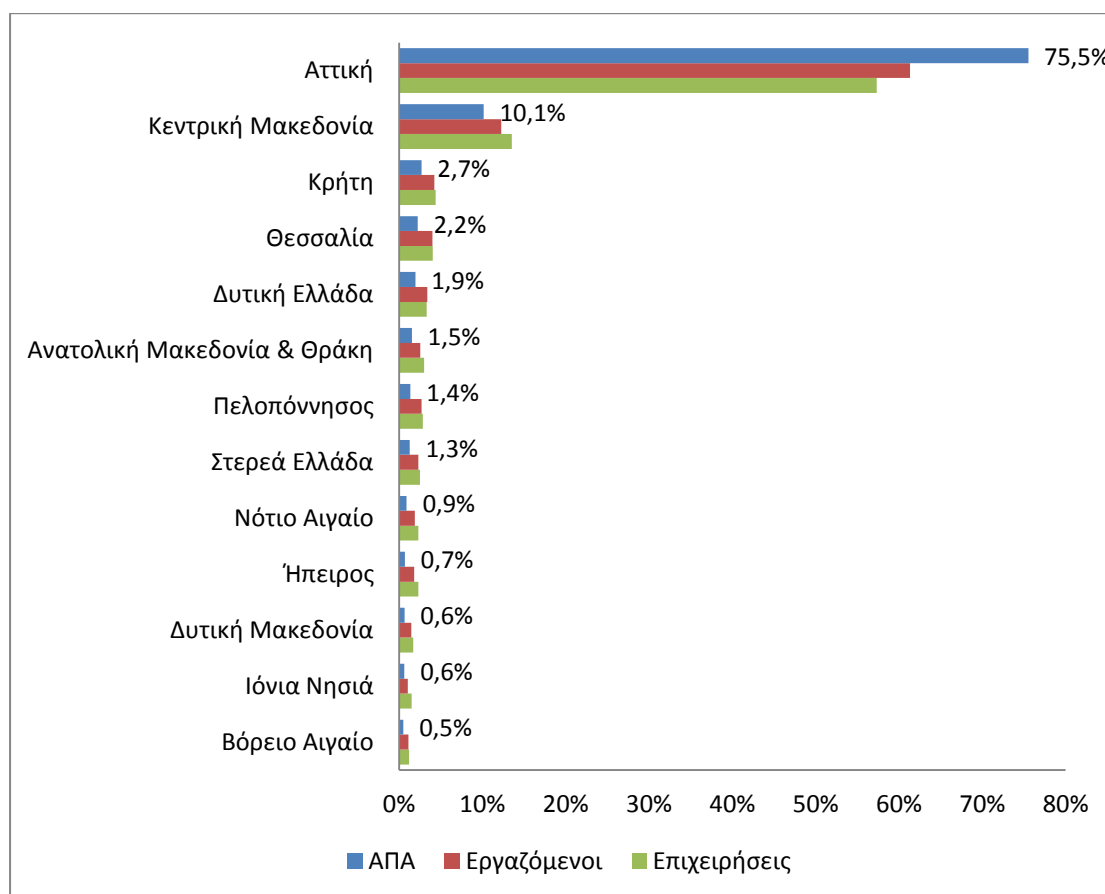
Αριθμός επιχειρήσεων: Number of enterprises

Όλα τα δεδομένα παρουσιάζονται σε τρέχουσες τιμές

3. Πολιτιστική και δημιουργική παραγωγή: Περιφερειακές ανισότητες

Η κατανομή της πολιτιστικής και δημιουργικής παραγωγής, απασχόλησης και αριθμού επιχειρήσεων στις 13 Περιφέρειες της χώρας αποδεικνύεται ιδιαίτερα άνιση, σύμφωνα με το διάγραμμα 1, καθώς η Περιφέρεια Αττικής παράγει το 75,5% της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) των ΠΔΒ στην Ελλάδα, με το 57,3% των δημιουργικών επιχειρήσεων, οι οποίες απασχολούν το 60,8% των συνολικών εργαζομένων. Αμέσως μετά την Περιφέρεια Αττικής, έρχεται η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας με μερίδιο στην ΑΠΑ 10,1%, 12,2% των εργαζομένων και 13,5% των επιχειρήσεων. Οι υπόλοιπες 11 Περιφέρειες μοιράζονται το 14,3% της ΑΠΑ, 27% των εργαζομένων και 29,1% των επιχειρήσεων. Το μοντέλο κέντρου-περιφέρειας, που είναι εμφανές στους περισσότερους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας στην Ελλάδα, φαίνεται ότι αναπαράγεται στις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες με ακόμη μεγαλύτερη ένταση, προς όφελος των δύο μεγαλύτερων αστικών κέντρων (Αθήνα και Θεσσαλονίκη) και εις βάρος της υπόλοιπης περιφέρειας.

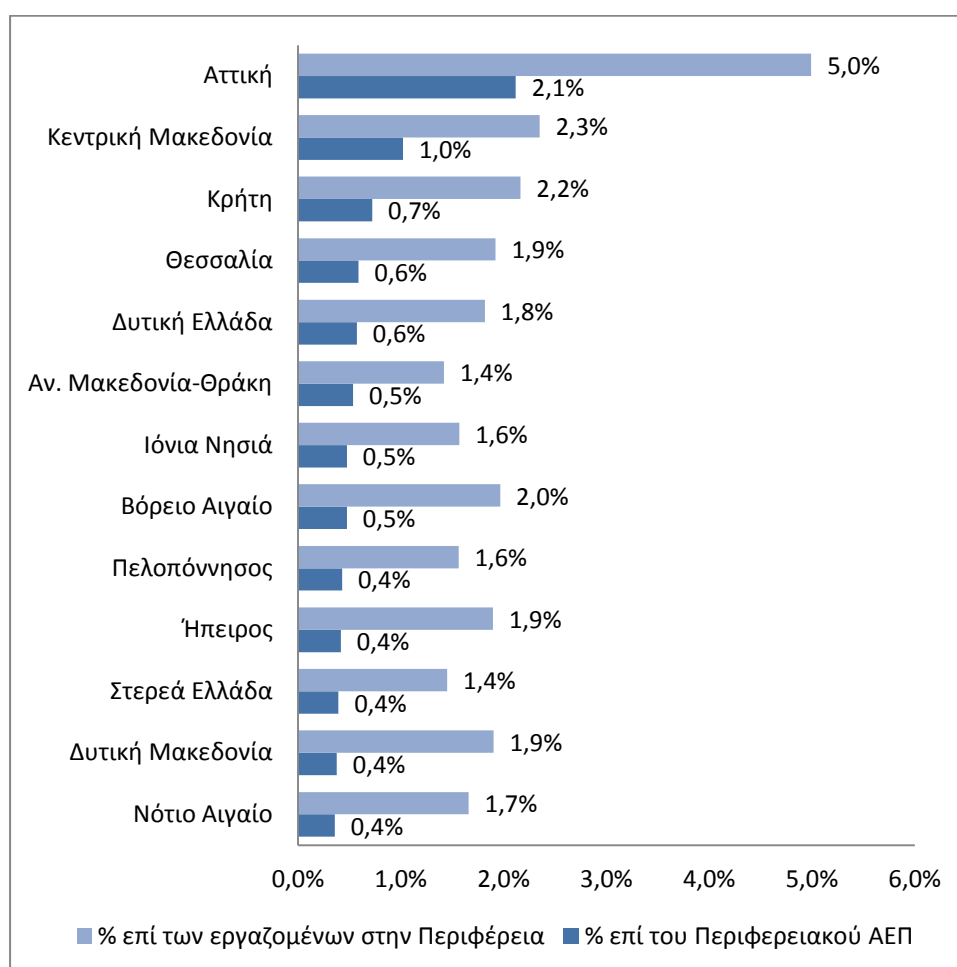
Διάγραμμα 1. Μερίδια Περιφερειών στην ΑΠΑ, αριθμό εργαζομένων και επιχειρήσεων των ΚΠΔ

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Ιδιαίτερα για την Περιφέρεια Αττικής οι πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες παίζουν σημαντικό ρόλο στην περιφερειακή οικονομία, καθώς απασχολούν 5% των εργαζομένων εκεί και συνεισφέρουν κατά 2,1% στο περιφερειακό ΑΕΠ, ενώ στις υπόλοιπες ελληνικές Περιφέρειες η απασχόληση κινείται μεταξύ 1,4% - 2,3% και η συνεισφορά στο περιφερειακό ΑΕΠ μεταξύ 0,4% και 1% (Διάγραμμα 2).

Διάγραμμα 2. Μερίδια στην απασχόληση και στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στους ΚΠΔ στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Έτσι, στην Περιφέρεια Αττικής φαίνεται να υπερσυγκεντρώνονται οι περισσότερες πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες. Ο βαθμός συγκέντρωσης τους μπορεί να βρεθεί με την μέθοδο του συντελεστή ή λόγου συμμετοχής (Location Quotient-LQ). Ο συντελεστής συμμετοχής μετράει τη συμμετοχή ενός κλάδου σε μία χωρική μονάδα (π.χ. Περιφέρεια Αττικής) σε σχέση με τη αντίστοιχη συμμετοχή του κλάδου σε ένα μεγαλύτερο χωρικό σύνολο (π.χ. Ελλάδα), ως προς την μεταβλητή της απασχόλησης ή ως προς άλλες μεταβλητές. Αποτελέσματα άνω του ενός (1) σημαίνουν ότι ο συγκεκριμένος κλάδος έχει την τάση να υπερσυγκεντρώνεται/ συσπειρώνεται στη μικρότερη χωρική μονάδα.

Ο πίνακας 2 δείχνει τους συντελεστές συμμετοχής για δέκα Κλάδους Πολιτισμού και Δημιουργικότητας (ΚΠΔ) σε όλες τις ελληνικές Περιφέρειες. Η Περιφέρεια Αττικής αποτελεί το χωρικό σύνολο που υπερ-συγκεντρώνονται οκτώ από τους δέκα ΚΠΔ, ιδιαίτερα αυτός των οπτικοακουστικών, της διαφήμισης, των εκδόσεων, του προγραμματισμού Η/Σ και της τηλεόρασης-ραδιοφώνου. Ακόμη, ο κλάδος του λιανικού εμπορίου πολιτιστικών αγαθών παρουσιάζει έντονες συσπειρώσεις της εργασίας στις Περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Δυτικής Μακεδονίας και Κρήτης. Ειδικά η Περιφέρεια Κρήτης παρουσιάζει έντονες συσπειρώσεις σε άλλους δύο κλάδους, αυτού του προγραμματισμού Η/Σ και των βιβλιοθηκών και μουσείων.

Πίνακας 2. Συντελεστές συμμετοχής (LQ) στους ΚΠΔ στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας

	Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	Εκδόσεις	Οπτικοακουστικά	Τηλεόραση, ραδιόφωνο	Προγραμματισμός Η/Σ	Αρχιτεκτονική	Διαφήμιση	Τέχνες και ψυχαγωγία	Βιβλιοθήκες και μουσεία	Σύνολο Περιφέρειας
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	0,5	1,2	0,4	0,2	0,5	0,6	0,6	0,2	0,2	0,4	0,5
Αττική	1,6	1,0	2,0	2,2	1,8	1,8	1,3	2,0	1,7	0,7	1,6
Βόρειο Αιγαίο	0,4	1,0	0,8	0,5	0,8	0,1	0,6	0,3	0,5	2,0	0,6
Δυτική Ελλάδα	0,4	0,9	0,4	0,1	0,4	0,6	0,8	0,5	0,4	1,8	0,6
Δυτική Μακεδονία	0,3	1,1	0,9	0,1	0,5	0,2	0,7	0,1	0,4	2,0	0,6
Ήπειρος	0,7	1,0	0,4	0,2	0,3	0,8	0,8	0,2	0,6	1,4	0,6
Θεσσαλία	0,4	0,9	0,3	0,2	0,6	0,7	0,9	0,4	0,9	1,1	0,6
Ιόνια Νησιά	0,4	1,0	0,3	0,2	0,4	0,3	0,9	0,4	0,5	0,4	0,5
Κεντρική Μακεδονία	1,0	1,0	0,6	0,5	0,5	0,6	1,1	0,7	1,0	0,2	0,8
Κρήτη	0,7	1,1	0,4	0,3	0,9	1,4	0,8	0,5	0,1	1,5	0,7
Νότιο Αιγαίο	0,7	0,9	0,2	0,3	0,4	0,2	0,6	0,4	0,6	1,7	0,5
Πελοπόννησος	0,4	0,8	0,2	0,2	0,7	0,2	0,6	0,1	0,3	2,3	0,5
Στερεά Ελλάδα	0,4	1,0	0,1	0,1	0,4	0,1	0,7	0,2	0,3	1,9	0,5

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Με περισσότερες λεπτομέρειες, οι παρακάτω πίνακες (Πίνακες 3, 4 και 5) παρουσιάζουν Περιφερειακές στατιστικές για κάθε ΚΠΔ, για όλες τις ελληνικές Περιφέρειες, για τις μεταβλητές της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας, του αριθμού των εργαζομένων και του αριθμού των επιχειρήσεων. Όπως και στην προηγούμενη ανάλυση με τη βοήθεια του συντελεστή συμμετοχής, έτσι και εδώ γίνονται αντιληπτές οι ισχυρές συγκεντρώσεις της παραγωγής και απασχόλησης συγκεκριμένων κλάδων στην Περιφέρεια Αττικής και συγχρόνως οι ανισότητες μεταξύ της Περιφέρειας Αττικής και των υπολοίπων Περιφερειών. Για παράδειγμα, στον τομέα των οπτικοακουστικών η Περιφέρεια Αττικής παράγει 92,3% της ΑΠΑ και απασχολεί το 83,4% των εργαζομένων. Επίσης, υψηλά ποσοστά στην Περιφέρεια Αττικής συγκεντρώνουν οι κλάδοι της διαφήμισης (ΑΠΑ: 90,5% και εργαζόμενοι: 73,8%), της τηλεόρασης –ραδιοφώνου (ΑΠΑ: 86,6% και εργαζόμενοι: 66,7%), του προγραμματισμού Η/Σ (ΑΠΑ: 84,4% και εργαζόμενοι: 66,1%) και των εκδόσεων (ΑΠΑ: 78,6% και εργαζόμενοι: 73,9%). Οι λόγοι που οι παραπάνω δημιουργικοί κλάδοι συσπειρώνονται στην Περιφέρεια Αττικής έχουν να κάνουν με το μεγάλο μέγεθος της αγοράς της Περιφέρειας Αττικής (περίπου 5 εκ. κάτοικοι), τις ιστορικές συνθήκες εγκατάστασης των πρώτων δημιουργικών επιχειρήσεων (οι πρώτοι εκδοτικοί οίκοι στην Ελλάδα, οι πρώτες εταιρίες κινηματογραφικής παραγωγής, κ.λπ.), ο υψηλός αριθμός εξειδικευμένων εργαζομένων εκεί, τα χαμηλά μεταφορικά κόστη προμηθειών και το μεγάλο εύρος ενδιαμέσων αγαθών, το γεγονός ότι οι περισσότεροι από τους παραπάνω κλάδους (π.χ. τηλεόραση και ραδιόφωνο, εκδόσεις, διαφήμιση) παράγουν «εθνικά» αγαθά, δηλαδή αγαθά που καταναλώνονται από το σύνολο της χώρας και οι εξωτερικές οικονομίες κλίμακας (οικονομίες αστικοποίησης και εντοπιότητας) που ενισχύουν την θέση της Περιφέρειας Αττικής στις διαδικασίες παραγωγής συμβολικών αγαθών.

Από την άλλη πλευρά, αγαθά κλάδων που καλύπτουν τοπικές ανάγκες (π.χ. λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών, τέχνες και ψυχαγωγία, μουσεία και βιβλιοθήκες, εκτυπώσεις και κατασκευές) έχουν μεγαλύτερη διασπορά στην ελληνική περιφέρεια. Εντύπωση προκαλεί η Περιφέρεια Κρήτης, η οποία στις περισσότερες στατιστικές «έρχεται» τρίτη, μετά την Περιφέρεια Αττικής και την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας τόσο στην ένταση (ποσοστά) της παραγωγής και απασχόλησης, όσο και στα απόλυτα μεγέθη.

Πίνακας 3. Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία ΚΠΑ στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας, 2014 (σε εκ. €)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες		Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών		Εκδόσεις		Προγραμματισμός Η/Σ		Οπτικοακουστικά		Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία		Αρχιτεκτονική		Διαφήμιση		Τέχνες, διασκέδαση, μουσεία, βιβλιοθήκες		Σύνολο Περιφέρειας	
	(εκ. ευρώ)	%	(εκ. ευρώ)	%	(εκ. ευρώ)	%	(εκ. ευρώ)	%	(εκ. ευρώ)	%	(εκ. ευρώ)	%	(εκ. ευρώ)	%	(εκ. ευρώ)	%	(εκ. ευρώ)	%	(εκ. ευρώ)	%
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	4,30	2,3%	1,02	2,5%	4,75	0,9%	4,32	2,4%	1,20	0,6%	3,08	1,4%	3,78	1,6%	0,76	0,3%	8,93	3,2%	32,14	1,5%
Αττική	122,40	66,4%	22,17	55,1%	404,70	78,6%	150,90	84,7%	179,60	92,3%	191,62	86,6%	150,39	64,6%	246,00	90,5%	127,09	46,2%	1.594,87	75,5%
Βόρειο Αιγαίο	1,10	0,6%	0,30	0,7%	3,23	0,6%	0,00	0,0%	0,40	0,2%	0,66	0,3%	1,08	0,5%	0,25	0,1%	3,58	1,3%	10,61	0,5%
Δυτική Ελλάδα	3,60	2,0%	1,59	4,0%	4,18	0,8%	2,46	1,4%	0,40	0,2%	1,32	0,6%	7,43	3,2%	5,72	2,1%	14,41	5,2%	41,10	1,9%
Δυτική Μακεδονία	1,20	0,7%	0,27	0,7%	6,27	1,2%	0,18	0,1%	0,00	0,0%	0,44	0,2%	1,22	0,5%	0,13	0,0%	3,95	1,4%	13,66	0,6%
Ήπειρος	2,30	1,2%	0,90	2,2%	1,71	0,3%	1,14	0,6%	0,40	0,2%	0,44	0,2%	1,22	0,5%	0,51	0,2%	5,65	2,1%	14,26	0,7%
Θεσσαλία	4,10	2,2%	1,83	4,6%	13,30	2,6%	0,96	0,5%	1,20	0,6%	1,98	0,9%	8,64	3,7%	1,02	0,4%	15,13	5,5%	46,96	2,2%
Ιόνια Νησιά	1,20	0,7%	0,42	1,0%	0,95	0,2%	0,12	0,1%	0,90	0,5%	0,22	0,1%	4,05	1,7%	0,38	0,1%	5,75	2,1%	13,09	0,6%
Κεντρική Μακεδονία	26,30	14,3%	4,74	11,8%	63,84	12,4%	11,28	6,3%	7,20	3,7%	10,56	4,8%	34,97	15,0%	12,32	4,5%	42,81	15,5%	214,01	10,1%
Κρήτη	5,90	3,2%	1,98	4,9%	5,70	1,1%	6,42	3,6%	0,80	0,4%	6,82	3,1%	8,91	3,8%	3,94	1,4%	16,20	5,9%	56,66	2,7%
Νότιο Αιγαίο	3,90	2,1%	0,78	1,9%	1,52	0,3%	0,30	0,2%	1,20	0,6%	0,44	0,2%	3,11	1,3%	0,13	0,0%	7,53	2,7%	18,90	0,9%
Πελοπόννησος	3,10	1,7%	1,74	4,3%	2,28	0,4%	0,06	0,0%	0,40	0,2%	2,42	1,1%	3,65	1,6%	0,25	0,1%	14,73	5,3%	28,63	1,4%
Στερεά Ελλάδα	5,00	2,7%	2,46	6,1%	2,47	0,5%	0,06	0,0%	0,80	0,4%	1,32	0,6%	4,46	1,9%	0,38	0,1%	9,61	3,5%	26,56	1,3%
Σύνολο	184,40	100%	40,20	100%	514,90	100%	178,20	100%	194,50	100%	221,32	100%	232,88	100%	271,78	100%	275,37	100%	2.111,45	100%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 4. Αριθμός εργαζομένων στους ΚΠΔ στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας, 2014

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Εκτιπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες		Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών		Εκδόσεις		Προγραμματισμός Η/Σ		Οπτικοακουστικά		Τηλεόραση, ραδιόφωνο		Αρχιτεκτονική		Διαφήμιση		Τέχνες και ψυχαγωγία		Βιβλιοθήκες και μουσεία		Σύνολο Περιφέρειας	
	(σε εκ. ευρώ)	%	(σε εκ. ευρώ)	%	(σε εκ. ευρώ)	%	(σε εκ. ευρώ)	%	(σε εκ. ευρώ)	%	(σε εκ. ευρώ)	%	(σε εκ. ευρώ)	%	(σε εκ. ευρώ)	%	(σε εκ. ευρώ)	%	(σε εκ. ευρώ)	%	Σύνολο Περιφέρειας	%
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	254	2,9%	443	6,4%	316	1,9%	316	3,5%	75	1,0%	201	2,9%	696	3,3%	162	1,4%	95	0,9%	132	2,0%	2691	2,5%
Αττική	5346	60,1%	2686	38,8%	12070	73,9%	5981	66,1%	6533	83,4%	4594	66,7%	10239	48,6%	8805	73,8%	7400	66,2%	1850	28,0%	65503	61,3%
Βόρειο Αιγαίο	70	0,8%	125	1,8%	234	1,4%	17	0,2%	66	0,8%	94	1,4%	214	1,0%	54	0,5%	94	0,8%	231	3,5%	1199	1,1%
Δυτική Ελλάδα	222	2,5%	340	4,9%	336	2,1%	285	3,2%	39	0,5%	144	2,1%	937	4,5%	352	3,0%	268	2,4%	685	10,4%	3607	3,4%
Δυτική Μακεδονία	71	0,8%	172	2,5%	353	2,2%	46	0,5%	21	0,3%	82	1,2%	369	1,8%	41	0,3%	95	0,8%	303	4,6%	1552	1,5%
Ήπειρος	170	1,9%	203	2,9%	170	1,0%	202	2,2%	38	0,5%	69	1,0%	521	2,5%	84	0,7%	207	1,9%	265	4,0%	1928	1,8%
Θεσσαλία	255	2,9%	394	5,7%	331	2,0%	388	4,3%	81	1,0%	257	3,7%	1218	5,8%	274	2,3%	632	5,6%	451	6,8%	4279	4,0%
Ιόνια Νησιά	79	0,9%	140	2,0%	106	0,6%	62	0,7%	30	0,4%	54	0,8%	362	1,7%	96	0,8%	124	1,1%	48	0,7%	1099	1,0%
Κεντρική Μακεδονία	1458	16,4%	1102	15,9%	1566	9,6%	804	8,9%	606	7,7%	515	7,5%	3730	17,7%	1315	11,0%	1757	15,7%	231	3,5%	13086	12,2%
Κρήτη	377	4,2%	452	6,5%	427	2,6%	759	8,4%	126	1,6%	392	5,7%	966	4,6%	362	3,0%	65	0,6%	603	9,1%	4528	4,2%
Νότιο Αιγαίο	225	2,5%	206	3,0%	122	0,7%	55	0,6%	92	1,2%	94	1,4%	420	2,0%	178	1,5%	225	2,0%	398	6,0%	2015	1,9%
Πελοπόννησος	191	2,1%	310	4,5%	183	1,1%	82	0,9%	75	1,0%	258	3,7%	687	3,3%	91	0,8%	190	1,7%	812	12,3%	2880	2,7%
Στερεά Ελλάδα	183	2,1%	349	5,0%	114	0,7%	53	0,6%	53	0,7%	132	1,9%	691	3,3%	110	0,9%	174	1,6%	603	9,1%	2460	2,3%
Σύνολο	8899	100,0%	6919	100,0%	16329	100,0%	9048	100,0%	7833	100,0%	6886	100,0%	21050	100,0%	11924	100,0%	11187	100,0%	6612	100,0%	106825	100,0%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 5. Αριθμός επιχειρήσεων στους ΚΠΔ στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας, 2014

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες		Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών		Εκδόσεις		Προγραμματισμός Η/Σ		Οπτικοακουστικά		Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία		Αρχιτεκτονική		Διαφήμιση		Τέχνες και ψυχαγωγία		Βιβλιοθήκες και μουσεία		Σύνολο Περιφέρειας	
	(σε εκ. ευρώ)	%	(σε εκ. ευρώ)	%	(σε εκ. ευρώ)	%	(σε εκ. ευρώ)	%	(σε εκ. ευρώ)	%	(σε εκ. ευρώ)	%	(σε εκ. ευρώ)	%	(σε εκ. ευρώ)	%	(σε εκ. ευρώ)	%	(σε εκ. ευρώ)	%	Σύνολο Περιφέρειας	%
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	86	2,7%	216	8,2%	86	2,8%	50	2,0%	51	1,5%	97	9,2%	549	3,4%	87	2,1%	86	1,1%	23	3,8%	1331	3,0%
Αττική	1712	54,6%	730	27,8%	2167	70,3%	1419	57,2%	2723	79,1%	239	22,6%	8094	49,5%	2484	60,6%	5671	74,8%	255	42,4%	25494	57,3%
Βόρειο Αιγαίο	37	1,2%	81	3,1%	51	1,7%	16	0,6%	33	1,0%	35	3,3%	186	1,1%	26	0,6%	56	0,7%	10	1,7%	531	1,2%
Δυτική Ελλάδα	92	2,9%	164	6,3%	84	2,7%	111	4,5%	29	0,8%	58	5,5%	675	4,1%	109	2,7%	123	1,6%	26	4,4%	1472	3,3%
Δυτική Μακεδονία	37	1,2%	122	4,6%	78	2,5%	20	0,8%	17	0,5%	40	3,8%	341	2,1%	34	0,8%	58	0,8%	14	2,3%	760	1,7%
Ήπειρος	85	2,7%	111	4,2%	51	1,7%	58	2,3%	21	0,6%	35	3,3%	497	3,0%	50	1,2%	64	0,8%	61	10,1%	1033	2,3%
Θεσσαλία	122	3,9%	189	7,2%	52	1,7%	82	3,3%	48	1,4%	79	7,5%	880	5,4%	162	3,9%	157	2,1%	28	4,6%	1798	4,0%
Ιόνια Νησιά	40	1,3%	93	3,6%	14	0,5%	38	1,5%	32	0,9%	27	2,6%	228	1,4%	56	1,4%	122	1,6%	23	3,9%	674	1,5%
Κεντρική Μακεδονία	538	17,2%	326	12,4%	283	9,2%	367	14,8%	285	8,3%	153	14,5%	2668	16,3%	578	14,1%	731	9,6%	91	15,2%	6021	13,5%
Κρήτη	160	5,1%	220	8,4%	64	2,1%	170	6,9%	77	2,2%	110	10,4%	760	4,6%	178	4,3%	188	2,5%	16	2,7%	1942	4,4%
Νότιο Αιγαίο	91	2,9%	101	3,9%	47	1,5%	35	1,4%	48	1,4%	46	4,4%	333	2,0%	170	4,2%	134	1,8%	21	3,5%	1026	2,3%
Πελοπόννησος	86	2,7%	146	5,5%	65	2,1%	65	2,6%	59	1,7%	84	7,9%	561	3,4%	81	2,0%	111	1,5%	14	2,4%	1271	2,9%
Στερεά Ελλάδα	56	1,8%	125	4,7%	39	1,3%	53	2,1%	24	0,7%	54	5,1%	575	3,5%	87	2,1%	81	1,1%	19	3,1%	1112	2,5%
Σύνολο	3137	100%	2624	100%	3082	100%	2482	100%	3444	100%	1057	100%	16346	100%	4102	100%	7585	100%	602	100%	44465	100%

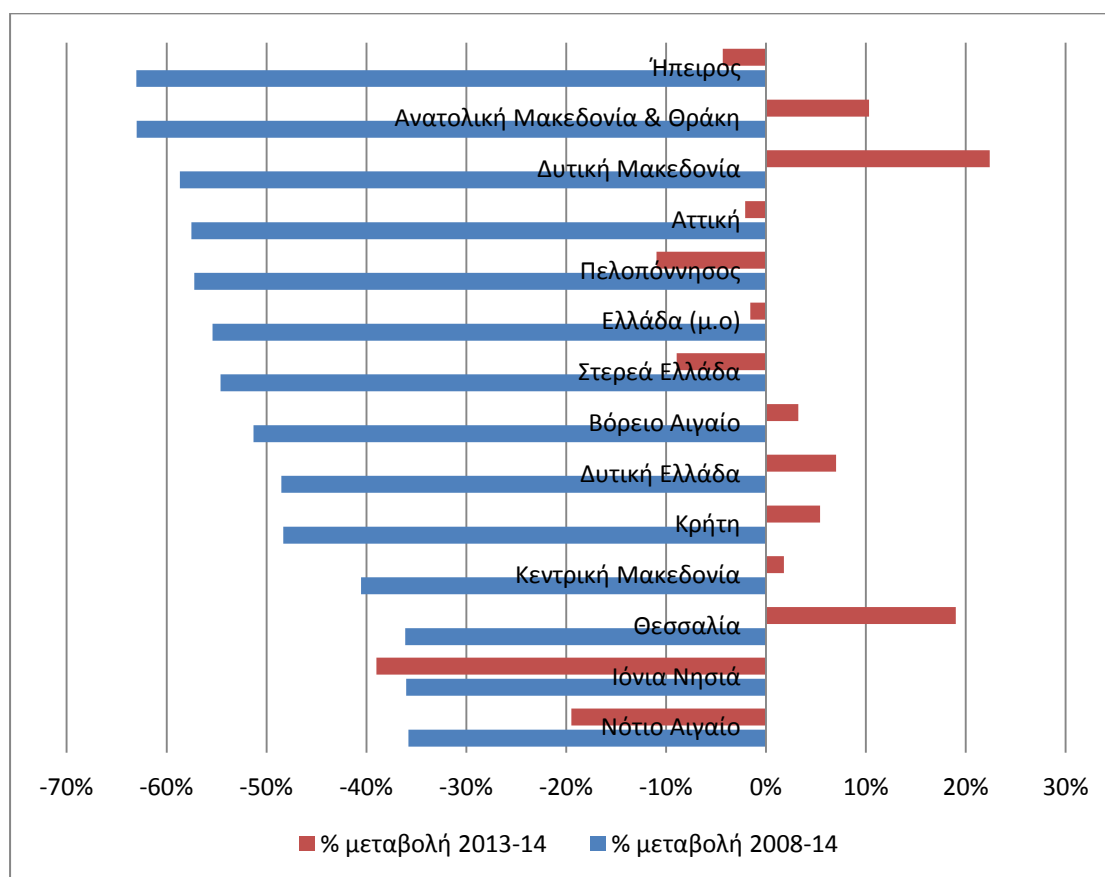
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

4. Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στις Περιφέρειες

Όπως αναφέρθηκε στο πρώτο παραδοτέο της μελέτης, η οικονομική κρίση που ξεκίνησε το 2009 για την Ελλάδα, «χτύπησε» τις ΠΔΒ στην Ελλάδα με μεγαλύτερη ένταση σε σχέση με την υπόλοιπη οικονομία. Πάραυτα, φάνηκε ότι την περίοδο 2013-14 υπήρξαν οι πρώτες θετικές μεταβολές σε βασικά μεγέθη, όπως της ΑΠΑ, που αυξήθηκε για πρώτη φορά μετά από έξι έτη κατά 6,9% και του αριθμού των εργαζομένων με μικρή αύξηση κατά 0,4%. Στο Περιφερειακό επίπεδο, οι επιπτώσεις της κρίσης φαίνεται να έχουν μεγάλο εύρος κατά την περίοδο 2008-14, ενώ το διάστημα 2013-14 παρατηρούνται οι πρώτες θετικές μεταβολές σε κάποιες Περιφέρειες. Γενικά, η κρίση έπληξε περισσότερο την Ήπειρο, την Αττική, την Πελοπόννησο και την Ανατολική Μακεδονία & Θράκη. Ιδιαίτερα η Αττική, η οποία όπως προαναφέρθηκε είναι η ατμομηχανή των ΠΔΒ στην Ελλάδα σημείωσε μειώσεις (στα τρία μεγέθη που εξετάζουμε) πολύ υψηλότερες από τον μέσο όρο της χώρας.

Με περισσότερες λεπτομέρειες, όσον αφορά την ΑΠΑ, οι Περιφέρειες Ηπείρου, Αν. Μακεδονίας & Θράκης, Δυτικής Μακεδονίας, Αττικής και Πελοποννήσου παρουσιάζουν τις υψηλότερες μειώσεις από το 2008 μέχρι το 2014 (πάνω από τον μέσο όρο (-54,2%)), ενώ οι Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου, Ιονίων Νήσων και Θεσσαλίας κατέγραψαν μειώσεις 36% η κάθε μια, για το ίδιο διάστημα. Το γεγονός ότι οι οικονομίες των Περιφερειών Νοτίου Αιγαίου και Ιονίων Νήσων βασίζονται κατά πολύ στον τουρισμό, ίσως να βοήθησε στην συγκράτηση της πώσης των ποσοστών της ΑΠΑ. Την περίοδο 2013-14, επτά Περιφέρειες αύξησαν την ΑΠΑ στους ΠΒΔ, με τις υψηλότερες αυξήσεις να καταγράφονται στην Δυτική Μακεδονία, Θεσσαλία και Αν. Μακεδονία & Θράκη.

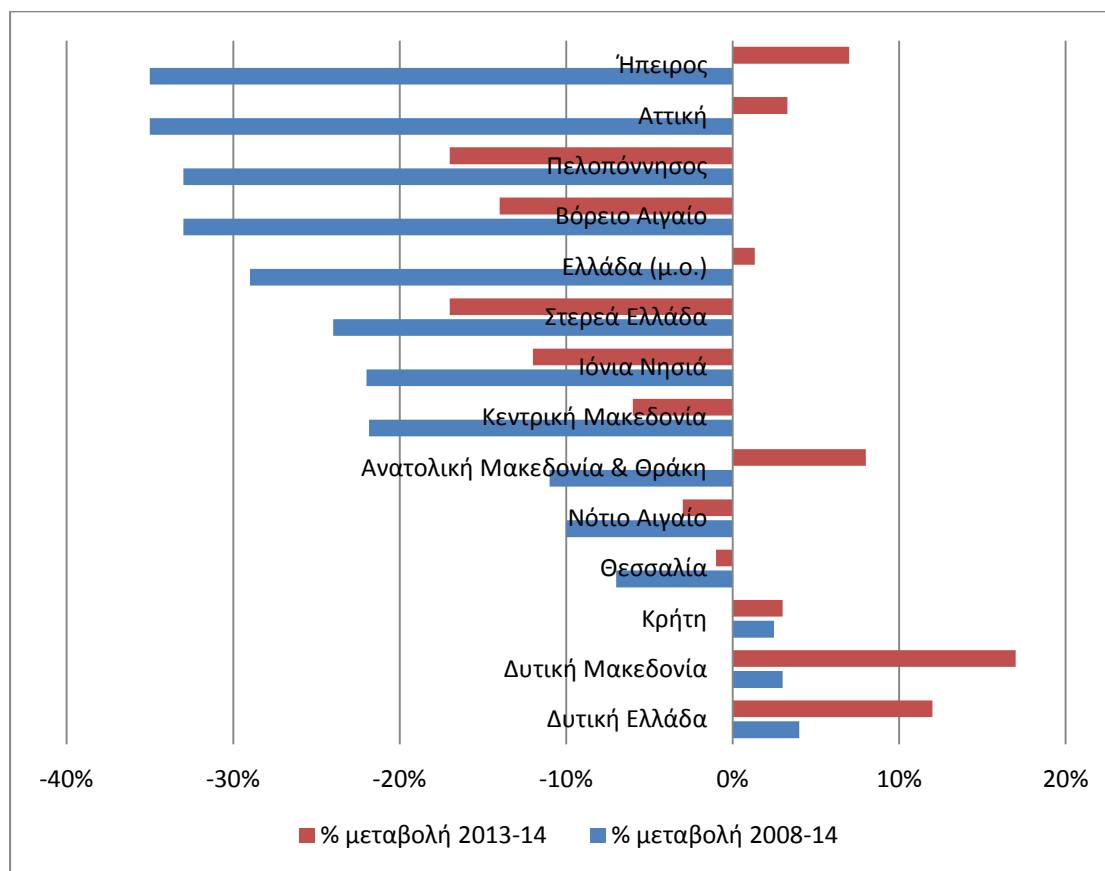
Διάγραμμα 3. Ποσοστιαίες μεταβολές ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας στους ΚΠΔ στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας, 2008-2013-2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Στα μεγέθη της εργασίας παρατηρούμε ότι, η οικονομική κρίση έπληξε περισσότερο τις Περιφέρειες Ηπείρου, Αττικής, Πελοποννήσου και Βορείου Αιγαίου, που βρίσκονται πάνω από τον μέσο όρο (-29%), ενώ οι Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας, Δυτικής Ελλάδας και Κρήτης αποδείχθηκαν ιδιαίτερα ανθεκτικές, αφού αύξησαν τα ποσοστά απασχόλησης την περίοδο 2008-2014, ενώ την περίοδο 2013-2014 οι Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας και Δυτικής Ελλάδας σημείωσαν αυξήσεις πάνω από 10% στον αριθμό των εργαζομένων. Ακόμη, ενθαρρυντικό είναι ότι η απασχόληση ενισχύθηκε κατά 3% στην Αττική το 2014, ανακάμπτοντας από τις συνεχείς μειώσεις των τελευταίων έξι ετών.

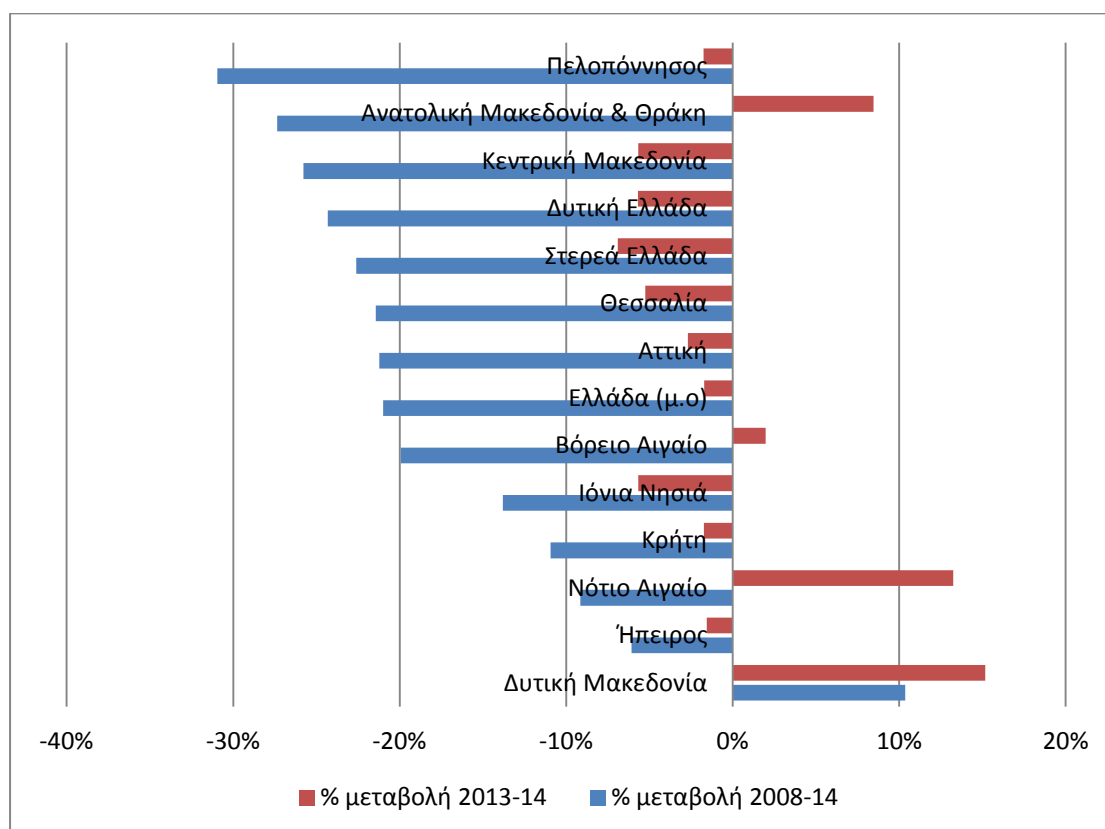
Διάγραμμα 4. Ποσοστιαίες μεταβολές αριθμού εργαζομένων στους ΚΠΔ στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας, 2008-2013-2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Τέλος, πάνω από τις μισές ελληνικές Περιφέρειες βρίσκονται πάνω από το μέσο όρο (-21%) στις μειώσεις του αριθμού των επιχειρήσεων την περίοδο 2008-14, ενώ ξανά η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας αποδείχθηκε ανθεκτική, αυξάνοντας τον αριθμό των επιχειρήσεων κατά 10% την ίδια περίοδο.

Διάγραμμα 5. Ποσοστιαίες μεταβολές αριθμού επιχειρήσεων στους ΚΠΔ στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας, 2008-2013-2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Μια τελευταία ανάλυση προσπαθεί να ταξινομήσει τις Περιφέρειες με βάση την κατά κεφαλήν προστιθέμενη αξία των ΚΠΔ για το 2014 και τον ρυθμό ανάπτυξης αυτής την περίοδο 2008-14 σε κάθε Περιφέρεια.

Έτσι, τα κριτήρια της ταξινόμησης είναι α) η κατά κεφαλήν περιφερειακή προστιθέμενη αξία στο σύνολο της δημιουργικής οικονομίας για το 2014 και β) ο ρυθμός αύξησης (ή μείωσης) αυτής για το χρονικό διάστημα 2008-14. Σύμφωνα με αυτά, οκτώ ελληνικές Περιφέρειες ταξινομούνται ως αναπτυσσόμενες, αφού έχουν ρυθμό ανάπτυξης της κατά κεφαλήν προστιθέμενης αξίας μεγαλύτερο από το μέσο όρο της χώρας (ή μικρότερες μειώσεις από το μέσο όρο), αλλά η κατά κεφαλήν προστιθέμενη αξία του 2014 είναι μικρότερη από το μέσο όρο της χώρας. Τέσσερις Περιφέρειες ταξινομούνται ως προβληματικές, αφού ο ρυθμός ανάπτυξης είναι κάτω από τον μέσο όρο της χώρας και η κατά κεφαλήν προστιθέμενη αξία επίσης πολύ πιο κάτω από το μέσο όρο της χώρας. Η Περιφέρεια Αττικής ταξινομείται ως φθίνουσα Περιφέρεια γιατί, αν και, η κατά κεφαλήν προστιθέμενη αξία είναι πολύ πιο πάνω από τον μέσο όρο, ο ρυθμός ανάπτυξης της από το 2008 μέχρι το 2014 είναι μικρότερος από τον μέσο όρο της χώρας.

Πίνακας 6. Ταξινόμηση Περιφερειών βάσει κατά κεφαλήν αξία παραγωγής στους ΚΠΔ

Αναπτυσσόμενες	Ανεπτυγμένες
Βόρειο Αιγαίο, Δυτική Ελλάδα, Θεσσαλία, Ιόνια Νησιά, Κεντρική Μακεδονία, Κρήτη, Νότιο Αιγαίο, Στερεά Ελλάδα	
Προβληματικές	Φθίνουσες
Αν. Μακεδονία & Θράκη, Δυτική Μακεδονία, Ήπειρος, Πελοπόννησος	Αττική

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

5. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στις Ελληνικές Περιφέρειες

Πέρα από την άνιση κατανομή βασικών μεγεθών των ΚΠΔ στις ελληνικές Περιφέρειες, η ανάλυση προχωρά στο επίπεδο κάποιων άλλων μεγεθών που έχουν να κάνουν με τις πολιτιστικές δομές και υποδομές. Ο πίνακας 7 δείχνει τον αριθμό των πολιτιστικών φορέων και φεστιβάλ ανά Περιφέρεια, καθώς και τον αριθμό κινηματογράφων, βιβλιοθηκών, μουσείων, μνημείων και αρχαιολογικών χώρων.

Στα παρακάτω απόλυτα μεγέθη, η Περιφέρεια Αττικής υπερέρχει σχεδόν σε όλα, εκτός των μνημείων και των αρχαιολογικών χώρων. Για να γίνουν κατανοητές οι περιφερειακές ανισότητες, τα απόλυτα μεγέθη σχετικοποιούνται με βάση τον πληθυσμό κάθε Περιφέρειας (Διαγράμματα 6-12).

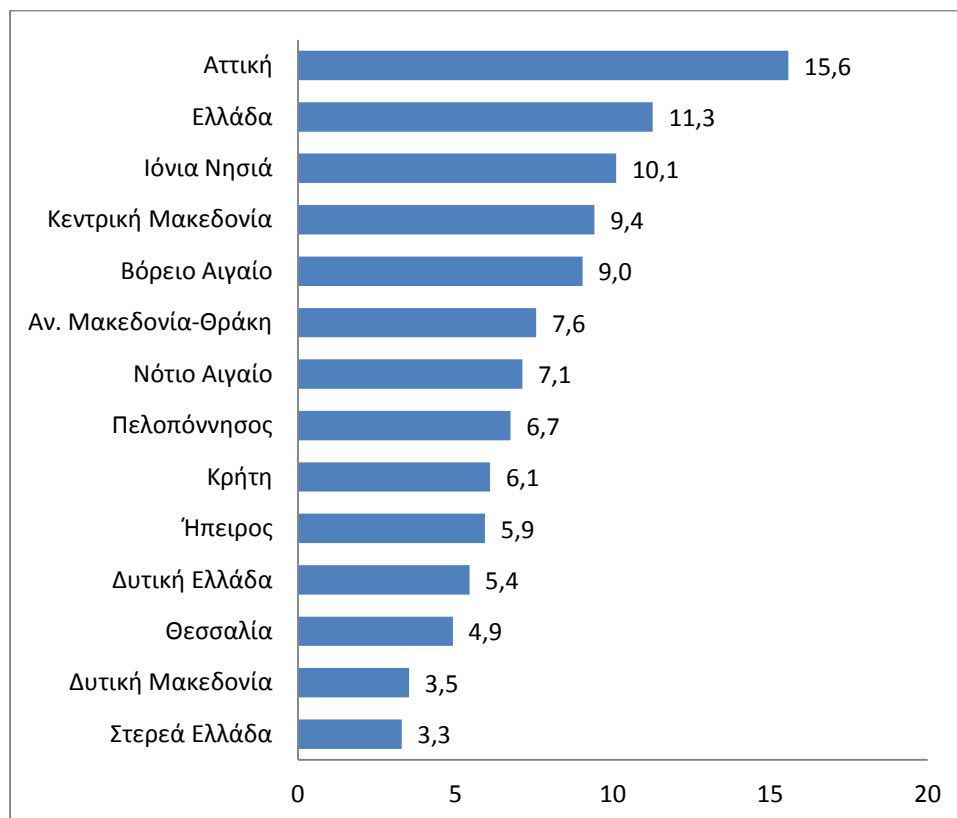
Πίνακας 7. Αριθμός πολιτιστικών δομών και υποδομών στις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας, 2015

Περιφέρειες	Πολιτιστικοί φορείς	Φεστιβάλ	Κινηματογράφοι	Βιβλιοθήκες (2012)	Μουσεία	Μνημεία	Αρχαιολογικοί χώροι
Αττική	596	204	163	192	55	117	39
Αν. Μακεδονία-Θράκη	46	23	6	26	13	48	21
Κεντρική Μακεδονία	177	87	37	106	23	180	56
Δυτική Μακεδονία	10	9	3	14	8	55	10
Θεσσαλία	36	41	12	20	7	100	40
Ήπειρος	20	7	4	9	9	156	30
Δυτική Ελλάδα	37	34	8	20	11	140	31
Ιόνια Νησιά	21	15	5	14	14	51	18
Πελοπόννησος	39	32	17	32	33	315	60
Στερεά Ελλάδα	18	22	10	21	20	127	56
Βόρειο Αιγαίο	18	13	8	8	23	103	20
Νότιο Αιγαίο	22	50	12	12	33	161	54
Κρήτη	38	64	11	19	22	125	35
Σύνολο	1218	601	296	493	271	1678	470

Πηγή: ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ

Στην κατανομή των πολιτιστικών φορέων ανά Περιφέρεια επικρατούν μεγάλες ανισότητες, καθώς στην Περιφέρεια Αττικής αντιστοιχούν 15,6 φορείς ανά 100.000 κατοίκους, ενώ ο μέσος όρος είναι 11,3 φορείς ανά 100.000 κατοίκους. Ως Περιφέρειες με τους λιγότερους πολιτιστικούς φορείς εμφανίζονται η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (3,3) και η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (3,5).

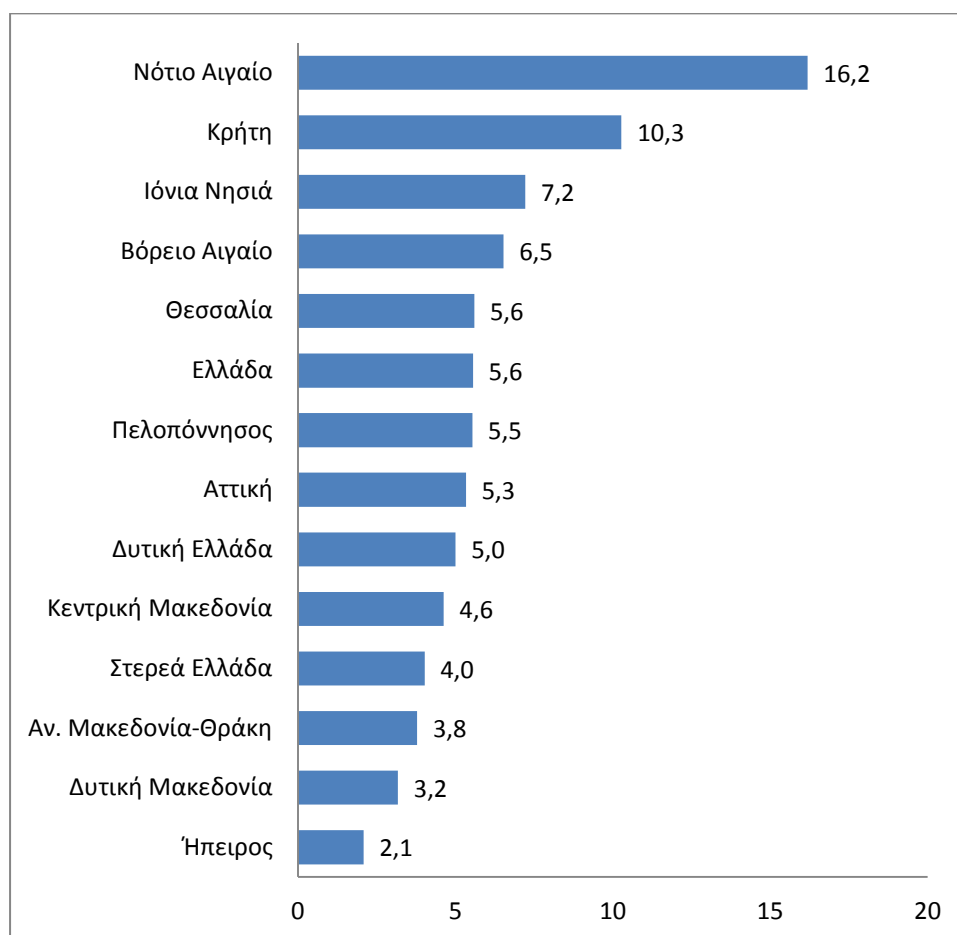
Διάγραμμα 6. Αριθμός πολιτιστικών φορέων στις 13 ελληνικές Περιφέρειες, ανά 100.000 κατοίκους (2012)

Πηγή: ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ

Αντίθετα, στα φεστιβάλ που έλαβαν χώρα το 2015 στις ελληνικές Περιφέρειες, οι Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης υπερέχουν με 16,2 και 10,3 φεστιβάλ ανά 100.000 κατοίκους, αντίστοιχα. Ο μέσος όρος εδώ είναι τα 5,6 φεστιβάλ ανά 100.000 κατοίκους, με την Περιφέρεια Αττικής να είναι λίγο κάτω από τον μέσο όρο (5,3), ενώ οι Περιφέρειες Ηπείρου και Δυτικής Μακεδονίας εμφανίζονται με τα λιγότερα φεστιβάλ (2,1 και 3,2 φεστιβάλ ανά 100.000 κατοίκους, αντίστοιχα).

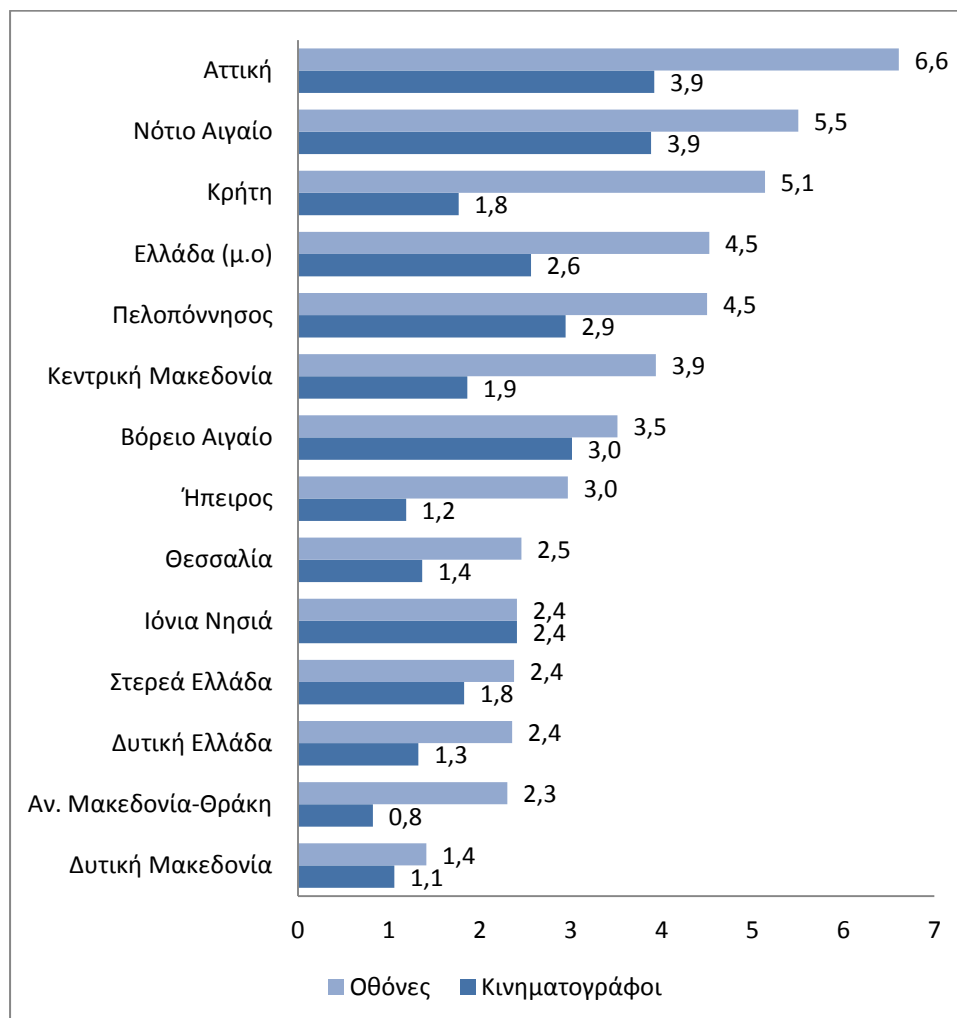
Διάγραμμα 7. Αριθμός φεστιβάλ στις 13 ελληνικές Περιφέρειες, ανά 100.000 κατοίκους (2015)

Πηγή: ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ

Στην κατανομή των κινηματογράφων και οθονών κινηματογράφων, η Περιφέρεια Αττικής διαθέτει τις περισσότερες οθόνες ανά 100.000 κατοίκους (6,6 οθόνες) και ακολουθούν η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου (5,5) και η περιφέρεια Κρήτης με 5,1 οθόνες, με τον μέσο όρο στις ελληνικές Περιφέρειες να είναι 4,5 οθόνες. Αντίθετα οι Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης καταλαμβάνουν τις χαμηλότερες θέσεις.

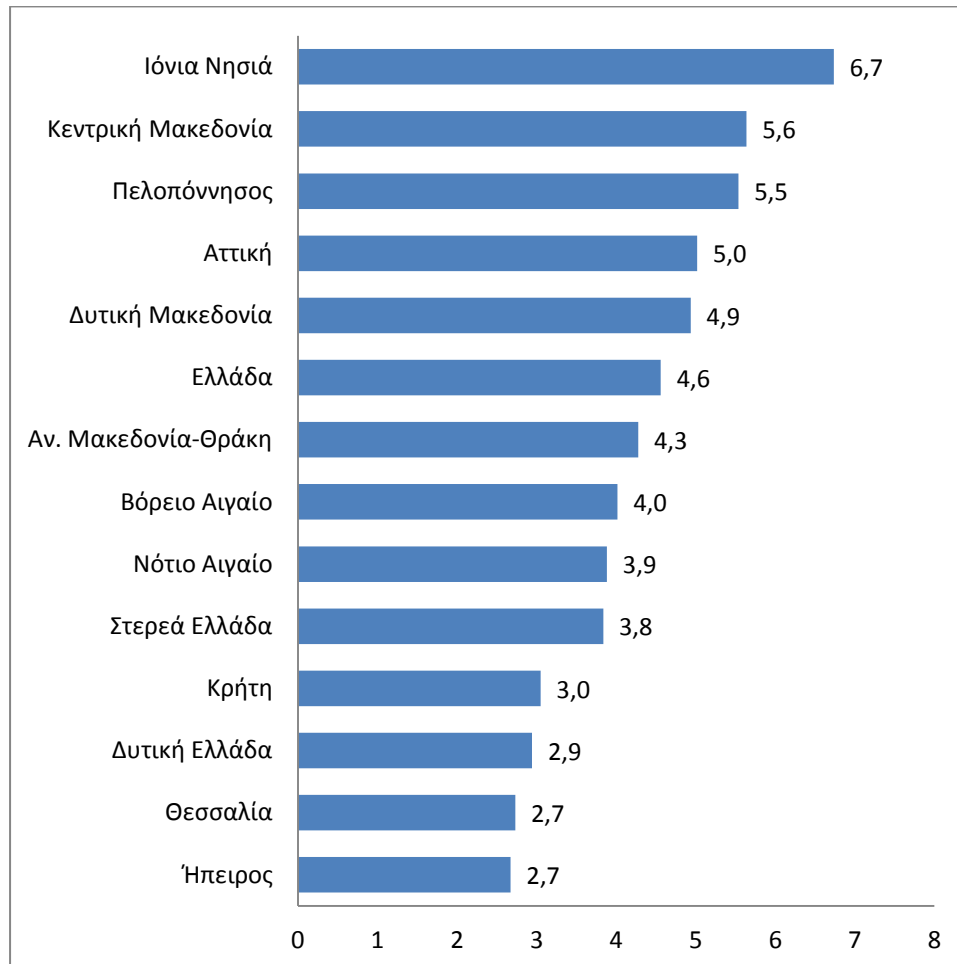
Διάγραμμα 8. Αριθμός κινηματογράφων και οθονών κινηματογράφων στις 13 ελληνικές Περιφέρειες, ανά 100.000 κατοίκους (2015)

Πηγή: ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ

Όσον αφορά τον αριθμό των βιβλιοθηκών στις Περιφέρειες της Ελλάδας υπάρχουν και εδώ μεγάλες ανισότητες, καθώς τα Ιόνια Νησιά, η Κεντρική Μακεδονία, η Πελοπόννησος και η Αττική έχουν πάνω από πέντε βιβλιοθήκες ανά 100.000 κατοίκους, ενώ η Ήπειρος, η Θεσσαλία και η Δυτική Ελλάδα κάτω από τρεις βιβλιοθήκες ανά 100.000 κατοίκους.

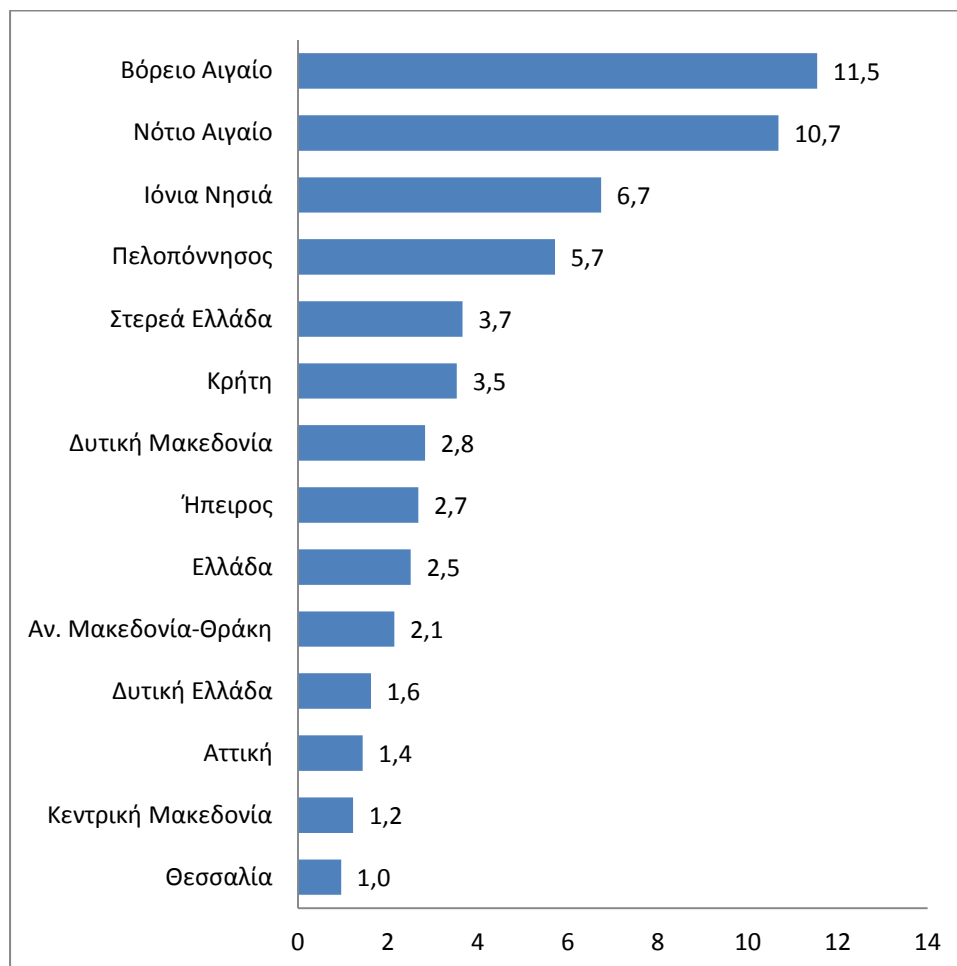
Διάγραμμα 9. Αριθμός βιβλιοθηκών στις 13 ελληνικές Περιφέρειες, ανά 100.000 κατοίκους (2015)

Πηγή: ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ

Περιφερειακές ανισότητες παρατηρούνται και στον αριθμό των μουσείων ανά 100.000 κατοίκους, αφού το Βόρειο και Νότιο Αιγαίο έχουν πάνω από 10 μουσεία ανά 100.000 κατοίκους και οι Περιφέρειες Θεσσαλίας, Κεντρικής Μακεδονίας, Αττικής και Δυτικής Ελλάδας κάτω από δύο.

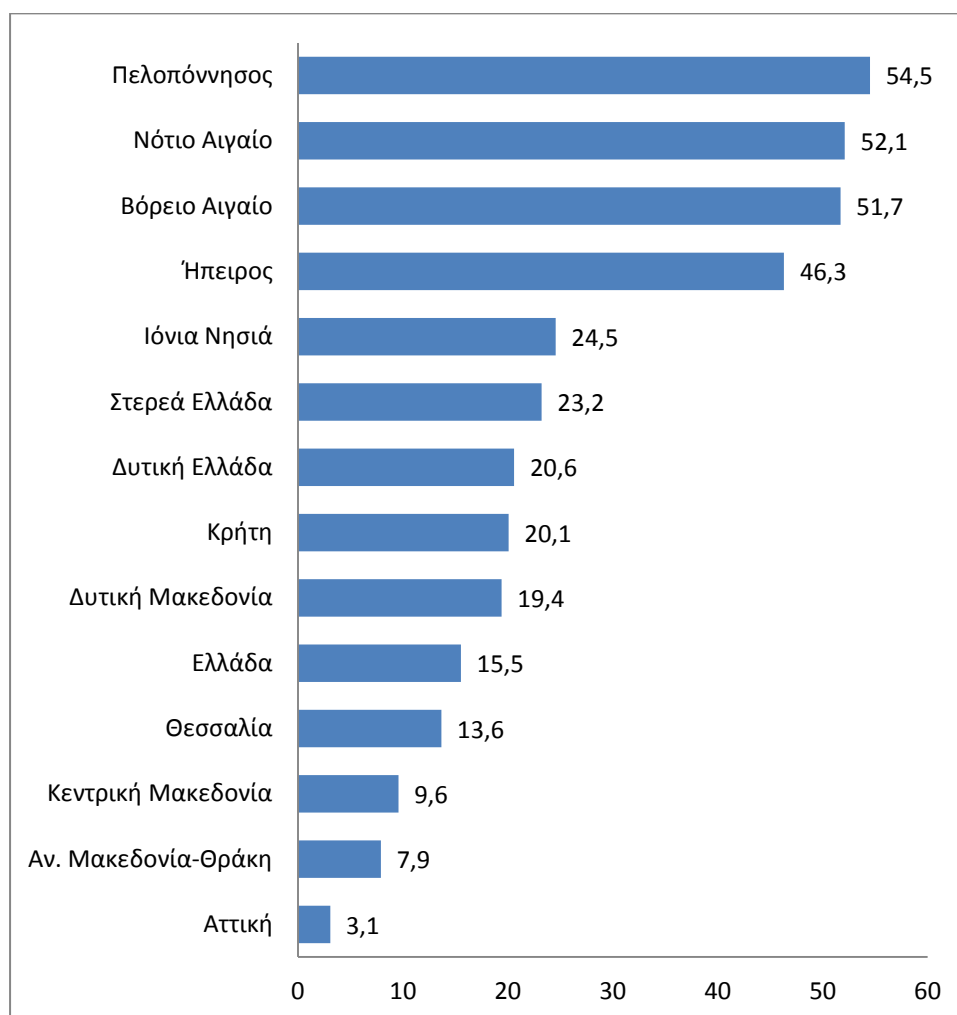
Διάγραμμα 10. Αριθμός μουσείων στις 13 ελληνικές Περιφέρειες, ανά 100.000 κατοίκους (2015)

Πηγή: ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ

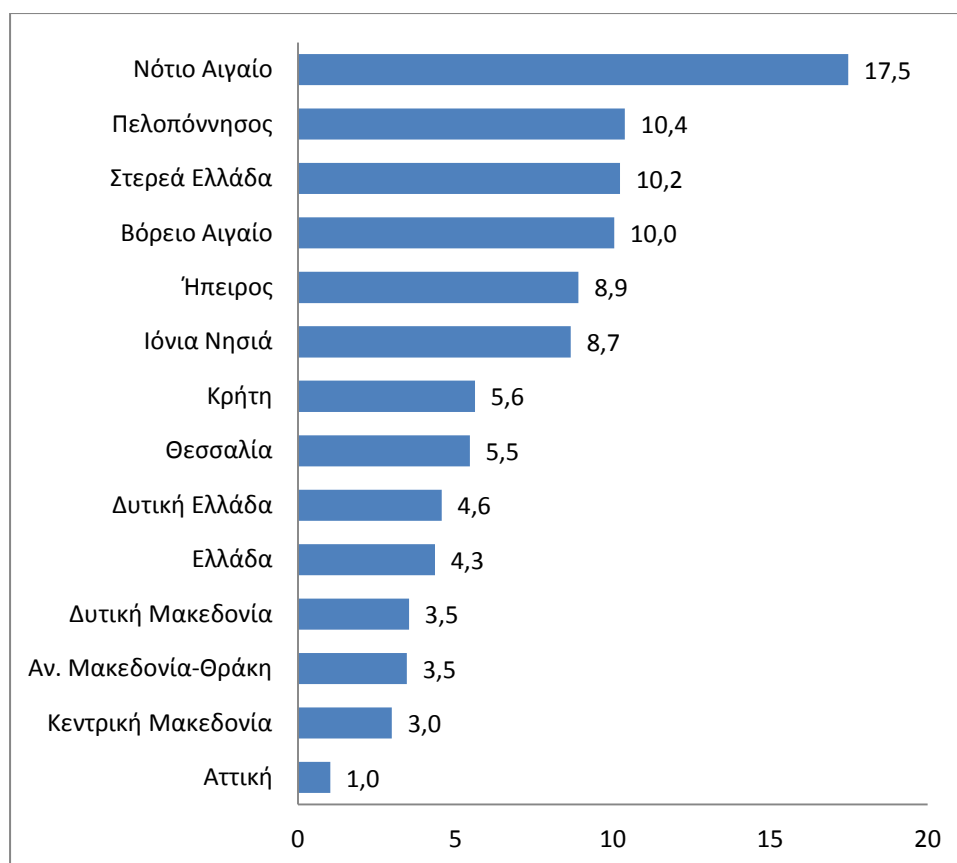
Τέλος, ο αριθμός των μνημείων και αρχαιολογικών χώρων στις ελληνικές Περιφέρειες παρουσιάζει ομοιόμορφες κατανομές καθώς και στα δύο οι Περιφέρειες Πελοποννήσου και Νοτίου Αιγαίου έρχονται στις πρώτες θέσεις και ακολουθούν οι Περιφέρειες Βορείου Αιγαίου, Ηπείρου, Ιονίων Νήσων και Στερεάς Ελλάδας, ενώ οι Περιφέρειες Αττικής, Κεντρικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης βρίσκονται στις τελευταίες θέσεις.

Διάγραμμα 11. Αριθμός μνημείων στις 13 ελληνικές Περιφέρειες, ανά 100.000 κατοίκους (2015)

Πηγή: ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ

Διάγραμμα 12. Αριθμός αρχαιολογικών χώρων στις 13 ελληνικές Περιφέρειες, ανά 100.000 κατοίκους (2015)

Πηγή: ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ

6. Πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες: Τα προφίλ των Περιφερειών

6.1 Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, παρουσιάζει ασθενική δυναμική σχετικά με τις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες, καθώς όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 8, συγκεντρώνει μόλις 2,5% των εργαζομένων των ΠΔΒ στην Ελλάδα (2691 εργαζόμενοι), με σχετικά μικρό αριθμό επιχειρήσεων (1331 επιχειρήσεις), οι οποίες παράγουν το 1,5% (32,14 εκ. ευρώ) της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) των ΠΔΒ στην Ελλάδα (2014).

Πίνακας 8. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης, 2014

Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας & Θράκης	Δεδομένα
ΑΠΑ των ΠΔΒ (σε εκ. €)	32,14
Περιφερειακό ΑΕΠ (σε εκ. €)	6001,6
% ΠΔΒ επί του Περιφερειακού ΑΕΠ	0,5%
% ΑΠΑ στις ΠΔΒ	1,5%
Εργαζόμενοι στις ΠΔΒ	2691
Εργαζόμενοι στη Περιφέρεια	189700
% ΠΔΒ επί της απασχόλησης στην Περιφέρεια	1,4%
% εργαζομένων στις ΠΔΒ	2,5%
Επιχειρήσεις	1331
% επιχειρήσεων στις ΠΔΒ	3%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Ακόμη, οι ΠΔΒ συνεισφέρουν με 0,5% στο Περιφερειακό ΑΕΠ και απασχολούν 1,4% των εργαζομένων στην Περιφέρεια. Ειδικά, οι κλάδοι των τεχνών-ψυχαγωγίας-μουσεία-βιβλιοθήκες (28%), των εκδόσεων (15%), του προγραμματισμού Η/Σ (13%) και των εκτυπώσεων-κατασκευών-χειροτεχνιών (13%), από την πλευρά της παραγωγής συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά, ενώ από την πλευρά της εργασίας, η αρχιτεκτονική (26%), το λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών (16%), ο προγραμματισμός Η/Σ (12%) και οι εκδόσεις (12%) συγκεντρώνουν τους περισσότερους εργαζομένους (Διαγράμματα 13 και 14).

Η οικονομική κρίση έπληξε σημαντικά τις ΠΔΒ στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη. Η ΑΠΑ των ΠΔΒ μειώθηκε κατά 63% (ή 54,7 εκ. ευρώ) την περίοδο 2008-2014, ενώ η μέση μείωση στην Ελλάδα ήταν 55%. Ειδικά οι κλάδοι της αρχιτεκτονικής, των εκδόσεων και της τηλεόρασης-ραδιοφώνου είχαν τις μεγαλύτερες μειώσεις ΑΠΑ (κατά 87%, 82% και 51% αντίστοιχα), ενώ ο κλάδος του προγραμματισμού Η/Σ παρουσίασε μία εντυπωσιακή αύξηση της αξίας της παραγωγής του (κατά 500%), για το αντίστοιχο διάστημα. Σχετικά με τον αριθμό των

εργαζομένων, αυτός μειώθηκε κατά 11% ή περίπου 320 εργαζόμενους το διάστημα 2008-2014, ενώ κατά το 2013-2014 οι εργαζόμενοι, μετά από μία σειρά αυξομειώσεων κατά τα προηγούμενα έτη, αυξήθηκαν κατά 8% (207 άτομα). Οι μεγαλύτερες μειώσεις εργαζομένων για το 2008-2014 εμφανίζονται στους κλάδους των οπτικοακουστικών (55%), των τεχνών και ψυχαγωγίας (47%) και των εκδόσεων (44%), ενώ η απασχόληση στον κλάδο του προγραμματισμού Η/Σ, για το 2008-2014, αυξήθηκε κατά 234% ή 222 εργαζομένους. Κατά το διάστημα 2013-2014, ο κλάδος του προγραμματισμού Η/Σ και των βιβλιοθηκών-μουσείων αυξάνουν την απασχόλησή τους κατά 355% ή 247 εργαζόμενους και 125% ή 73 εργαζομένους αντίστοιχα. Επίσης, για το ίδιο χρονικό διάστημα, οι κλάδοι του λιανικού εμπορίου πολιτιστικών αγαθών, των εκδόσεων και της αρχιτεκτονικής σημειώνουν αύξηση στην απασχόληση, ενώ οι υπόλοιποι κλάδοι σημειώνουν μείωση, με μεγαλύτερη αυτή στον κλάδο των οπτικοακουστικών.

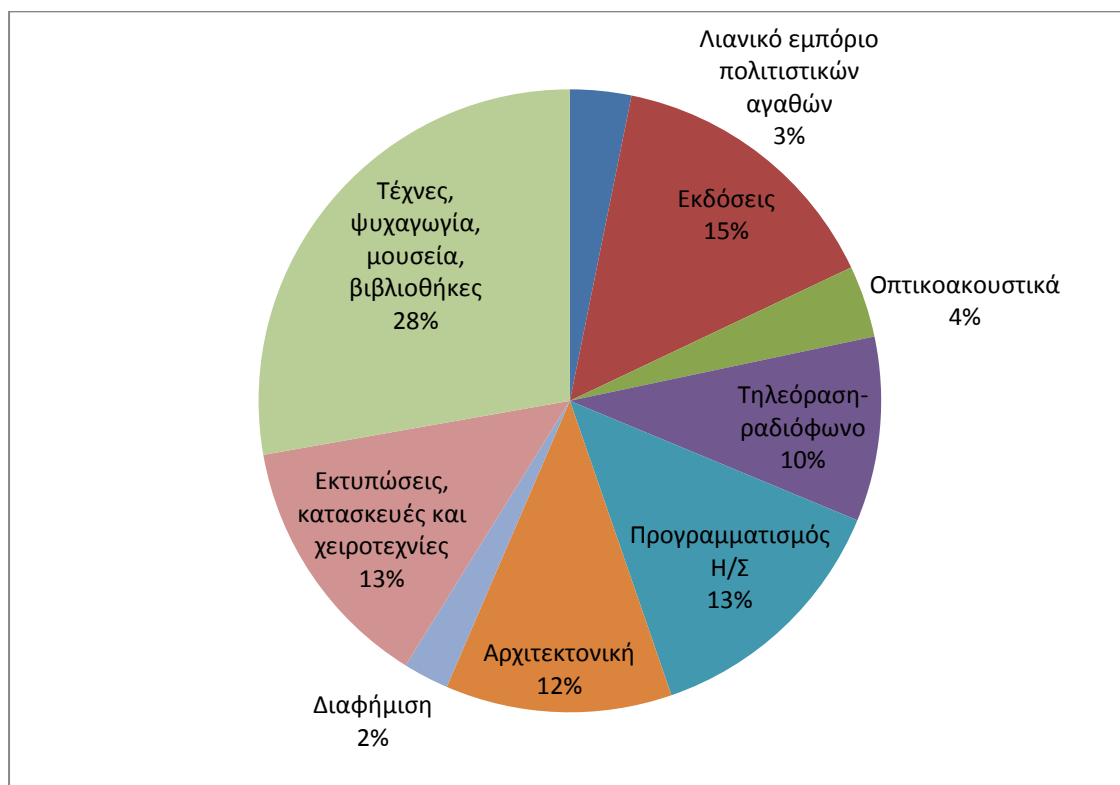
Επιπλέον, η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης διαθέτει σχεδόν το 3,8% των πολιτιστικών φορέων που είναι καταγεγραμμένοι στο Μητρώο Πολιτιστικών Φορέων του ΥΠΠΟ (46 φορείς, Πίνακας 9), 3,82% των φεστιβάλ που γίνονται στην Ελλάδα (23 φεστιβάλ), ενώ διαθέτει 6 κινηματογράφους, 26 δημόσιες και ιδιωτικές βιβλιοθήκες, 13 μουσεία, 21 αρχαιολογικούς χώρους και 48 μνημεία.

Πίνακας 9. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στην Ανατολική Μακεδονία & Θράκη, 2015

Δομές και υποδομές	ΑΜΘ	Ελλάδα	% στην ΑΜΘ
Αριθμός πολιτιστικών φορέων	46	1218	3,77%
ανά 100.000 κατοίκους	7,6	11,3	
Αριθμός Φεστιβάλ	23	601	3,82%
ανά 100.000 κατοίκους	3,8	5,6	
Κινηματογράφοι	6	294	2,04%
ανά 100.000 κατοίκους	1,0	2,7	
Βιβλιοθήκες (2012)	26	493	5,27%
ανά 100.000 κατοίκους	4,3	4,6	
Μουσεία	13	271	4,79%
ανά 100.000 κατοίκους	2,1	2,5	
Μνημεία	48	1678	2,86%
ανά 100.000 κατοίκους	7,9	15,5	
Αρχαιολογικοί χώροι	21	470	4,46%
ανά 100.000 κατοίκους	3,5	4,3	

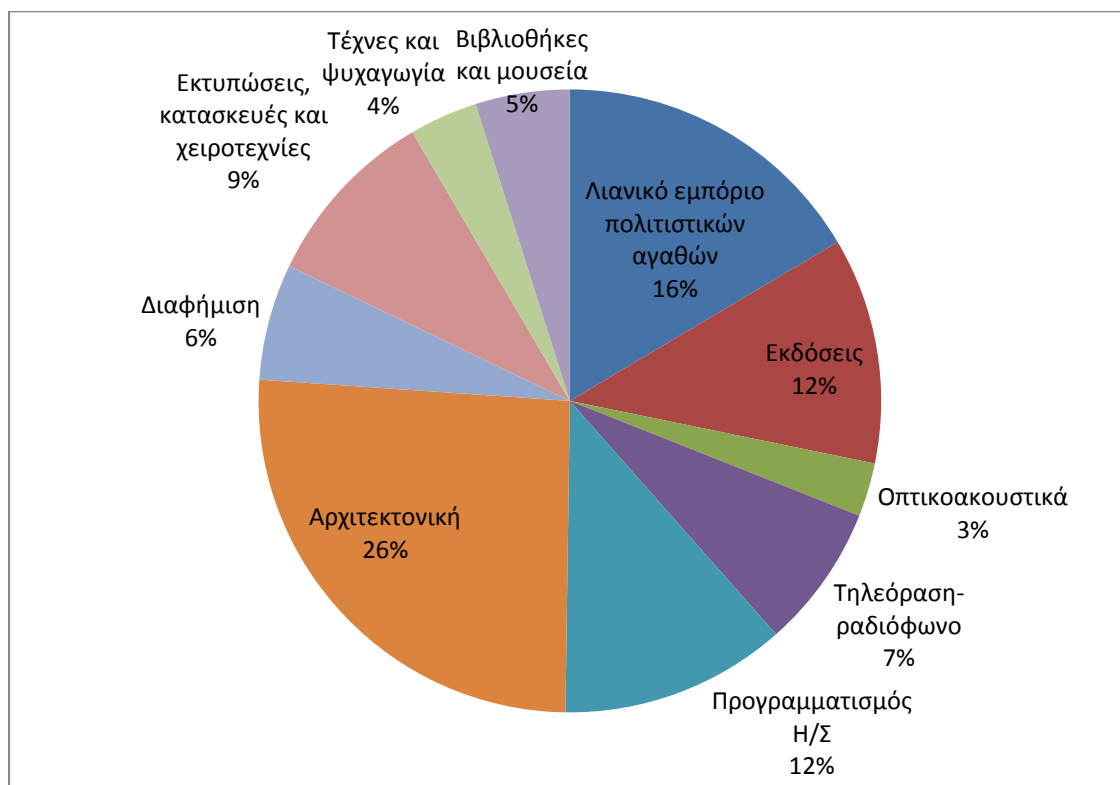
Πηγή: ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ

Διάγραμμα 13. Μερίδια των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στην Ανατολική Μακεδονία-Θράκη, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Διάγραμμα 14. Μερίδια των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στην Ανατολική Μακεδονία-Θράκη, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 10. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΑ στην Ανατολική Μακεδονία & Θράκη, 2008-2014 (σε εκ. €)

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	6,50	14,00	7,00	5,50	5,80	4,00	4,30	-2,20	-34%	0,30	8%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	1,04	2,64	1,30	4,28	2,80	0,90	1,02	-0,02	-2%	0,12	13%
Εκδόσεις	26,56	7,68	38,24	2,08	2,72	2,56	4,75	-21,81	-82%	2,19	86%
Οπτικοακουστικά	2,31	2,40	2,80	0,80	1,20	3,60	1,20	-1,11	-48%	-2,40	-67%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	6,30	8,61	9,24	1,47	1,89	3,78	3,08	-3,22	-51%	-0,70	-19%
Προγραμματισμός Η/Σ	0,72	1,56	1,08	2,34	1,26	0,24	4,32	3,60	500%	4,08	1700%
Αρχιτεκτονική	29,25	10,50	10,00	12,32	14,30	3,10	3,78	-25,47	-87%	0,68	22%
Διαφήμιση	1,40	1,24	0,63	0,84	2,07	1,92	0,76	-0,64	-46%	-1,16	-60%
Τέχνες, ψυχαγωγία, μουσεία, βιβλιοθήκες	12,76	10,45	11,38	10,75	9,44	9,03	8,93	-3,83	-30%	-0,11	-1%
Σύνολο Περιφέρειας	86,84	59,08	81,67	40,38	41,48	29,14	32,14	-54,70	-63%	3,00	10%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 11. Εργαζόμενοι στην Ανατολική Μακεδονία & Θράκη κατά ΚΠΑ, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	388	356	247	270	279	260	254	-135	-35%	-7	-3%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	305	332	220	383	413	256	443	139	46%	188	73%
Εκδόσεις	565	291	528	146	237	215	316	-249	-44%	101	47%
Οπτικοακουστικά	165	164	173	116	71	276	75	-90	-55%	-201	-73%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	337	340	394	146	185	220	201	-136	-40%	-19	-9%
Προγραμματισμός Η/Σ	95	170	151	121	126	70	316	222	234%	247	355%
Αρχιτεκτονική	681	803	835	675	759	637	696	15	2%	59	9%
Διαφήμιση	140	178	182	137	214	167	162	22	16%	-5	-3%

Τέχνες και ψυχαγωγία	180	0	84	176	140	324	95	-85	-47%	-229	-71%
Βιβλιοθήκες και μουσεία	154	121	224	212	153	59	132	-22	-14%	73	125%
Σύνολο Περιφέρειας	3,009	2,755	3,037	2,380	2,577	2,484	2,691	-319	-11%	207	8%

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 12. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στην Ανατολική Μακεδονία & Θράκη, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	105	156	148	95	85	91	86	-19	-18%	-5	-6%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	121	160	132	170	161	117	216	96	79%	99	85%
Εκδόσεις	86	66	68	41	56	75	86	0	0%	10	14%
Οπτικοακουστικά	44	38	35	43	20	28	51	7	16%	23	83%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	109	86	89	74	69	75	97	-12	-11%	22	29%
Προγραμματισμός Η/Σ	26	28	24	24	23	23	50	24	92%	27	120%
Αρχιτεκτονική	998	756	619	561	638	570	549	-449	-45%	-21	-4%
Διαφήμιση	94	93	106	110	94	90	87	-6	-7%	-2	-3%
Τέχνες και ψυχαγωγία	148	150	99	95	104	90	86	-62	-42%	-4	-4%
Βιβλιοθήκες και μουσεία	36	35	29	27	25	24	23	-13	-37%	-1	-5%
Σύνολο Περιφέρειας	1765	1567	1348	1240	1273	1182	1331	-435	-25%	148	13%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

6.2. Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Σύμφωνα με τον πίνακα 13, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, συγκεντρώνει το 12,2% των εργαζομένων των ΠΔΒ στην Ελλάδα (13085 εργαζόμενοι), με 6021 επιχειρήσεις, οι οποίες παράγουν το 10,1% (214,01 εκ. ευρώ) της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) των ΠΔΒ στην Ελλάδα (2014). Είναι φανερό ότι, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, εμφανίζει, μετά την Περιφέρεια Αττικής, μια σημαντική δυναμική, σε σύγκριση με τις υπόλοιπες περιφέρειες της χώρας, σχετικά με την ύπαρξη και λειτουργία των πολιτιστικών και δημιουργικών βιομηχανιών. Το γεγονός αυτό οφείλεται κυρίως στην πρωτεύουσα της Περιφέρειας, τη Θεσσαλονίκη.

Πίνακας 13. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, 2014

Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	Δεδομένα
ΑΠΑ των ΠΔΒ (σε εκ. €)	214,01
Περιφερειακό ΑΕΠ (σε εκ. €)	20995,92
% ΠΔΒ επί του Περιφερειακού ΑΕΠ	1,0%
% ΑΠΑ στις ΠΔΒ	10,1%
Εργαζόμενοι στις ΠΔΒ	13085
Εργαζόμενοι στη Περιφέρεια	557100
% ΠΔΒ επί της απασχόλησης στην Περιφέρεια	2,3%
% εργαζομένων στις ΠΔΒ	12,2%
Επιχειρήσεις	6021
% επιχειρήσεων στις ΠΔΒ	13,5%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Σε συνέχεια του πίνακα 13, οι ΠΔΒ συνεισφέρουν με 1% στο ΑΕΠ της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και απασχολούν το 2,3% των εργαζομένων στην Περιφέρεια. Αναλυτικότερα, σε ότι αφορά την παραγωγή, σε όρους δηλαδή ΑΠΑ, οι κλάδοι του λιανικού εμπορίου πολιτιστικών αγαθών (30%), των τεχνών-ψυχαγωγίας-μουσείων-βιβλιοθηκών (20%) και της αρχιτεκτονικής (16%), συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά, ενώ σε ότι αφορά στην εργασία, η αρχιτεκτονική (29%), οι τέχνες-ψυχαγωγία (13%), οι εκδόσεις (12%) και οι εκτυπώσεις-κατασκευές-χειροτεχνίες (11%), συγκεντρώνουν τους περισσότερους εργαζομένους (Διαγράμματα 15 και 16).

Η περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, όπως είναι φυσικό, επηρεάστηκε έντονα από την οικονομική κρίση, σε ότι αφορά τους ΚΠΔ. Όπως διαπιστώνεται, η ΑΠΑ των ΠΔΒ μειώθηκε συνολικά κατά 41% (ή 145,85 εκ. ευρώ) την περίοδο 2008-2014, ενώ η αντίστοιχη μείωση στην υπόλοιπη Ελλάδα ήταν 55%. Πιο διεξοδικά, οι κλάδοι που υπέστησαν τη μεγαλύτερη μείωση σε όρους ΑΠΑ, για το χρονικό διάστημα 2008-2014, ήταν ο κλάδος της τηλεόρασης-ραδιοφώνου-επικοινωνιών κατά 77%, ο κλάδος της αρχιτεκτονικής κατά 70%, ο κλάδος των οπτικοακουστικών κατά 68% και ο κλάδος του λιανικού εμπορίου πολιτιστικών αγαθών κατά 51%. Σε αντίθεση, οι

κλάδοι των εκδόσεων και του προγραμματισμού Η/Σ, είναι οι μόνοι που παρουσίασαν αύξηση για το συγκεκριμένο διάστημα και συγκεκριμένα κατά 44% και 17%, αντίστοιχα. Η ΑΠΑ των ΠΔΒ του συνόλου της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, παρουσιάζει αύξηση από το 2008 στο 2009 και κατόπιν σημειώνει μεγάλη μείωση, κατά έτος, από το 2009 έως το 2013, ενώ στο διάστημα 2013-2014 παρουσιάζει μια μικρή ανάκαμψη κατά 2%. Για το διάστημα 2013-2014, ο κλάδος της αρχιτεκτονικής, καθώς και οι κλάδοι των εκδόσεων και του λιανικού εμπορίου, παρουσιάζουν αύξηση σε όρους ΑΠΑ κατά 68%, 8% και 30% αντίστοιχα. Αντίθετα, οι υπόλοιποι κλάδοι παρουσιάζουν μείωση της ΑΠΑ, με σημαντικότερη αυτή στον κλάδο της τηλεόρασης-ραδιοφώνου-επικοινωνίας κατά 40%.

Όσον αφορά τον αριθμό των εργαζομένων στις ΠΔΒ της Περιφέρειας, παρατηρείται μείωση κατά 22% ή 3658 εργαζόμενους το διάστημα 2008-2014, ενώ κατά το 2013-2014, σημειώνεται πάλι μείωση κατά 6%, το οποίο μεταφράζεται ως απώλεια 779 θέσεων εργασίας. Σε ό,τι αφορά την απασχόληση στις ΠΔΒ της περιφέρειας, παρατηρείται μια συνεχής μείωση των εργαζομένων από το 2009 έως το 2014, με μια ελάχιστη αύξηση εργαζομένων από το 2012 στο 2013. Οι μεγαλύτερες μειώσεις εργαζομένων για το 2008-2014 εμφανίζονται στους κλάδους των βιβλιοθηκών και μουσείων (86%), της τηλεόρασης-ραδιοφώνου-επικοινωνίας (64%) και των οπτικοακουστικών (47%), γεγονός που αντιστοιχίζεται σε συνολική απώλεια για τους τρεις κλάδους περίπου 2844 εργαζομένων. Αντίθετα, οι κλάδοι που παρουσίασαν αύξηση στην απασχόληση από το 2008 στο 2014 είναι, ο κλάδος των εκδόσεων κατά 14%, του προγραμματισμού Η/Σ κατά 4% καθώς και ο κλάδος της αρχιτεκτονικής κατά 1%, αντιπροσωπεύοντας ένα σύνολο 284 νέων εργαζομένων στους τρεις αυτούς κλάδους. Κατά το διάστημα 2013-2014, ο κλάδος των οπτικοακουστικών, του λιανικού εμπορίου πολιτιστικών αγαθών και της αρχιτεκτονικής αυξάνουν την απασχόλησή τους κατά 24% ή 117 εργαζόμενους, 21% ή 193 εργαζόμενους και 20% ή 617 εργαζόμενους αντίστοιχα.

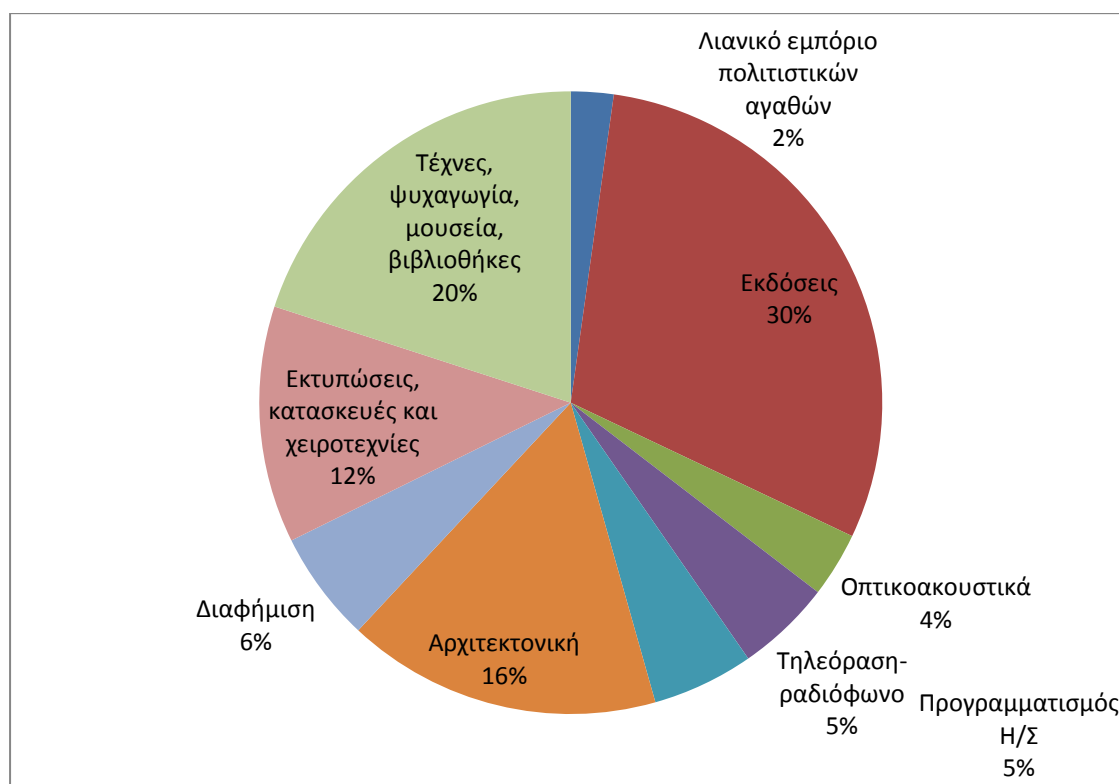
Επιπλέον, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, διαθέτει ένα ποσοστό της τάξης του 14,5% των πολιτιστικών φορέων που είναι καταγεγραμμένοι στο Μητρώο Πολιτιστικών Φορέων του ΥΠΠΟ (177 φορείς, Πίνακας 14), 14,47% των φεστιβάλ που γίνονται στην Ελλάδα (87 φεστιβάλ), ενώ διαθέτει 37 κινηματογράφους, 106 δημόσιες και ιδιωτικές βιβλιοθήκες, 23 μουσεία, 56 αρχαιολογικούς χώρους και 180 μνημεία.

Πίνακας 14. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στην Κεντρική Μακεδονία, 2015

Δομές και υποδομές	Κ. Μακεδονία	Ελλάδα	% στην Κ. Μακεδονία
Αριθμός πολιτιστικών φορέων	177	1218	14,5%
ανά 100.000 κατοίκους	9,4	11,3	
Αριθμός Φεστιβάλ	87	601	14,47%
ανά 100.000 κατοίκους	4,6	5,6	
Κινηματογράφοι	37	294	12,58%
ανά 100.000 κατοίκους	2,0	2,7	
Βιβλιοθήκες (2012)	106	493	21,50%
ανά 100.000 κατοίκους	5,6	4,6	
Μουσεία	23	271	8,48%
ανά 100.000 κατοίκους	1,2	2,5	
Μνημεία	180	1678	10,72%
ανά 100.000 κατοίκους	9,6	15,5	
Αρχαιολογικοί χώροι	56	470	11,91%
ανά 100.000 κατοίκους	3,0	4,3	

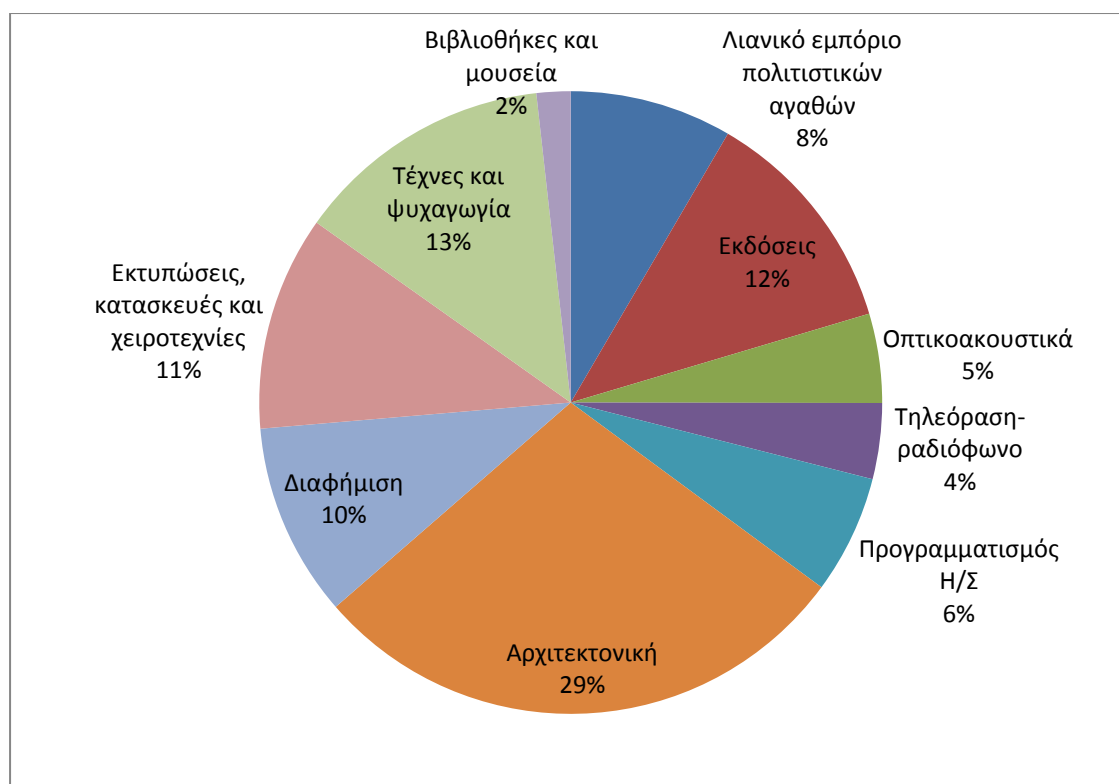
Πηγή: ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ

Διάγραμμα 15. Μεριδία των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στην Κεντρική Μακεδονία, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Διάγραμμα 16. Μέρη των ΚΠΑ στον αριθμό των εργαζομένων στην Κεντρική Μακεδονία, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 15. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΔ στην Κεντρική Μακεδονία, 2008-2014 (σε εκ. €)

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	26.70	39.60	39.50	38.90	32.90	27.70	26.30	-0.40	-1%	-1.40	-5%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	9.68	14.12	13.20	5.76	3.68	3.66	4.74	-4.94	-51%	1.08	30%
Εκδόσεις	44.32	77.44	83.68	119.36	78.24	59.36	63.84	19.52	44%	4.48	8%
Οπτικοακουστικά	22.44	21.60	7.20	9.20	16.80	8.40	7.20	-15.24	-68%	-1.20	-14%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	46.83	101.85	67.83	20.79	24.36	17.64	10.56	-36.27	-77%	-7.08	-40%
Προγραμματισμός Η/Σ	9.66	11.76	9.54	7.38	5.22	11.34	11.28	1.62	17%	-0.06	-1%
Αρχιτεκτονική	117.00	59.50	41.50	36.40	56.10	20.77	34.97	-82.04	-70%	14.20	68%
Διαφήμιση	17.85	19.38	30.63	16.80	17.76	18.08	12.32	-5.53	-31%	-5.76	-32%
Τέχνες, ψυχαγωγία, μουσεία, βιβλιοθήκες	65.38	51.89	47.81	47.67	43.23	43.32	42.81	-22.57	-35%	-0.51	-1%
Σύνολο Περιφέρειας	359.86	397.14	340.88	302.26	278.29	210.27	214.01	-145.85	-41%	3.74	2%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 16. Εργαζόμενοι στην Κεντρική Μακεδονία κατά ΚΠΔ, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	2,146	1,367	1,489	1,756	1,471	1,485	1,458	-688	-32%	-27	-2%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	1,253	1,418	902	833	820	909	1,102	-151	-12%	193	21%
Εκδόσεις	1,370	2,168	2,905	3,403	2,348	1,915	1,566	196	14%	-349	-18%
Οπτικοακουστικά	1,140	836	530	603	674	489	606	-534	-47%	117	24%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	1,424	2,249	1,651	684	733	703	515	-909	-64%	-188	-27%

Προγραμματισμός Η/Σ	771	1,148	731	711	833	952	804	34	4%	-148	-16%
Αρχιτεκτονική	3,676	3,242	3,917	3,476	3,479	3,113	3,730	54	1%	617	20%
Διαφήμιση	1,322	1,412	1,585	1,323	1,226	1,938	1,315	-7	-1%	-623	-32%
Τέχνες και ψυχαγωγία	2,008	1,780	1,643	1,731	1,569	2,019	1,757	-250	-12%	-261	-13%
Βιβλιοθήκες και μουσεία	1,632	1,308	1,392	650	443	341	231	-1,401	-86%	-110	-32%
Σύνολο Περιφέρειας	16,743	16,927	16,743	15,170	13,594	13,864	13,086	-3,658	-22%	-779	-6%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 17. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στην Κεντρική Μακεδονία, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	765	623	593	650	540	577	538	-227	-30%	-39	-7%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	513	476	442	519	478	435	326	-187	-36%	-109	-25%
Εκδόσεις	341	362	401	525	374	324	283	-58	-17%	-41	-13%
Οπτικοακουστικά	229	169	207	189	187	161	285	56	24%	124	77%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	180	192	184	159	147	175	153	-27	-15%	-22	-13%
Προγραμματισμός Η/Σ	185	199	184	172	160	172	367	182	99%	195	113%
Αρχιτεκτονική	3492	2905	3414	2923	3100	2761	2668	-824	-24%	-93	-3%
Διαφήμιση	809	758	753	628	607	602	578	-231	-29%	-25	-4%
Τέχνες και ψυχαγωγία	1052	1068	840	807	883	765	731	-321	-30%	-34	-4%
Βιβλιοθήκες και μουσεία	145	141	116	109	102	96	91	-54	-37%	-4	-5%
Σύνολο Περιφέρειας	7710	6892	7134	6681	6577	6068	6021	-1690	-22%	-47	-1%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

6.3. Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας

Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 18, συγκεντρώνει το 1,5% των εργαζομένων των ΠΔΒ στην Ελλάδα (1552 εργαζόμενοι), με 760 επιχειρήσεις, οι οποίες παράγουν το 0,6% (13,66 εκ. ευρώ) της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) των ΠΔΒ στην Ελλάδα (2014) και είναι φανερό ότι συμμετέχει σε μικρό ποσοστό στη συνολική πολιτιστική και δημιουργική δραστηριότητα.

Πίνακας 18. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, 2014

Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	Δεδομένα
ΑΠΑ των ΠΔΒ (σε εκ. €)	13,66
Περιφερειακό ΑΕΠ (σε εκ. €)	3630
% ΠΔΒ επί του Περιφερειακού ΑΕΠ	0,4%
% ΑΠΑ στις ΠΔΒ	0,6%
Εργαζόμενοι στις ΠΔΒ	1552
Εργαζόμενοι στη Περιφέρεια	81600
% ΠΔΒ επί της απασχόλησης στην Περιφέρεια	1,9%
% εργαζομένων στις ΠΔΒ	1,5%
Επιχειρήσεις	760
% επιχειρήσεων στις ΠΔΒ	1,7%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Επιπλέον, οι ΠΔΒ συνεισφέρουν με 0,4% στο ΑΕΠ της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και απασχολούν το 1,9% των εργαζομένων στην Περιφέρεια. Συγκεκριμένα, σε ότι αφορά την παραγωγή, οι κλάδοι των εκδόσεων (46%) και των τεχνών-ψυχαγωγίας-μουσείων-βιβλιοθηκών (29%), συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά, ενώ σε ότι αφορά στην εργασία, η αρχιτεκτονική (24%), οι βιβλιοθήκες-μουσεία (19%) και οι εκδόσεις (23%) συγκεντρώνουν τους περισσότερους εργαζομένους (Διαγράμματα 17 και 18).

Σχετικά με τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στους ΚΠΔ της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας διαπιστώνεται ότι, η ΑΠΑ μειώθηκε συνολικά κατά 59% (ή 19,38 εκ. ευρώ) την περίοδο 2008-2014, ενώ η αντίστοιχη μείωση στην υπόλοιπη Ελλάδα ήταν 55%. Πιο αναλυτικά, οι κλάδοι που υπέστησαν τη μεγαλύτερη μείωση σε όρους ΑΠΑ, για το χρονικό διάστημα 2008-2014, ήταν ο κλάδος της αρχιτεκτονικής κατά 94%, ο κλάδος της διαφήμισης κατά 93% και ο κλάδος της τηλεόρασης-ραδιοφώνου-επικοινωνίας κατά 48%, ενώ οι κλάδοι των εκδόσεων, του προγραμματισμού Η/Σ και των εκτυπώσεων-κατασκευών-χειροτεχνιών παρουσίασαν πολύ σημαντική αύξηση για το συγκεκριμένο διάστημα και συγκεκριμένα κατά 227%, 200% και 71% αντίστοιχα. Η ΑΠΑ των ΠΔΒ της Περιφέρειας, παρουσιάζει διακυμάνσεις ανά έτος,

από το 2008 στο 2012, με μια μεγάλη μείωση από το 2010 στο 2011 και από το 2012 στο 2013. Για το διάστημα 2013-2014, ο κλάδος των εκδόσεων, παρουσιάζει αξιοσημείωτη αύξηση σε όρους ΑΠΑ κατά 880%. Παράλληλα ο κλάδος της διαφήμισης παρουσιάζει πτώση και μάλιστα σε ποσοστό 72%, ενώ συνολικά η ΑΠΑ των ΠΔΒ της Δυτικής Μακεδονίας, για το διάστημα 2013-2014, εμφανίζει αύξηση σε ποσοστό 22%.

Όσον αφορά τον αριθμό των εργαζομένων στις ΠΔΒ, παρατηρείται αύξηση κατά 3% ή 38 εργαζόμενους το διάστημα 2008-2014, ενώ κατά το 2013-2014 το ποσοστό αυτό αυξήθηκε κατά 17%, το οποίο μεταφράζεται ως επιπλέον 221 άτομα. Οι μεγαλύτερες μειώσεις εργαζομένων για το 2008-2014 εμφανίζονται στους κλάδους της διαφήμισης (46%), των τεχνών-ψυχαγωγίας (38%) και των οπτικοακουστικών (39%). Αντίθετα, σημαντική αύξηση παρουσίασαν οι κλάδοι των εκδόσεων και του προγραμματισμού Η/Σ, κατά 198%, και 44% αντίστοιχα. Κατά το διάστημα 2013-2014, ο κλάδος των εκδόσεων και του λιανικού εμπορίου πολιτιστικών αγαθών αυξάνουν την απασχόλησή τους κατά 359% ή 276 εργαζόμενους και 68% ή 70 εργαζόμενους αντίστοιχα.

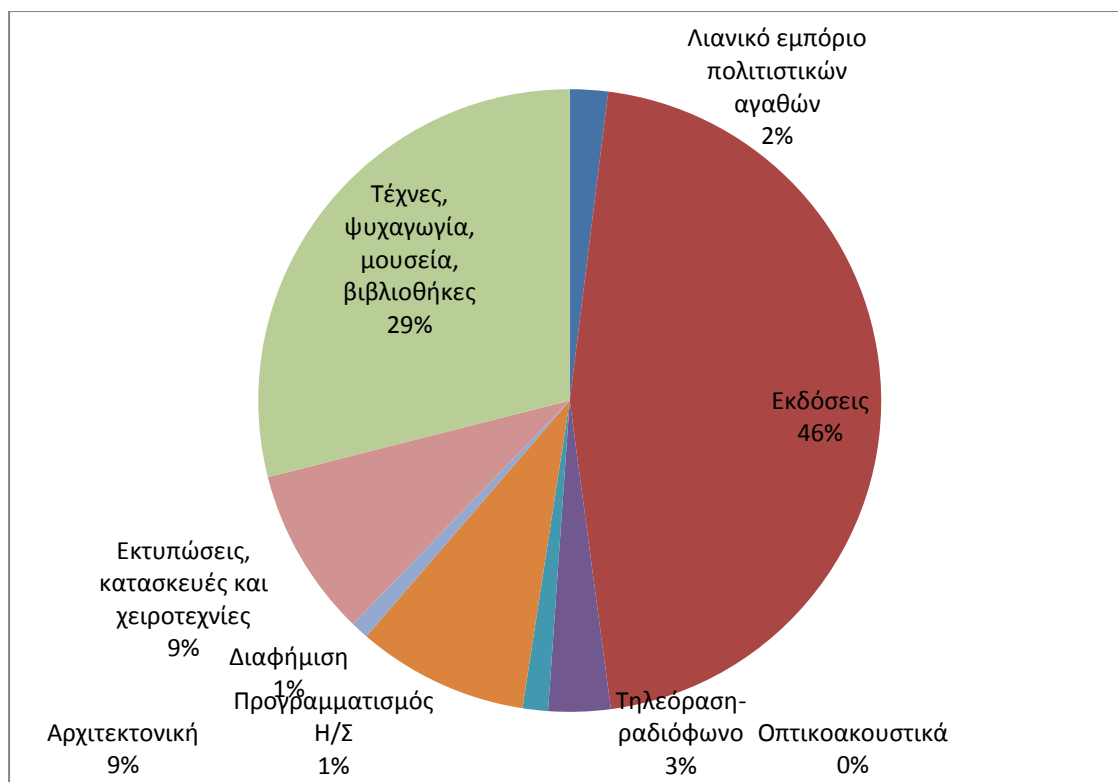
Επιπλέον, η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας διαθέτει ένα μικρό ποσοστό, σχεδόν το 0,82% των πολιτιστικών φορέων που είναι καταγεγραμμένοι στο Μητρώο Πολιτιστικών Φορέων του ΥΠΠΟ (10 φορείς, Πίνακας 19), 1,49% των φεστιβάλ που γίνονται στην Ελλάδα (9 φεστιβάλ), ενώ διαθέτει 3 κινηματογράφους, 14 δημόσιες και ιδιωτικές βιβλιοθήκες, 8 μουσεία, 10 αρχαιολογικούς χώρους και 55 μνημεία.

Πίνακας 19. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στη Δυτική Μακεδονία

Δομές και υποδομές	Δ.Μακεδονία	Ελλάδα	% στη Δ.Μακεδονία
Αριθμός πολιτιστικών φορέων	10	1218	0,82%
ανά 100.000 κατοίκους	3,5	11,3	
Αριθμός Φεστιβάλ	9	601	1,49%
ανά 100.000 κατοίκους	3,2	5,6	
Κινηματογράφοι	3	294	1,02%
ανά 100.000 κατοίκους	1,1	2,7	
Βιβλιοθήκες (2012)	14	493	2,83%
ανά 100.000 κατοίκους	4,9	4,6	
Μουσεία	8	271	2,95%
ανά 100.000 κατοίκους	2,8	2,5	
Μνημεία	55	1678	3,27%
ανά 100.000 κατοίκους	19,4	15,5	
Αρχαιολογικοί χώροι	10	470	2,12%
ανά 100.000 κατοίκους	3,5	4,3	

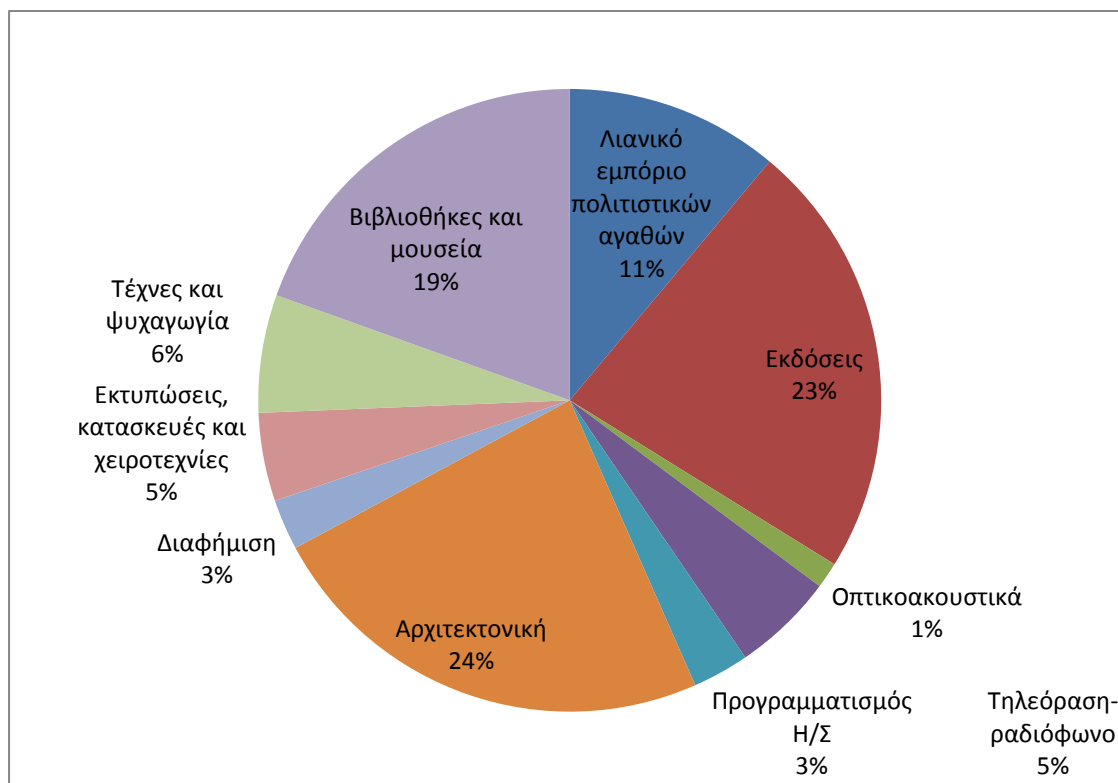
Πηγή: ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ

Διάγραμμα 17. Μεριδία των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στη Δυτική Μακεδονία, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Διάγραμμα 18. Μεριδία των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στη Δυτική Μακεδονία, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 20. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΑ στη Δυτική Μακεδονία, 2008-2014 (σε εκ. €)

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	0.70		0.00	1.40	1.40	1.20	1.20	0.50	71%	0.00	0%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	0.44	0.68	1.40	0.92	1.28	0.36	0.27	-0.17	-39%	-0.09	-25%
Εκδόσεις	1.92	0.80	1.28	2.56	2.24	0.64	6.27	4.35	227%	5.63	880%
Οπτικοακουστικά	0.00	0.40	0.00	0.00	0.40	0.00	0.00	0.00	#ΔΙΑΙΠ/0!	0.00	#ΔΙΑΙΠ/0!
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	0.84	2.52	4.20	2.31	1.89	1.26	0.44	-0.40	-48%	-0.82	-65%
Προγραμματισμός Η/Σ	0.06	1.92	0.30	0.06	0.18	0.30	0.18	0.12	200%	-0.12	-40%
Αρχιτεκτονική	20.15	23.00	15.25	6.44	12.10	2.95	1.22	-18.94	-94%	-1.73	-59%
Διαφήμιση	1.93	0.31	0.75	0.42	0.15	0.45	0.13	-1.80	-93%	-0.33	-72%
Τέχνες, ψυχαγωγία, μουσεία, βιβλιοθήκες	7.00	5.38	5.69	5.78	5.45	4.00	3.95	-3.04	-43%	-0.05	-1%
Σύνολο Περιφέρειας	33.03	35.01	28.87	19.89	25.09	11.16	13.66	-19.38	-59%	2.50	22%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 21. Εργαζόμενοι στη Δυτική Μακεδονία κατά ΚΠΑ, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	98			64	72	76	71	-27	-27%	-4	-6%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	148	133	126	137	170	102	172	25	17%	70	68%
Εκδόσεις	118	71	122	168	173	77	353	234	198%	276	359%
Οπτικοακουστικά	35	44	21	32	57	65	21	-14	-39%	-44	-67%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	129	140	178	128	112	117	82	-47	-36%	-35	-30%
Προγραμματισμός Η/Σ	32	148	45	26	52	34	46	14	44%	12	34%
Αρχιτεκτονική	411	368	396	403	407	412	369	-42	-10%	-44	-11%
Διαφήμιση	75	90	94	66	31	62	41	-34	-46%	-21	-34%
Τέχνες και ψυχαγωγία	154	125	133	102	95	110	95	-59	-38%	-15	-14%

Βιβλιοθήκες και μουσεία	315	354	231	401	871	277	303	-12	-4%	26	9%
Σύνολο Περιφέρειας	1,514	1,473	1,345	1,527	2,040	1,331	1,552	38	3%	221	17%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 22. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στη Δυτική Μακεδονία, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	44	0	0	40	36	38	37	-7	-16%	-1	-3%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	61	71	71	89	101	68	122	61	100%	54	80%
Εκδόσεις	35	26	30	39	38	25	78	43	123%	54	216%
Οπτικοακουστικά	16	14	9	15	17	28	17	1	6%	-11	-41%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	53	38	40	51	41	40	40	-13	-25%	0	0%
Προγραμματισμός Η/Σ	12	13	12	10	10	9	20	8	63%	10	111%
Αρχιτεκτονική	293	259	302	324	289	327	341	47	16%	14	4%
Διαφήμιση	36	39	38	38	38	36	34	-2	-4%	-2	-4%
Τέχνες και ψυχαγωγία	102	104	67	64	70	61	58	-44	-43%	-3	-4%
Βιβλιοθήκες και μουσεία	22	21	18	17	15	15	14	-8	-37%	-1	-5%
Σύνολο Περιφέρειας	674	585	586	686	654	646	760	86	13%	114	18%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

6.4 Περιφέρεια Θεσσαλίας

Σύμφωνα με τον πίνακα 23, η Περιφέρεια Θεσσαλίας, συγκεντρώνει το 4% των εργαζομένων των ΠΔΒ στην Ελλάδα (4279 εργαζόμενοι), με 1798 επιχειρήσεις, οι οποίες παράγουν το 2,2% (46,96 εκ. ευρώ) της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) των ΠΔΒ στην Ελλάδα (2014).

Πίνακας 23. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, 2014

Περιφέρεια Θεσσαλίας	Δεδομένα
ΑΠΑ των ΠΔΒ (σε εκ. €)	46,96
Περιφερειακό ΑΕΠ (σε εκ. €)	7994,8
% ΠΔΒ επί του Περιφερειακού ΑΕΠ	0,6%
% ΑΠΑ στις ΠΔΒ	2,2%
Εργαζόμενοι στις ΠΔΒ	4279
Εργαζόμενοι στη Περιφέρεια	222700
% ΠΔΒ επί της απασχόλησης στην Περιφέρεια	1,9%
% εργαζομένων στις ΠΔΒ	4%
Επιχειρήσεις	1798
% επιχειρήσεων στις ΠΔΒ	4%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Επίσης, οι ΠΔΒ συνεισφέρουν με 0,6% στο ΑΕΠ της Περιφέρειας Θεσσαλίας και απασχολούν το 1,9% των εργαζομένων στην Περιφέρεια. Σχετικά με την παραγωγή των ΠΔΒ, οι κλάδοι των τεχνών-ψυχαγωγίας-μουσείων-βιβλιοθηκών (31%), των εκδόσεων (28%) και της αρχιτεκτονικής (18%), συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά, ενώ σε ότι αφορά στην εργασία στις ΠΔΒ, η αρχιτεκτονική (28%), οι τέχνες και ψυχαγωγία (15%) και οι βιβλιοθήκες και τα μουσεία (11%), συγκεντρώνουν τους περισσότερους εργαζομένους (Διαγράμματα 19 και 20).

Κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης, η ΑΠΑ των ΠΔΒ μειώθηκε συνολικά κατά 38% (ή 27,23 εκ. ευρώ) την περίοδο 2008-2014, ενώ η αντίστοιχη μείωση στην υπόλοιπη Ελλάδα ήταν 55%. Επιπλέον, οι κλάδοι που υπέστησαν τη μεγαλύτερη μείωση σε όρους ΑΠΑ, για το χρονικό διάστημα 2008-2014, ήταν ο κλάδος των οπτικοακουστικών κατά 81%, ο κλάδος της αρχιτεκτονικής κατά 57% και ο κλάδος των εκτυπώσεων-κατασκευών-χειροτεχνιών κατά 49%, ενώ οι κλάδοι του προγραμματισμού Η/Σ και των εκδόσεων παρουσίασαν αύξηση για το συγκεκριμένο διάστημα και ειδικότερα κατά 78% και 24% αντίστοιχα. Η ΑΠΑ του συνόλου των ΠΔΒ της Περιφέρειας, παρουσιάζει μια μεγάλη μείωση από το 2010 στο 2011 και από το 2012 στο 2013. Για το διάστημα 2013-2014, ο κλάδος των εκδόσεων, καθώς και ο κλάδος της αρχιτεκτονικής, παρουσιάζουν, ιδιαίτερα ο πρώτος, σημαντική αύξηση σε όρους ΑΠΑ κατά 824% και 30% αντίστοιχα. Αντίθετα, οι κλάδοι του λιανικού εμπορίου, του προγραμματισμού Η/Σ και των οπτικοακουστικών παρουσιάζουν

πτώση σε ποσοστό 52%, 52% και 50% αντίστοιχα. Συνολικά η ΑΠΑ των ΠΔΒ της Θεσσαλίας, για το διάστημα 2013-2014, εμφανίζει αύξηση κατά 16% (6,51 εκ. ευρώ). Όσον αφορά τον αριθμό των εργαζομένων στις ΠΔΒ, παρατηρείται μείωση κατά 7% ή 331 εργαζόμενους το διάστημα 2008-2014, ενώ κατά το 2013-2014, σημειώνεται μείωση κατά μόλις 1%, το οποίο μεταφράζεται ως απώλεια 59 θέσεων εργασίας. Οι μεγαλύτερες μειώσεις εργαζομένων για το 2008-2014 εμφανίζονται στους κλάδους των οπτικοακουστικών (68%), των εκτυπώσεων-κατασκευών-χειροτεχνιών (52%) και των βιβλιοθηκών και μουσείων (46%). Αντίθετα, σημαντική αύξηση παρουσίασε ο κλάδος του προγραμματισμού Η/Σ, κατά 264%, καθώς και ο κλάδος των τεχνών και ψυχαγωγίας κατά 109%. Κατά το διάστημα 2013-2014, ο κλάδος των εκδόσεων, του προγραμματισμού Η/Σ και των τεχνών-ψυχαγωγίας αυξάνουν την απασχόλησή τους κατά 86% ή 153 εργαζόμενους, 59% ή 145 εργαζόμενους και 39% ή 178 εργαζόμενους, αντίστοιχα.

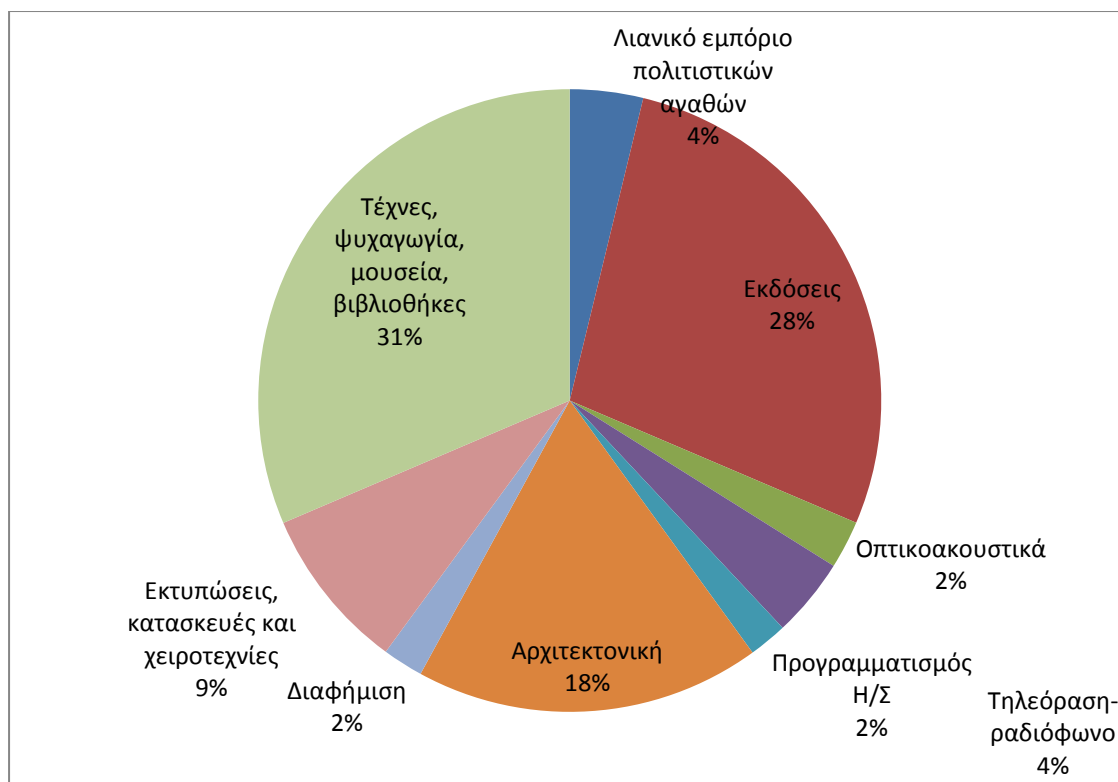
Επιπλέον, η Περιφέρεια Θεσσαλίας διαθέτει ένα ποσοστό της τάξης του 2,95% των πολιτιστικών φορέων που είναι καταγεγραμμένοι στο Μητρώο Πολιτιστικών Φορέων του ΥΠΠΟ (36 φορείς, Πίνακας 24), 6,82% των φεστιβάλ που γίνονται στην Ελλάδα (41 φεστιβάλ), ενώ διαθέτει 12 κινηματογράφους, 20 δημόσιες και ιδιωτικές βιβλιοθήκες, 7 μουσεία, 40 αρχαιολογικούς χώρους και 100 μνημεία.

Πίνακας 24. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στη Θεσσαλία

Δομές και υποδομές	Θεσσαλία	Ελλάδα	% στη Θεσσαλία
Αριθμός πολιτιστικών φορέων	36	1218	2,95%
ανά 100.000 κατοίκους	4,9	11,3	
Αριθμός Φεστιβάλ	41	601	6,82%
ανά 100.000 κατοίκους	5,6	5,6	
Κινηματογράφοι	12	294	4,08%
ανά 100.000 κατοίκους	1,6	2,7	
Βιβλιοθήκες (2012)	20	493	4,05%
ανά 100.000 κατοίκους	2,7	4,6	
Μουσεία	7	271	2,58%
ανά 100.000 κατοίκους	1,0	2,5	
Μνημεία	100	1678	5,95%
ανά 100.000 κατοίκους	13,6	15,5	
Αρχαιολογικοί χώροι	40	470	8,51%
ανά 100.000 κατοίκους	5,5	4,3	

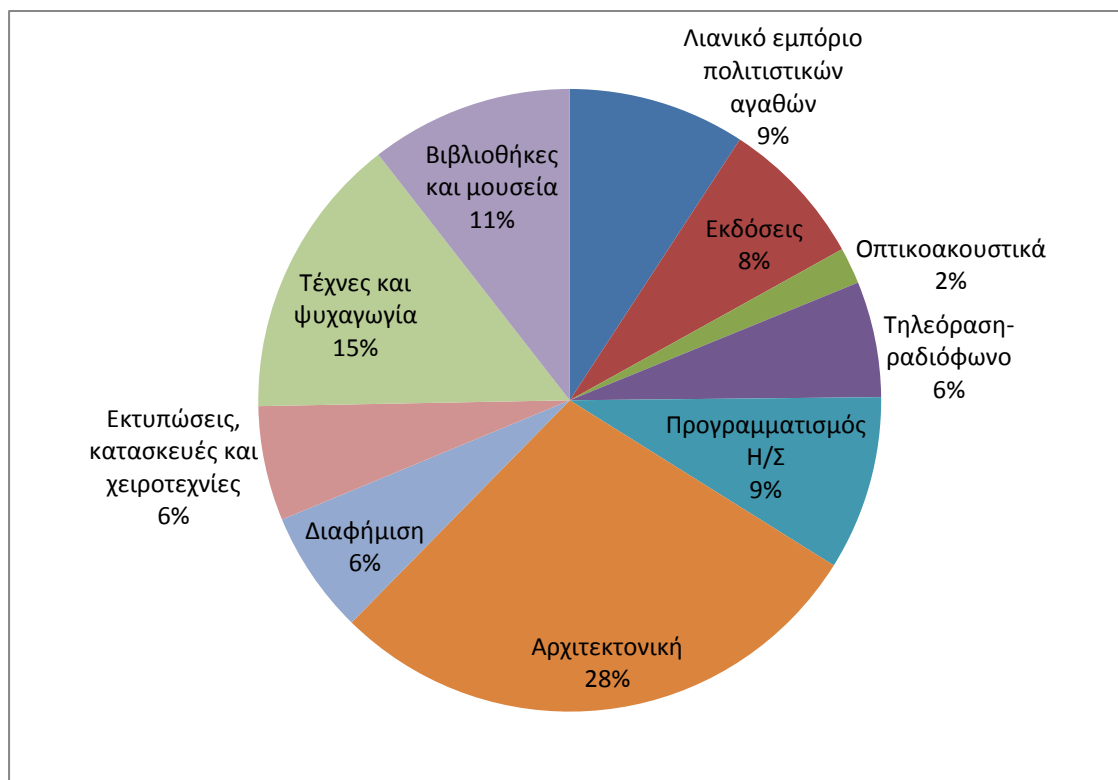
Πηγή: ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ

Διάγραμμα 19. Μερίδια των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στη Θεσσαλία, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Διάγραμμα 20. Μερίδια των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στη Θεσσαλία, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 25. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΑ στη Θεσσαλία, 2008-2014 (σε εκ. €)

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	8.10	5.70	7.70	7.60	5.90	5.60	4.10	-4.00	-49%	-1.50	-27%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	2.56	2.44	3.40	3.04	2.84	3.84	1.83	-0.73	-29%	-2.01	-52%
Εκδόσεις	10.72	11.20	36.48	5.12	9.76	1.44	13.30	2.58	24%	11.86	824%
Οπτικοακουστικά	6.27	6.80	0.00	0.00	1.60	2.40	1.20	-5.07	-81%	-1.20	-50%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	3.78	13.44	8.40	2.10	3.99	2.31	1.98	-1.80	-48%	-0.33	-14%
Προγραμματισμός Η/Σ	0.54	5.52	0.90	1.14	1.02	1.98	0.96	0.42	78%	-1.02	-52%
Αρχιτεκτονική	20.15	23.50	17.50	26.60	19.53	6.67	8.64	-11.51	-57%	1.98	30%
Διαφήμιση	1.05	1.86	1.63	2.94	1.63	0.90	1.02	-0.03	-3%	0.11	12%
Τέχνες, ψυχαγωγία, μουσεία, βιβλιοθήκες	22.22	16.93	16.92	16.63	15.32	15.32	15.13	-7.08	-32%	-0.18	-1%
Σύνολο Περιφέρειας	75.39	87.39	92.92	65.17	61.58	40.45	48.16	-27.23	-38%	6.51	16%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 26. Εργαζόμενοι στη Θεσσαλία κατά ΚΠΑ, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	533	96	223	385	300	313	255	-279	-52%	-58	-19%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	402	359	390	440	420	554	394	-9	-2%	-161	-29%
Εκδόσεις	505	334	815	223	318	178	331	-174	-34%	153	86%
Οπτικοακουστικά	257	264	78	89	125	225	81	-176	-68%	-144	-64%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	217	458	319	220	363	222	257	40	18%	35	16%
Προγραμματισμός Η/Σ	107	426	128	194	129	243	388	281	264%	145	59%
Αρχιτεκτονική	1,210	1,148	1,212	1,065	1,153	1,035	1,218	7	1%	182	18%
Διαφήμιση	250	266	333	336	491	336	274	24	10%	-62	-19%
Τέχνες και ψυχαγωγία	302	906	409	165	529	453	632	330	109%	178	39%

Βιβλιοθήκες και μουσεία	828	207	0	358	875	777	451	-377	-46%	-327	-42%
Σύνολο Περιφέρειας	4,610	4,462	3,908	3,474	4,703	4,338	4,279	-331	-7%	-59	-1%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 27. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΑ στη Θεσσαλία, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	173	54	57	150	123	130	122	-51	-30%	-9	-7%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	183	146	174	173	217	212	189	6	3%	-23	-11%
Εκδόσεις	93	63	52	43	56	97	52	-41	-44%	-45	-46%
Οπτικοακουστικά	52	58	42	49	44	34	48	-4	-7%	14	39%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	80	70	65	67	88	64	79	-1	-1%	15	23%
Προγραμματισμός Η/Σ	39	40	37	43	38	39	82	43	112%	43	109%
Αρχιτεκτονική	1130	1031	1075	859	963	884	880	-250	-22%	-4	0%
Διαφήμιση	159	143	144	162	158	181	162	2	2%	-19	-11%
Τέχνες και ψυχαγωγία	260	264	181	173	190	164	157	-103	-40%	-7	-4%
Βιβλιοθήκες και μουσεία	44	43	35	33	31	29	28	-16	-37%	-1	-5%
Σύνολο Περιφέρειας	2212	1911	1861	1752	1907	1834	1798	-414	-19%	-36	-2%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

6.5 Περιφέρεια Ηπείρου

Σύμφωνα με τον πίνακα 28, η Περιφέρεια Ηπείρου, συγκεντρώνει το ποσοστό του 1,8% των εργαζομένων των ΠΔΒ στην Ελλάδα (1928 εργαζόμενοι), με 1033 επιχειρήσεις, οι οποίες παράγουν το 0,7% (14,26 εκ. ευρώ) της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) των ΠΔΒ στην Ελλάδα (2014). Σύμφωνα με την αρχική αυτή εικόνα, γίνεται φανερό ότι η καθυστέρηση της συνολικής οικονομικής ανάπτυξης της Περιφέρειας Ηπείρου, αντικατοπτρίζεται και στο επίπεδο των πολιτιστικών και δημιουργικών βιομηχανιών.

Πίνακας 28. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Ηπείρου, 2014

Περιφέρεια Ηπείρου	Δεδομένα
ΑΠΑ των ΠΔΒ (σε εκ. €)	14,26
Περιφερειακό ΑΕΠ (σε εκ. €)	3435,52
% ΠΔΒ επί του Περιφερειακού ΑΕΠ	0,4%
% ΑΠΑ στις ΠΔΒ	0,7%
Εργαζόμενοι στις ΠΔΒ	1928
Εργαζόμενοι στη Περιφέρεια	101700
% ΠΔΒ επί της απασχόλησης στην Περιφέρεια	1,9%
% εργαζομένων στις ΠΔΒ	1,8%
Επιχειρήσεις	1033
% επιχειρήσεων στις ΠΔΒ	2,3%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Σε συνέχεια του πίνακα 28, οι ΠΔΒ συνεισφέρουν με 0,4% στο ΑΕΠ της Περιφέρειας Ηπείρου και απασχολούν το 1,9% των εργαζομένων στην Περιφέρεια. Αναλυτικότερα, σε ότι αφορά την παραγωγή, οι κλάδοι των τεχνών-ψυχαγωγίας-μουσείων-βιβλιοθηκών (40%), των εκτυπώσεων-κατασκευών-χειροτεχνιών (16%) και των εκδόσεων (12%), συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά, ενώ σε ότι αφορά στην εργασία, η αρχιτεκτονική (27%), οι βιβλιοθήκες-μουσεία (14%), το λιανικό εμπόριο (10%) και ο προγραμματισμός Η/Σ (10%), συγκεντρώνουν τους περισσότερους εργαζομένους (Διαγράμματα 21 και 22).

Όπως συμβαίνει σε όλες τις Περιφέρειες, έτσι και στην Περιφέρεια Ηπείρου, οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στους ΚΠΔ είναι ιδιαίτερα έντονες. Όπως διαπιστώνεται, η ΑΠΑ των ΠΔΒ μειώθηκε συνολικά κατά 63% (ή 24,31 εκ. ευρώ) την περίοδο 2008-2014, ενώ η αντίστοιχη μείωση στην υπόλοιπη Ελλάδα ήταν 55%. Συνεχίζοντας την ανάλυση, οι κλάδοι που υπέστησαν τη μεγαλύτερη μείωση σε όρους ΑΠΑ, για το χρονικό διάστημα 2008-2014, ήταν ο κλάδος της αρχιτεκτονικής κατά 95%, ο κλάδος της τηλεόρασης-ραδιοφώνου-επικοινωνιών κατά 48% και ο κλάδος των εκδόσεων κατά 47%, ενώ οι κλάδοι του προγραμματισμού Η/Σ και του λιανικού εμπορίου πολιτιστικών αγαθών παρουσίασαν σημαντική αύξηση για το συγκεκριμένο διάστημα και συγκεκριμένα κατά 280% και 32% αντίστοιχα. Η ΑΠΑ των

ΠΔΒ του συνόλου της Περιφέρειας, παρουσιάζει μια μεγάλη μείωση από το 2009 στο 2010 και συνεχίζει την πτωτική της πορεία μέχρι το 2014. Για το διάστημα 2013-2014, ο κλάδος του προγραμματισμού Η/Σ, καθώς και ο κλάδος των εκδόσεων, παρουσιάζουν σημαντική αύξηση σε όρους ΑΠΑ κατά 111% και 78% αντίστοιχα. Αντίθετα, ο κλάδος της διαφήμισης παρουσιάζει πτώση σε ποσοστό 65%, ενώ συνολικά η ΑΠΑ των ΠΔΒ της Ηπείρου, για το διάστημα 2013-2014, εμφανίζει μείωση κατά 4%. Άρα σε όρους ΑΠΑ, δεν παρατηρείται, κατά τα εξεταζόμενα χρονικά διαστήματα, προοπτική συνολικής ανάκαμψης, όπως φάνηκε σε άλλες ελληνικές Περιφέρειες.

Όσον αφορά τον αριθμό των εργαζομένων στις ΠΔΒ, παρατηρείται μείωση κατά 35% ή 1047 εργαζόμενους το διάστημα 2008-2014, ενώ κατά το 2013-2014, σημειώνεται αύξηση κατά 7%, το οποίο μεταφράζεται ως επιπλέον 121 θέσεις εργασίας, παρέχοντας μια προοπτική ανάκαμψης σχετικά με την απασχόληση στους ΚΠΔ στην Περιφέρεια Ηπείρου. Οι μεγαλύτερες μειώσεις εργαζομένων για το 2008-2014 εμφανίζονται στους κλάδους των τεχνών-ψυχαγωγίας (75%), των βιβλιοθηκών και μουσείων (54%) και της διαφήμισης (47%). Αντίθετα, σημαντική αύξηση παρουσίασε ο κλάδος του προγραμματισμού Η/Σ, κατά 208%, καθώς και ο κλάδος των οπτικοακουστικών κατά 25%. Κατά το διάστημα 2013-2014, ο κλάδος των οπτικοακουστικών, του προγραμματισμού Η/Σ και των βιβλιοθηκών και μουσείων αυξάνουν την απασχόλησή τους κατά 178% ή 24 εργαζόμενους, 104% ή 103 εργαζόμενους και 67% ή 106 εργαζόμενους αντίστοιχα.

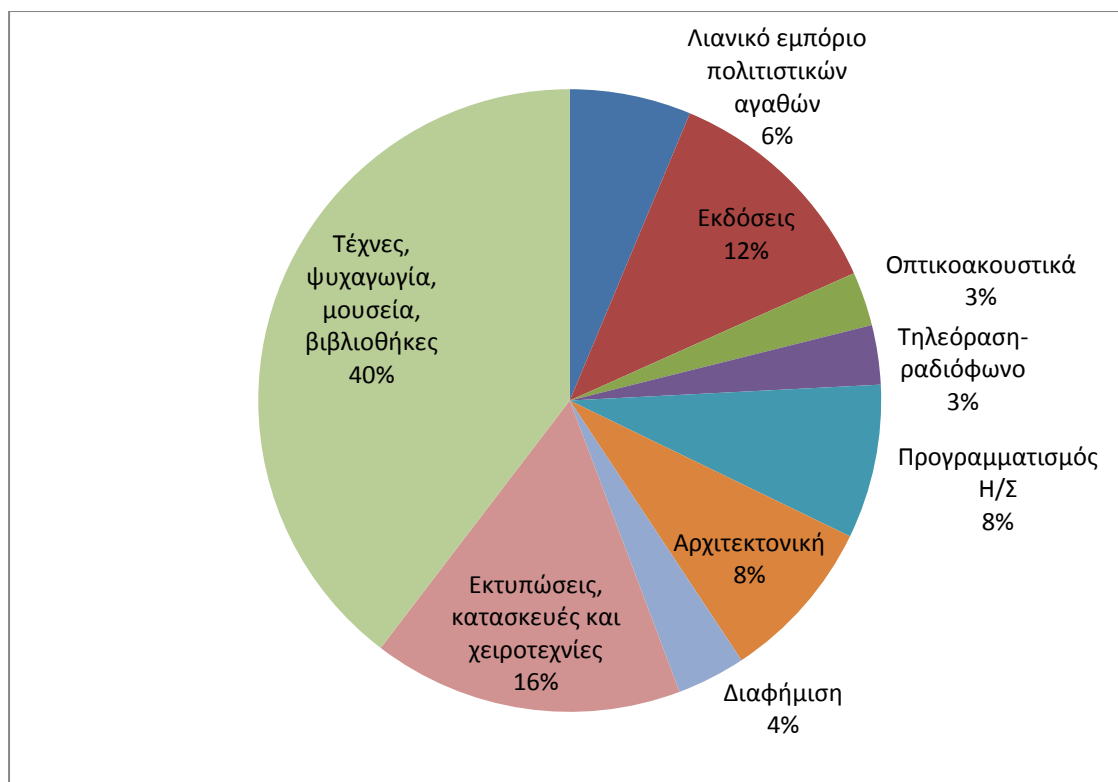
Επιπλέον, η Περιφέρεια Ηπείρου διαθέτει ένα ποσοστό της τάξης του 1,64% των πολιτιστικών φορέων που είναι καταγεγραμμένοι στο Μητρώο Πολιτιστικών Φορέων του ΥΠΠΟ (20 φορείς, Πίνακας 29), 1,16% των φεστιβάλ που γίνονται στην Ελλάδα (7 φεστιβάλ), ενώ διαθέτει 4 κινηματογράφους, 9 δημόσιες και ιδιωτικές βιβλιοθήκες, 9 μουσεία, 30 αρχαιολογικούς χώρους και 156 μνημεία.

Πίνακας 29. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στην Ήπειρο

Δομές και υποδομές	Ήπειρος	Ελλάδα	% στην Ήπειρο
Αριθμός πολιτιστικών φορέων	20	1218	1,64%
ανά 100.000 κατοίκους	5,9	11,3	
Αριθμός Φεστιβάλ	7	601	1,16%
ανά 100.000 κατοίκους	2,1	5,6	
Κινηματογράφοι	4	294	0,80%
ανά 100.000 κατοίκους	1,2	2,7	
Βιβλιοθήκες (2012)	9	493	1,82%
ανά 100.000 κατοίκους	2,7	4,6	
Μουσεία	9	271	3,32%
ανά 100.000 κατοίκους	2,7	2,5	
Μνημεία	156	1678	9,29%
ανά 100.000 κατοίκους	46,3	15,5	
Αρχαιολογικοί χώροι	30	470	6,38%
ανά 100.000 κατοίκους	8,9	4,3	

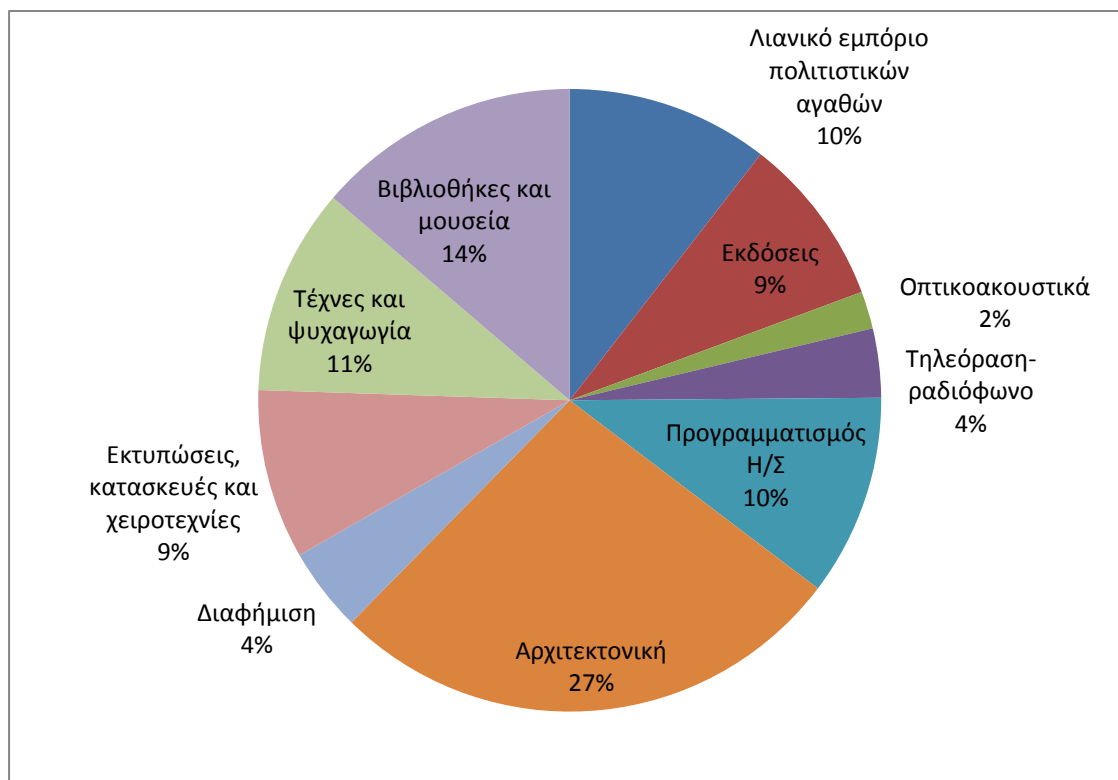
Πηγή: ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ

Διάγραμμα 21. Μερίδια των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στην Ήπειρο, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Διάγραμμα 22. Μερίδια των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στην Ήπειρο, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 30. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΔ στην Ήπειρο, 2008-2014 (σε εκ. €)

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	2.80	2.10	2.00	3.40	2.70	2.30	2.30	-0.50	-18%	0.00	0%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	0.68	1.24	1.15	1.76	0.64	1.23	0.90	0.22	32%	-0.33	-27%
Εκδόσεις	3.20	3.20	3.04	2.40	3.52	0.96	1.71	-1.49	-47%	0.75	78%
Οπτικοακουστικά	0.00	0.00	0.00	0.00	1.20	0.40	0.40	0.40	#ΔΙΑΙΡ/0!	0.00	0%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	0.84	2.10	3.15	0.84	0.63	1.05	0.44	-0.40	-48%	-0.61	-58%
Προγραμματισμός Η/Σ	0.30	0.60	1.02	0.48	0.42	0.54	1.14	0.84	280%	0.60	111%
Αρχιτεκτονική	22.75	15.50	5.00	4.76	4.13	1.24	1.22	-21.54	-95%	-0.03	-2%
Διαφήμιση	0.70	0.62	0.50	1.68	1.18	1.47	0.51	-0.19	-27%	-0.96	-65%
Τέχνες, ψυχαγωγία, μουσεία, βιβλιοθήκες	7.30	5.67	5.61	6.40	5.28	5.72	5.65	-1.65	-23%	-0.07	-1%
Σύνολο Περιφέρειας	38.57	31.03	21.47	21.72	19.70	14.91	14.26	-24.31	-63%	-0.64	-4%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 31. Εργαζόμενοι στην Ήπειρο κατά ΚΠΔ, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	291	99	94	234	170	184	170	-121	-42%	-14	-8%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	181	179	124	218	175	197	203	22	12%	6	3%
Εκδόσεις	219	173	167	130	233	118	170	-49	-22%	52	44%
Οπτικοακουστικά	30	95	26	45	57	14	38	8	25%	24	178%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	107	103	116	76	65	139	69	-38	-36%	-70	-50%
Προγραμματισμός Η/Σ	66	81	95	75	70	99	202	136	208%	103	104%
Αρχιτεκτονική	530	635	680	536	583	535	521	-9	-2%	-14	-3%
Διαφήμιση	147	114	121	122	106	178	84	-63	-43%	-94	-53%
Τέχνες και ψυχαγωγία	827	302	182	108		185	207	-620	-75%	22	12%

Βιβλιοθήκες και μουσεία	577	459	310	377	291	159	265	-312	-54%	106	67%
Σύνολο Περιφέρειας	2,974	2,239	1,914	1,919	1,749	1,807	1,928	-1,047	-35%	121	7%

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 32. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στην Ήπειρο, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	130	99	94	116	82	91	85	-45	-35%	-6	-7%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	76	83	84	87	113	119	111	35	46%	-8	-6%
Εκδόσεις	55	54	55	32	55	49	51	-4	-7%	2	5%
Οπτικοακουστικά	16	58	12	20	23	6	21	5	35%	15	276%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	44	33	32	36	37	42	35	-9	-20%	-7	-17%
Προγραμματισμός Η/Σ	27	25	23	24	23	22	58	30	111%	36	167%
Αρχιτεκτονική	410	552	519	478	531	502	497	87	21%	-5	-1%
Διαφήμιση	86	59	67	63	54	52	50	-36	-42%	-2	-3%
Τέχνες και ψυχαγωγία	120	122	74	71	78	67	64	-56	-46%	-3	-4%
Βιβλιοθήκες και μουσεία	97	94	78	73	68	64	61	-36	-37%	-3	-5%
Σύνολο Περιφέρειας	1061	1177	1037	1000	1063	1012	1033	-27	-3%	21	2%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

6.6 Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 33, συγκεντρώνει το ποσοστό του 3,4% των εργαζομένων των ΠΔΒ στην Ελλάδα (3607 εργαζόμενοι), με 1472 επιχειρήσεις, οι οποίες παράγουν το 1,9% (41,1 εκ. ευρώ) της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) των ΠΔΒ στην Ελλάδα (2014).

Πίνακας 33. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2014

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	Δεδομένα
ΑΠΑ των ΠΔΒ (σε εκ. €)	41.1
Περιφερειακό ΑΕΠ (σε εκ. €)	7199.28
% ΠΔΒ επί του Περιφερειακού ΑΕΠ	0.6%
% ΑΠΑ στις ΠΔΒ	1.9%
Εργαζόμενοι στις ΠΔΒ	3607
Εργαζόμενοι στη Περιφέρεια	198600
% ΠΔΒ επί της απασχόλησης στην Περιφέρεια	1.8%
% εργαζομένων στις ΠΔΒ	3,4%
Επιχειρήσεις	1472
% επιχειρήσεων στις ΠΔΒ	3,3%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Επιπλέον, οι ΠΔΒ συνεισφέρουν με 0,6% στο ΑΕΠ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και απασχολούν το 1,8% των εργαζομένων στην Περιφέρεια. Συγκεκριμένα, οι κλάδοι των τεχνών-ψυχαγωγίας-μουσείων-βιβλιοθηκών (35%), της αρχιτεκτονικής (18%) και της διαφήμισης (14%), από την πλευρά της παραγωγής, συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά, ενώ σε ό,τι αφορά στην εργασία, η αρχιτεκτονική (26%), οι βιβλιοθήκες-μουσεία (19%) και η διαφήμιση (10%) συγκεντρώνουν τους περισσότερους εργαζομένους (Διαγράμματα 23 και 24).

Σχετικά με τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στους ΚΠΔ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας διαπιστώνεται ότι, η ΑΠΑ των ΠΔΒ μειώθηκε συνολικά κατά 49% (ή 38,73 εκ. ευρώ) την περίοδο 2008-2014, ενώ η αντίστοιχη μείωση στην υπόλοιπη Ελλάδα ήταν 55%. Πιο αναλυτικά, οι κλάδοι που υπέστησαν τη μεγαλύτερη μείωση σε όρους ΑΠΑ, για το χρονικό διάστημα 2008-2014, ήταν ο κλάδος της τηλεόρασης-ραδιοφώνου-επικοινωνίας κατά 80%, ο κλάδος της αρχιτεκτονικής κατά 75% και ο κλάδος των εκδόσεων κατά 70%, ενώ οι κλάδοι του λιανικού εμπορίου, του προγραμματισμού Η/Σ και της διαφήμισης παρουσίασαν σημαντική αύξηση για το συγκεκριμένο διάστημα και συγκεκριμένα 81%, 71% και 56% αντίστοιχα. Για το διάστημα 2013-2014, ο κλάδος του προγραμματισμού Η/Σ, σημειώνει αύξηση σε όρους ΑΠΑ κατά 128%. Παράλληλα ο κλάδος της αρχιτεκτονικής παρουσιάζει

ανάκαμψη και μάλιστα σε ποσοστό 71%, ενώ συνολικά η ΑΠΑ των ΠΔΒ Δυτικής Ελλάδας, για το διάστημα 2013-2014, εμφανίζει αύξηση σε ποσοστό 7%, χωρίς να απουσιάζουν όμως οι προβληματικοί κλάδοι.

Όσον αφορά τον αριθμό των εργαζομένων στις ΠΔΒ, παρατηρείται αύξηση κατά 4% ή 143 εργαζόμενους το διάστημα 2008-2014, ενώ κατά το 2013-2014 το ποσοστό αυτό αυξήθηκε κατά 12%, το οποίο μεταφράζεται ως επιπλέον 373 θέσεις εργασίας. Οι μεγαλύτερες μειώσεις εργαζομένων για το 2008-2014 εμφανίζονται στους κλάδους της τηλεόρασης-ραδιοφώνου-επικοινωνίας (52%), των εκδόσεων (44%) και των οπτικοακουστικών (38%). Αντίθετα, σημαντική αύξηση παρουσίασαν οι κλάδοι των τεχνών-ψυχαγωγίας, του προγραμματισμού Η/Σ και της διαφήμισης, κατά 110%, 59% και 49% αντίστοιχα. Κατά το διάστημα 2013-2014, ο κλάδος των βιβλιοθηκών-μουσείων, του προγραμματισμού Η/Σ και των εκδόσεων αυξάνουν την απασχόλησή τους κατά 83% ή 311 εργαζόμενους, 65% ή 113 εργαζόμενους και 20% ή 55 εργαζόμενους αντίστοιχα.

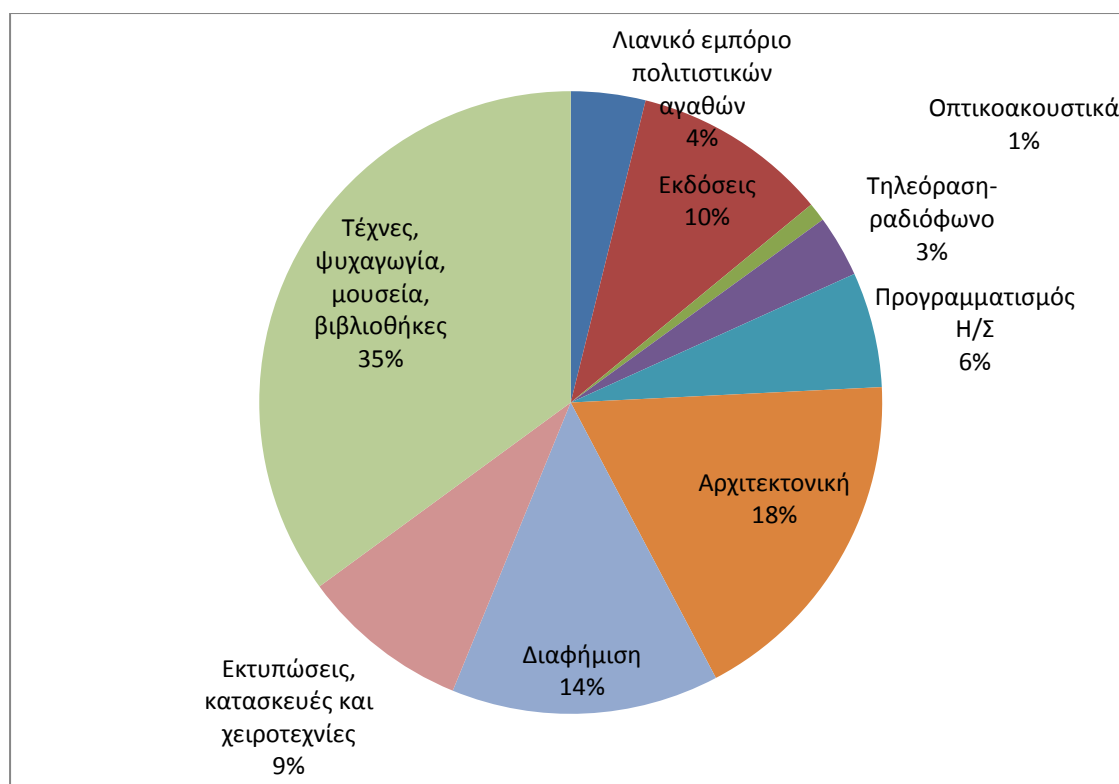
Επιπλέον, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει σχεδόν το 3,03% των πολιτιστικών φορέων που είναι καταγεγραμμένοι στο Μητρώο Πολιτιστικών Φορέων του ΥΠΠΟ (37 φορείς, Πίνακας 34), 5,65% των φεστιβάλ που γίνονται στην Ελλάδα (34 φεστιβάλ), ενώ διαθέτει 8 κινηματογράφους, 20 δημόσιες και ιδιωτικές βιβλιοθήκες, 11 μουσεία, 31 αρχαιολογικούς χώρους και ένα σημαντικό πλήθος από 140 μνημεία.

Πίνακας 34. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στη Δυτική Ελλάδα

Δομές και υποδομές	Δ. Ελλάδα	Ελλάδα	% στη Δ. Ελλάδα
Αριθμός πολιτιστικών φορέων	37	1218	3,03%
ανά 100.000 κατοίκους	5,4	11,3	
Αριθμός Φεστιβάλ	34	601	5,65%
ανά 100.000 κατοίκους	5,0	5,6	
Κινηματογράφοι	8	294	2,72%
ανά 100.000 κατοίκους	1,2	2,7	
Βιβλιοθήκες (2012)	20	493	4,05%
ανά 100.000 κατοίκους	2,9	4,6	
Μουσεία	11	271	4,05%
ανά 100.000 κατοίκους	1,6	2,5	
Μνημεία	140	1678	8,34%
ανά 100.000 κατοίκους	20,6	15,5	
Αρχαιολογικοί χώροι	31	470	6,59%
ανά 100.000 κατοίκους	4,6	4,3	

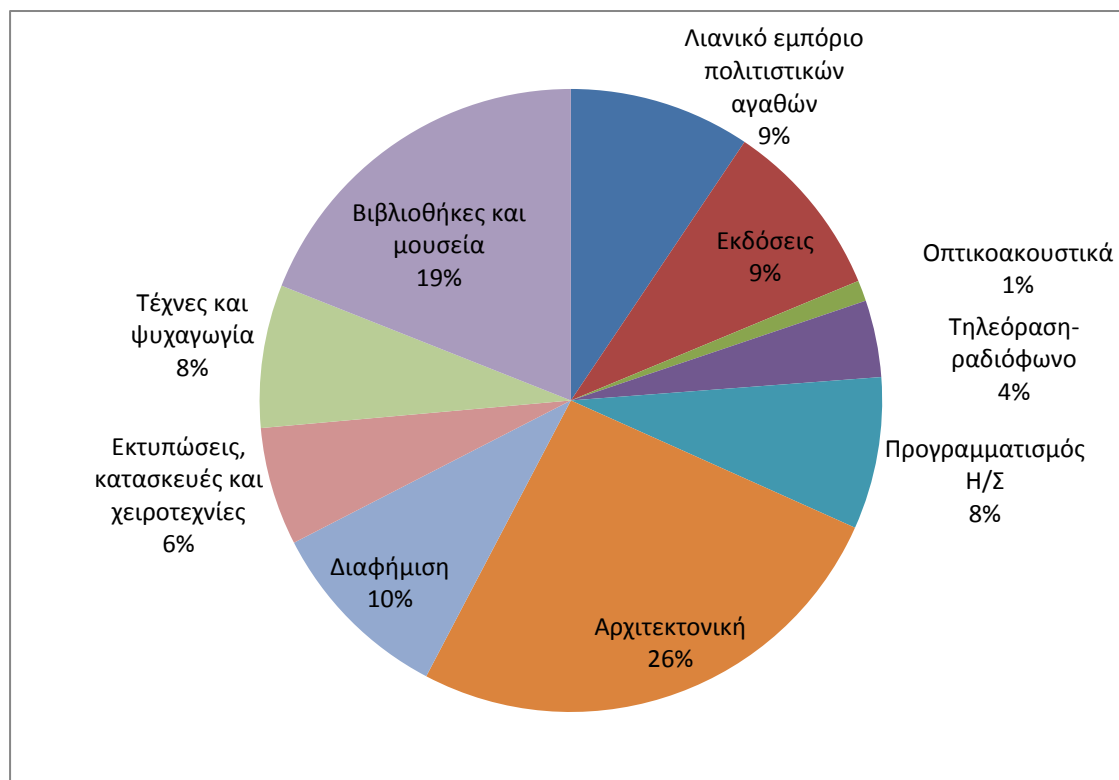
Πηγή: ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ

Διάγραμμα 23. Μερίδια των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στη Δυτική Ελλάδα, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Διάγραμμα 24. Μερίδια των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στη Δυτική Ελλάδα, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 35. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΔ στη Δυτική Ελλάδα, 2008-2014 (σε εκ. €)

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	3.40	8.20		5.60	4.30	3.50	3.60	0.20	6%	0.10	3%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	0.88	2.84	3.20	4.48	0.96	1.89	1.59	0.71	81%	-0.30	-16%
Εκδόσεις	13.76	11.84	17.76	8.16	5.92	4.96	4.18	-9.58	-70%	-0.78	-16%
Οπτικοακουστικά	0.33	2.00	0.00	0.00	2.40	0.40	0.40	0.07	21%	0.00	0%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	6.72	2.52	5.46	2.94	2.10	1.89	1.32	-5.40	-80%	-0.57	-30%
Προγραμματισμός Η/Σ	1.44	1.14	0.72	0.66	2.04	1.08	2.46	1.02	71%	1.38	128%
Αρχιτεκτονική	29.90	9.00	10.25	9.80	5.23	4.34	7.43	-22.48	-75%	3.09	71%
Διαφήμιση	3.68	5.58	5.25	4.06	6.22	5.76	5.72	2.04	56%	-0.05	-1%
Τέχνες, ψυχαγωγία, μουσεία, βιβλιοθήκες	19.72	16.19	19.28	17.35	14.23	14.58	14.41	-5.31	-27%	-0.17	-1%
Σύνολο Περιφέρειας	79.82	59.31	61.92	53.05	43.40	38.40	41.10	-38.73	-49%	2.70	7%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 36. Εργαζόμενοι στη Δυτική Ελλάδα κατά ΚΠΔ, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	343	201		264	218	229	222	-121	-35%	-7	-3%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	262	375	373	386	272	344	340	77	30%	-5	-1%
Εκδόσεις	595	523	594	317	303	281	336	-259	-44%	55	20%
Οπτικοακουστικά	63	111	59	60	143	59	39	-24	-38%	-20	-33%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	301	154	219	181	160	214	144	-157	-52%	-70	-33%
Προγραμματισμός Η/Σ	180	177	158	144	213	173	285	106	59%	113	65%
Αρχιτεκτονική	777	950	846	926	839	926	937	160	21%	12	1%
Διαφήμιση	237	374	330	315	533	342	352	115	49%	10	3%
Τέχνες και ψυχαγωγία	128	31	249	413	214	294	268	140	110%	-26	-9%

Βιβλιοθήκες και μουσεία	579	734	351	89	76	374	685	106	18%	311	83%
Σύνολο Περιφέρειας	3,464	3,630	3,178	3,095	2,970	3,234	3,607	143	4%	373	12%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 37. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στη Δυτική Ελλάδα, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	138	76	0	121	91	99	92	-45	-33%	-6	-6%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	108	103	121	62	102	92	84	-24	-22%	-8	-9%
Εκδόσεις	39	41	28	34	32	24	29	-11	-27%	4	18%
Οπτικοακουστικά	66	60	72	93	77	80	58	-8	-12%	-22	-28%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	55	58	53	56	52	53	111	57	104%	58	108%
Προγραμματισμός Η/Σ	883	918	804	713	761	699	675	-208	-24%	-24	-3%
Αρχιτεκτονική	148	131	133	134	123	118	109	-39	-26%	-9	-7%
Διαφήμιση	163	163	168	190	131	168	164	1	1%	-4	-2%
Τέχνες και ψυχαγωγία	215	218	142	136	149	129	123	-92	-43%	-6	-4%
Βιβλιοθήκες και μουσεία	42	41	34	32	29	28	26	-16	-37%	-1	-5%
Σύνολο Περιφέρειας	1856	1809	1554	1569	1546	1490	1472	-384	-21%	-18	-1%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

6.7 Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Με βάση τα στοιχεία του πίνακα 38 παρατηρούμε ότι, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, συγκεντρώνει το 2,3% των εργαζομένων των ΠΔΒ στην Ελλάδα (2460 εργαζόμενοι), με 1112 επιχειρήσεις, οι οποίες παράγουν το 1,3% (26,56 εκ. ευρώ) της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) των ΠΔΒ στην Ελλάδα (2014).

Πίνακας 38. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2014

Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	Δεδομένα
ΑΠΑ των ΠΔΒ (σε εκ. €)	26,56
Περιφερειακό ΑΕΠ (σε εκ. €)	6805,92
% ΠΔΒ επί του Περιφερειακού ΑΕΠ	0,4%
% ΑΠΑ στις ΠΔΒ	1,3%
Εργαζόμενοι στις ΠΔΒ	2460
Εργαζόμενοι στη Περιφέρεια	169700
% ΠΔΒ επί της απασχόλησης στην Περιφέρεια	1,4%
% εργαζομένων στις ΠΔΒ	2,3%
Επιχειρήσεις	1112
% επιχειρήσεων στις ΠΔΒ	2,5%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Επιπρόσθετα, η συνεισφορά των ΠΔΒ στο ΑΕΠ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανέρχεται σε 0,4%, ενώ ταυτόχρονα απασχολούν το 1,4% των εργαζομένων στην Περιφέρεια. Σχετικά με την πολιτιστική και δημιουργική παραγωγή στην Περιφέρεια, σε όρους ΑΠΑ, οι κλάδοι των τεχνών-ψυχαγωγίας-μουσείων-βιβλιοθηκών (36%), των εκτυπώσεων-κατασκευών-χειροτεχνιών (19%) και της αρχιτεκτονικής (17%), συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά, ενώ σε ότι αφορά στην απασχόληση στις ΠΔΒ, η αρχιτεκτονική (28%), οι βιβλιοθήκες και μουσεία (25%) και το λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών (14%), συγκεντρώνουν τους περισσότερους εργαζομένους (Διαγράμματα 25 και 26).

Η οικονομική κρίση επέφερε σημαντικές μεταβολές σε ότι αφορά τις ΠΔΒ, στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία του συνόλου των ΠΔΒ στην περιφέρεια, μειώθηκε κατά 55% (ή 31,96 εκ. ευρώ), για την περίοδο 2008-2014, ποσοστό που συμβαδίζει με την αντίστοιχη μείωση στην υπόλοιπη Ελλάδα. Τη μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση σε όρους ΑΠΑ, για το χρονικό διάστημα 2008-2014, υπέστησαν ο κλάδος του προγραμματισμού Η/Σ κατά 89%, ο κλάδος της αρχιτεκτονικής κατά 84%, ο κλάδος της διαφήμισης κατά 76% και ο κλάδος των οπτικοακουστικών κατά 70%. Για το ίδιο χρονικό διάστημα, μόνο ο κλάδος του λιανικού εμπορίου πολιτιστικών αγαθών, σημειώνει αύξηση και μάλιστα κατά 92%. Η ΑΠΑ του συνόλου των ΠΔΒ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, μειώνεται συνεχώς

ανά έτος, από το 2008 στο 2014. Στο διάστημα 2013-2014, σημειώνεται μείωση της ΑΠΑ του συνόλου των ΠΔΒ της περιφέρειας κατά 9% (2,60 εκ. ευρώ). Κατά το διάστημα 2013-2014, οι κλάδοι που παρουσιάζουν θετική ποσοστιαία μεταβολή είναι το λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών κατά 105% και οι εκτυπώσεις-κατασκευές-χειροτεχνίες κατά 11%, ενώ οι κλάδοι που παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση της ΑΠΑ, είναι ο προγραμματισμός Η/Σ κατά 94%, η αρχιτεκτονική κατά 80% και η τηλεόραση-ραδιόφωνο και επικοινωνία κατά 30%.

Σε όρους απασχόλησης στις ΠΔΒ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, σημειώνεται ποσοστιαία μείωση κατά 24% ή 760 εργαζόμενους, κατά το χρονικό διάστημα από το 2008 έως το 2014, ενώ μείωση σημειώνεται επίσης, κατά 17% ή 512 εργαζόμενους και κατά το διάστημα από το 2013 έως το 2014. Οι μεγαλύτερες ποσοστιαίες μειώσεις εργαζομένων για το 2008-2014 εμφανίζονται στον κλάδο των οπτικοακουστικών κατά 62% ή 86 λιγότερους εργαζόμενους, στον κλάδο των εκδόσεων κατά 55% ή 141 λιγότερους εργαζόμενους και στον κλάδο των βιβλιοθηκών και μουσείων κατά 47% ή 530 λιγότερους εργαζόμενους. Αντίθετα, οι κλάδοι που παρουσίασαν αύξηση κατά το διάστημα 2008-2014, είναι οι τέχνες και ψυχαγωγία κατά 373% ή 137 εργαζόμενους και το λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών κατά 65% ή 137 εργαζόμενους. Κατά το διάστημα 2013-2014, ο μόνος κλάδος, που σημειώνει αύξηση, είναι το λιανικό εμπόριο κατά 30%, ενώ όλοι οι υπόλοιποι κλάδοι παρουσιάζουν μείωση της απασχόλησης.

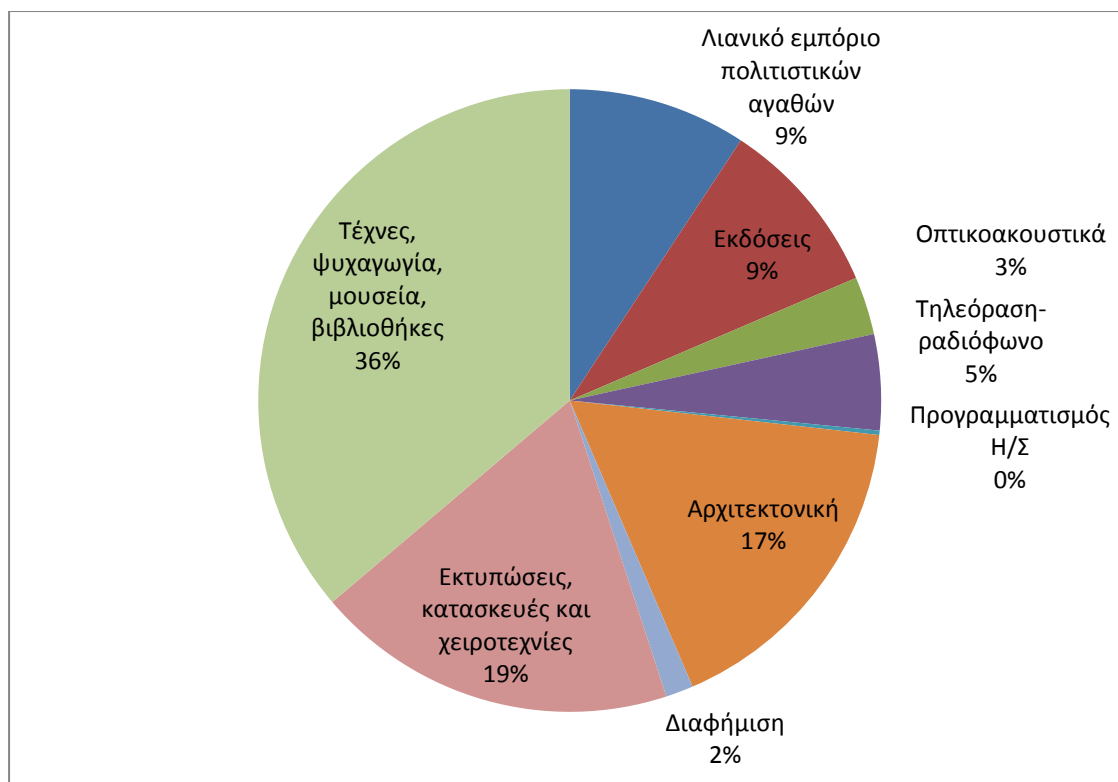
Επιπρόσθετα, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, διαθέτει το 1,47% των πολιτιστικών φορέων που είναι καταγεγραμμένοι στο Μητρώο Πολιτιστικών Φορέων του ΥΠΠΟ (18 φορείς, Πίνακας 39), 3,66% των φεστιβάλ που γίνονται στην Ελλάδα (22 φεστιβάλ), ενώ διαθέτει 10 κινηματογράφους, 21 δημόσιες και ιδιωτικές βιβλιοθήκες, 20 μουσεία, 56 αρχαιολογικούς χώρους και 127 μνημεία.

Πίνακας 39. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στη Στερεά Ελλάδα

Δομές και υποδομές	Στερεά Ελλάδα	Ελλάδα	% στη Στερεά Ελλάδα
Αριθμός πολιτιστικών φορέων	18	1218	1,47%
ανά 100.000 κατοίκους	3,3	11,3	
Αριθμός Φεστιβάλ	22	601	3,66%
ανά 100.000 κατοίκους	4,0	5,6	
Κινηματογράφοι	10	294	3,40%
ανά 100.000 κατοίκους	1,8	2,7	
Βιβλιοθήκες (2012)	21	493	4,25%
ανά 100.000 κατοίκους	3,8	4,6	
Μουσεία	20	271	7,38%
ανά 100.000 κατοίκους	3,7	2,5	
Μνημεία	127	1678	7,56%
ανά 100.000 κατοίκους	23,2	15,5	
Αρχαιολογικοί χώροι	56	470	11,91%
ανά 100.000 κατοίκους	10,2	4,3	

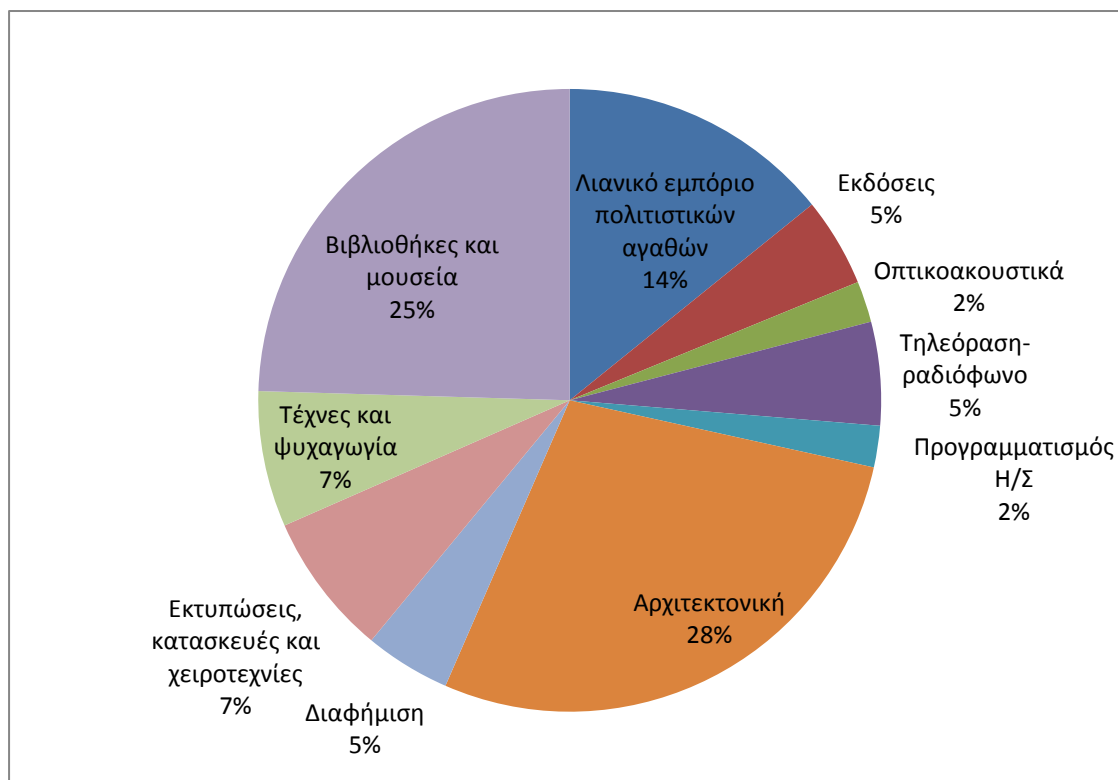
Πηγή: ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ

Διάγραμμα 25. Μέρη των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στη Στερεά Ελλάδα, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Διάγραμμα 26. Μέρη των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στη Στερεά Ελλάδα, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 40. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΔ στη Στερεά Ελλάδα, 2008-2014 (σε εκ. €)

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	6.10	13.20	11.70	9.10	5.40	4.50	5.00	-1.10	-18%	0.50	11%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	1.28	2.84	2.00	2.32	0.76	1.20	2.46	1.18	92%	1.26	105%
Εκδόσεις	2.72	2.56	2.24	2.56	1.76	3.36	2.47	-0.25	-9%	-0.89	-26%
Οπτικοακουστικά	2.64	6.00	4.40	2.40	2.80	0.80	0.80	-1.84	-70%	0.00	0%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	2.52	5.25	4.62	2.31	2.73	1.89	1.32	-1.20	-48%	-0.57	-30%
Προγραμματισμός Η/Σ	0.54	0.84	1.08	0.54	0.42	0.96	0.06	-0.48	-89%	-0.90	-94%
Αρχιτεκτονική	28.60	14.50	15.50	10.36	13.75	4.81	4.46	-24.15	-84%	-0.35	-7%
Διαφήμιση	1.58	2.48	1.38	3.50	2.81	1.92	0.38	-1.19	-76%	-1.54	-80%
Τέχνες, ψυχαγωγία, μουσεία, βιβλιοθήκες	12.54	10.36	10.96	11.51	10.03	9.73	9.61	-2.93	-23%	-0.11	-1%
Σύνολο Περιφέρειας	58.52	58.03	53.88	44.60	40.46	29.16	26.56	-31.96	-55%	-2.60	-9%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 41. Εργαζόμενοι στη Στερεά Ελλάδα κατά ΚΠΔ, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	278	813	769	276	188	188	183	-96	-34%	-6	-3%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	212	334	220	224	193	269	349	137	65%	80	30%
Εκδόσεις	254	166	114	140	138	186	114	-141	-55%	-72	-39%
Οπτικοακουστικά	138	179	221	93	114	111	53	-86	-62%	-59	-53%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	204	280	235	157	230	155	132	-72	-35%	-23	-15%
Προγραμματισμός Η/Σ	76	116	93	97	95	103	53	-23	-30%	-50	-48%
Αρχιτεκτονική	732	665	830	641	740	884	691	-42	-6%	-194	-22%
Διαφήμιση	154	202	162	339	192	194	110	-45	-29%	-84	-43%

Τέχνες και ψυχαγωγία	37			146	91	209	174	137	373%	-36	-17%
Βιβλιοθήκες και μουσεία	1,133	673	441	692	305	674	603	-530	-47%	-71	-10%
Σύνολο Περιφέρειας	3,219	3,428	3,085	2,804	2,284	2,972	2,460	-760	-24%	-512	-17%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 42. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στη Στερεά Ελλάδα, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	80	198	188	77	56	60	56	-24	-30%	-4	-7%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	128	179	122	107	127	133	125	-4	-3%	-8	-6%
Εκδόσεις	62	58	42	43	61	43	39	-22	-36%	-4	-9%
Οπτικοακουστικά	40	32	34	20	25	40	24	-16	-40%	-16	-40%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	60	56	55	61	67	55	54	-6	-10%	-1	-2%
Προγραμματισμός Η/Σ	30	28	27	30	30	31	53	23	75%	22	72%
Αρχιτεκτονική	706	602	724	577	656	595	575	-131	-19%	-20	-3%
Διαφήμιση	117	113	101	87	98	95	87	-30	-25%	-8	-8%
Τέχνες και ψυχαγωγία	138	140	93	90	98	85	81	-57	-41%	-4	-4%
Βιβλιοθήκες και μουσεία	30	29	24	23	21	20	19	-11	-37%	-1	-5%
Σύνολο Περιφέρειας	1391	1434	1411	1114	1239	1156	1112	-278	-20%	-44	-4%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

6.8 Περιφέρεια Αττικής

Η Περιφέρεια Αττικής είναι η πρωταθλήτρια Περιφέρεια στις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες στην Ελλάδα, καθώς, όπως δείχνει ο πίνακας 43 συγκεντρώνει 60,8% των εργαζομένων των ΠΔΒ στην Ελλάδα (65503 εργαζόμενοι), με το 57,3% των επιχειρήσεων (25494 επιχειρήσεις), οι οποίες παράγουν το 75,5% (1,6 δις ευρώ) της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) των ΠΔΒ στην Ελλάδα (2014).

Πίνακας 43. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Αττικής, 2014

Περιφέρεια Αττικής	Δεδομένα
ΑΠΑ των ΠΔΒ (σε εκ. €)	1594,87
Περιφερειακό ΑΕΠ (σε εκ. €)	75309,52
% ΠΔΒ επί του Περιφερειακού ΑΕΠ	2,1%
% ΑΠΑ στις ΠΔΒ	75,5%
Εργαζόμενοι στις ΠΔΒ	65503
Εργαζόμενοι στη Περιφέρεια	1312100
% ΠΔΒ επί της απασχόλησης στην Περιφέρεια	5,0%
% εργαζομένων στις ΠΔΒ	60,8%
Επιχειρήσεις	25494
% επιχειρήσεων στις ΠΔΒ	57,3%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Ακόμη, οι ΠΔΒ είναι κομβικές για την οικονομία της Αττικής καθώς συνεισφέρουν με 2,1% στο Περιφερειακό ΑΕΠ και απασχολούν 5% των εργαζομένων στην Αττική. Ειδικά οι κλάδοι των εκδόσεων, της διαφήμισης, της τηλεόρασης- ραδιοφώνου και των οπτικοακουστικών, από την πλευρά της παραγωγής συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά, ενώ από την πλευρά της εργασίας, οι εκδόσεις, η αρχιτεκτονική, η διαφήμιση και οι τέχνες συγκεντρώνουν τους περισσότερους εργαζομένους (Διαγράμματα 27 και 28).

Η οικονομική κρίση έπληξε ιδιαίτερα τις ΠΔΒ στην Αττική, όπως είδαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο. Η ΑΠΑ των ΠΔΒ μειώθηκε κατά 58% (ή 2,1 δις ευρώ) την περίοδο 2008-2014, ενώ η αντίστοιχη μείωση στην υπόλοιπη Ελλάδα ήταν 47,2%. Ειδικά οι κλάδοι της αρχιτεκτονικής, της τηλεόρασης-ραδιοφώνου και των οπτικοακουστικών είχαν τις μεγαλύτερες μειώσεις ΑΠΑ (κατά 79%, 72% και 60% αντίστοιχα), ενώ ο κλάδος του προγραμματισμού Η/Σ ήταν ο μοναδικός που αύξησε (κατά 3%) την παραγωγή του, για το αντίστοιχο διάστημα. Ακόμη, ο αριθμός των εργαζομένων μειώθηκε κατά 35% ή περίπου 35.000 εργαζόμενοι το διάστημα 2008-2014, ενώ κατά το 2013-2014 οι εργαζόμενοι για πρώτη φορά μετά από έξι χρόνια αυξήθηκαν κατά 2091 άτομα. Ειδικά οι κλάδοι των βιβλιοθηκών-μουσείων, της

τηλεόρασης-ραδιοφώνου και του λιανικού εμπορίου πολιτιστικών αγαθών είχαν τις μεγαλύτερες μειώσεις εργαζομένων για το 2008-2014, ενώ οι ίδιοι κλάδοι είδαν τα ποσοστά των εργαζομένων να αυξάνονται κατακόρυφα το διάστημα 2013-2014, όπως και οι υπόλοιποι κλάδοι, εκτός των εκτυπώσεων και των τεχνών.

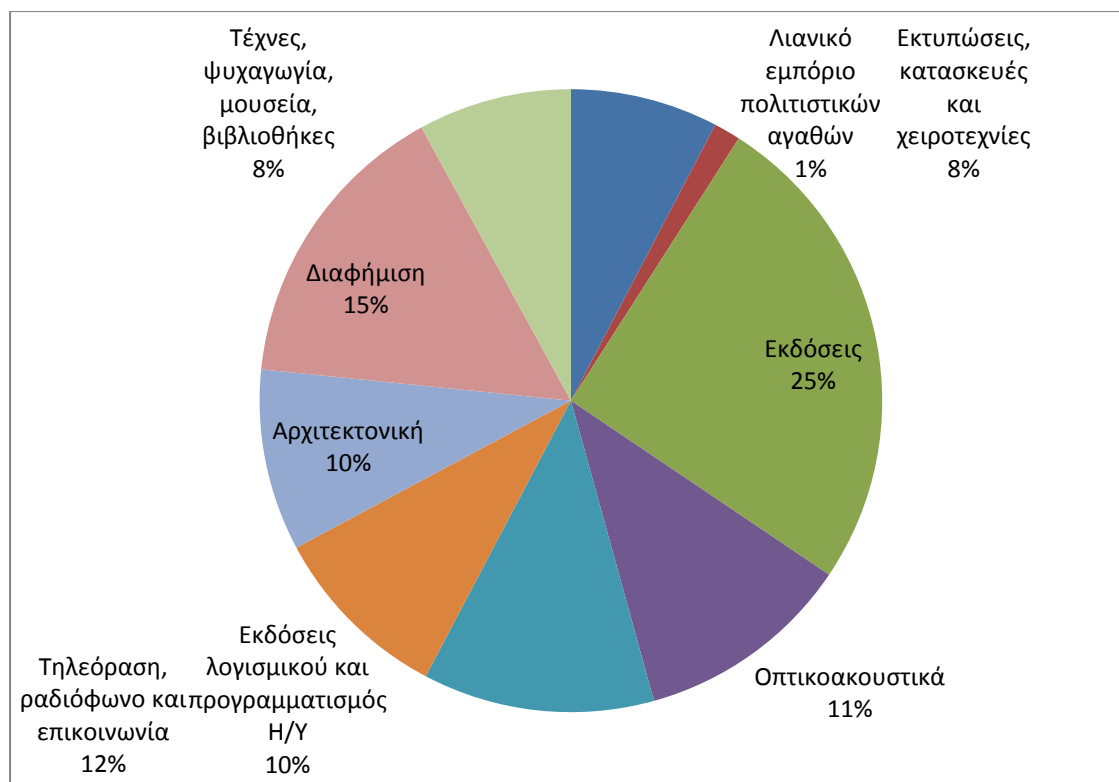
Τέλος η Περιφέρεια Αττικής διαθέτει 49% των πολιτιστικών φορέων που είναι καταγεγραμμένοι στο Μητρώο Πολιτιστικών Φορέων του ΥΠΠΟ (596 φορείς, Πίνακας 44), 34% των φεστιβάλ που γίνονται στην Ελλάδα (204 φεστιβάλ), ενώ διαθέτει 164 κινηματογράφους, 192 δημόσιες και ιδιωτικές βιβλιοθήκες, 55 μουσεία και 39 αρχαιολογικούς χώρους.

Πίνακας 44. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στην Αττική

Δομές και υποδομές	Αττική	Ελλάδα	% στην Αττική
Αριθμός πολιτιστικών φορέων	596	1218	49%
ανά 100.000 κατοίκους	15,6	11,3	
Αριθμός Φεστιβάλ	204	601	34%
ανά 100.000 κατοίκους	5,3	5,6	
Κινηματογράφοι	163	294	55%
ανά 100.000 κατοίκους	4,3	2,7	
Βιβλιοθήκες (2012)	192	493	39%
ανά 100.000 κατοίκους	5,0	4,6	
Μουσεία	55	271	20%
ανά 100.000 κατοίκους	1,4	2,5	
Μνημεία	117	1678	7%
ανά 100.000 κατοίκους	3,1	15,5	
Αρχαιολογικοί χώροι	39	470	8%
ανά 100.000 κατοίκους	1,0	4,3	

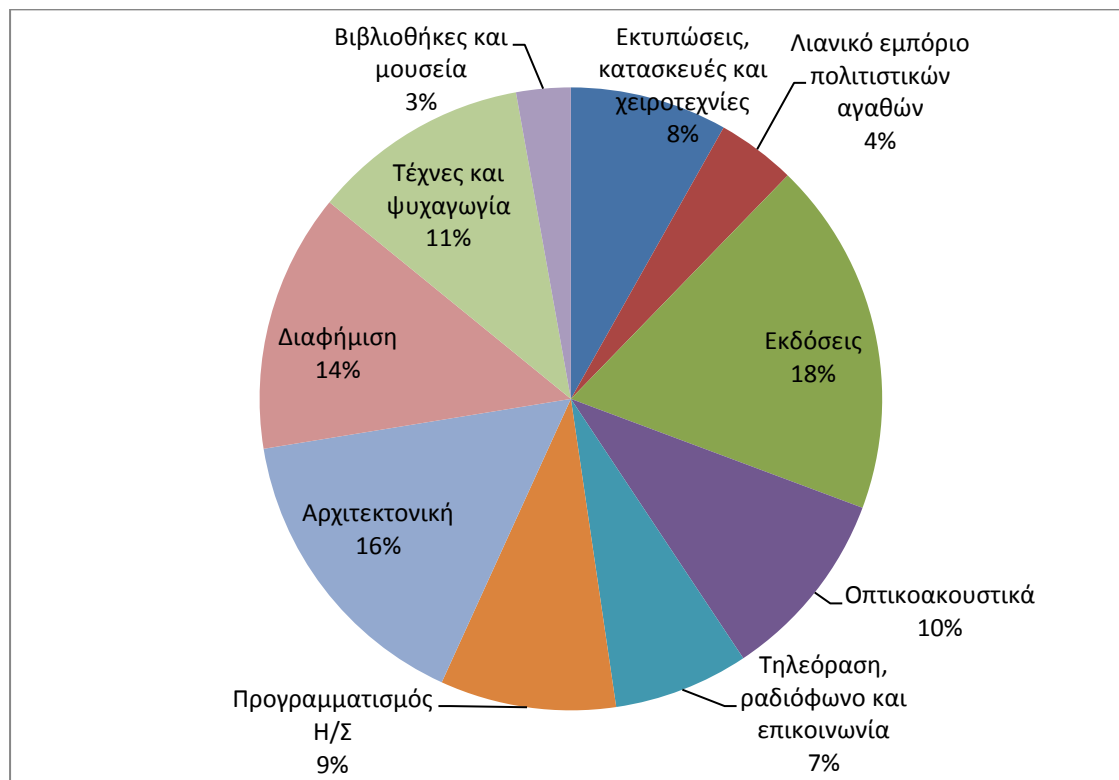
Πηγή: ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ

Διάγραμμα 27. Μερίδια των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στην Αττική, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Διάγραμμα 28. Μερίδια των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στην Αττική, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 45. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΑ στην Αττική, 2008-2014 (σε εκ. €)

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	186,00	264,50	231,00	177,80	161,80	134,40	122,40	-63,60	-34%	-12,00	-9%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	41,88	39,24	34,40	40,92	28,36	21,51	22,17	-19,71	-47%	0,66	3%
Εκδόσεις	884,48	907,84	620,00	619,68	553,12	416,96	404,70	-479,78	-54%	-12,26	-3%
Οπτικοακουστικά	444,18	408,80	301,20	144,00	177,20	173,20	179,60	-264,58	-60%	6,40	4%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	684,81	647,64	545,16	315,84	199,50	183,33	191,62	-493,19	-72%	8,29	5%
Προγραμματισμός Η/Σ	147,18	153,42	150,18	128,34	123,72	144,36	150,90	3,72	3%	6,54	5%
Αρχιτεκτονική	719,55	611,50	460,75	440,72	335,50	204,45	150,39	-569,16	-79%	-54,06	-26%
Διαφήμιση	419,13	388,12	309,13	320,74	278,09	222,05	246,00	-173,13	-41%	23,95	11%
Τέχνες, ψυχαγωγία, μουσεία, βιβλιοθήκες	226,69	173,97	155,92	132,44	120,71	128,60	127,09	-99,60	-44%	-1,51	-1%
Σύνολο Περιφέρειας	3.753,89	3.595,03	2.807,73	2.320,48	1.978,00	1.628,85	1.594,87	-2.159,02	-58%	-33,98	-2%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 46. Εργαζόμενοι στην Αττική κατά ΚΠΑ, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	9.075	9.147	8.611	6.771	6.037	5.799	5.346	-3.729	-41%	-454	-8%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	5.156	2.988	2.330	2.729	2.784	2.468	2.686	-2.471	-48%	218	9%
Εκδόσεις	20.623	18.081	15.198	13.341	12.593	12.065	12.070	-8.553	-41%	6	0%
Οπτικοακουστικά	11.811	10.842	7.940	6.033	6.095	5.988	6.533	-5.279	-45%	545	9%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	11.756	9.914	9.525	5.905	3.519	3.261	4.594	-7.162	-61%	1.333	41%
Προγραμματισμός Η/Σ	5.864	5.550	5.927	5.655	5.738	5.950	5.981	117	2%	31	1%
Αρχιτεκτονική	12.089	11.955	12.078	12.025	11.054	9.968	10.239	-1.849	-15%	272	3%
Διαφήμιση	11.522	11.226	10.922	10.600	8.896	8.564	8.805	-2.718	-24%	241	3%
Τέχνες και ψυχαγωγία	8.768	5.625	5.022	5.459	6.025	8.354	7.400	-1.368	-16%	-953	-11%

Βιβλιοθήκες και μουσεία	3.816	2.765	2.526	2.016	989	996	1.850	-1.966	-52%	854	86%
Σύνολο Περιφέρειας	100.480	88.093	80.079	70.534	63.730	63.412	65.503	-34.977	-35%	2.091	3%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 47. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στην Αττική, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	2406	2908	2776	1997	1742	1837	1712	-694	-29%	-125	-7%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	982	992	944	1007	1231	877	730	-252	-26%	-147	-17%
Εκδόσεις	2321	2182	2302	1911	1976	2218	2167	-154	-7%	-51	-2%
Οπτικοακουστικά	1650	1682	1622	1538	1500	1493	1634	-16	-1%	141	9%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	336	361	274	272	281	251	239	-97	-29%	-12	-5%
Προγραμματισμός Η/Σ	895	836	774	731	742	734	710	-185	-21%	-24	-3%
Αρχιτεκτονική	11382	10623	9413	9784	9169	8079	8094	-3288	-29%	15	0%
Διαφήμιση	3242	3069	3117	2839	2791	2661	2484	-758	-23%	-177	-7%
Τέχνες και ψυχαγωγία	6462	6559	6519	6258	6845	5932	5671	-791	-12%	-261	-4%
Βιβλιοθήκες και μουσεία	405	393	324	304	284	267	255	-150	-37%	-12	-5%
Σύνολο Περιφέρειας	27674	26696	25288	24643	24818	22512	21984	-5691	-21%	-528	-2%

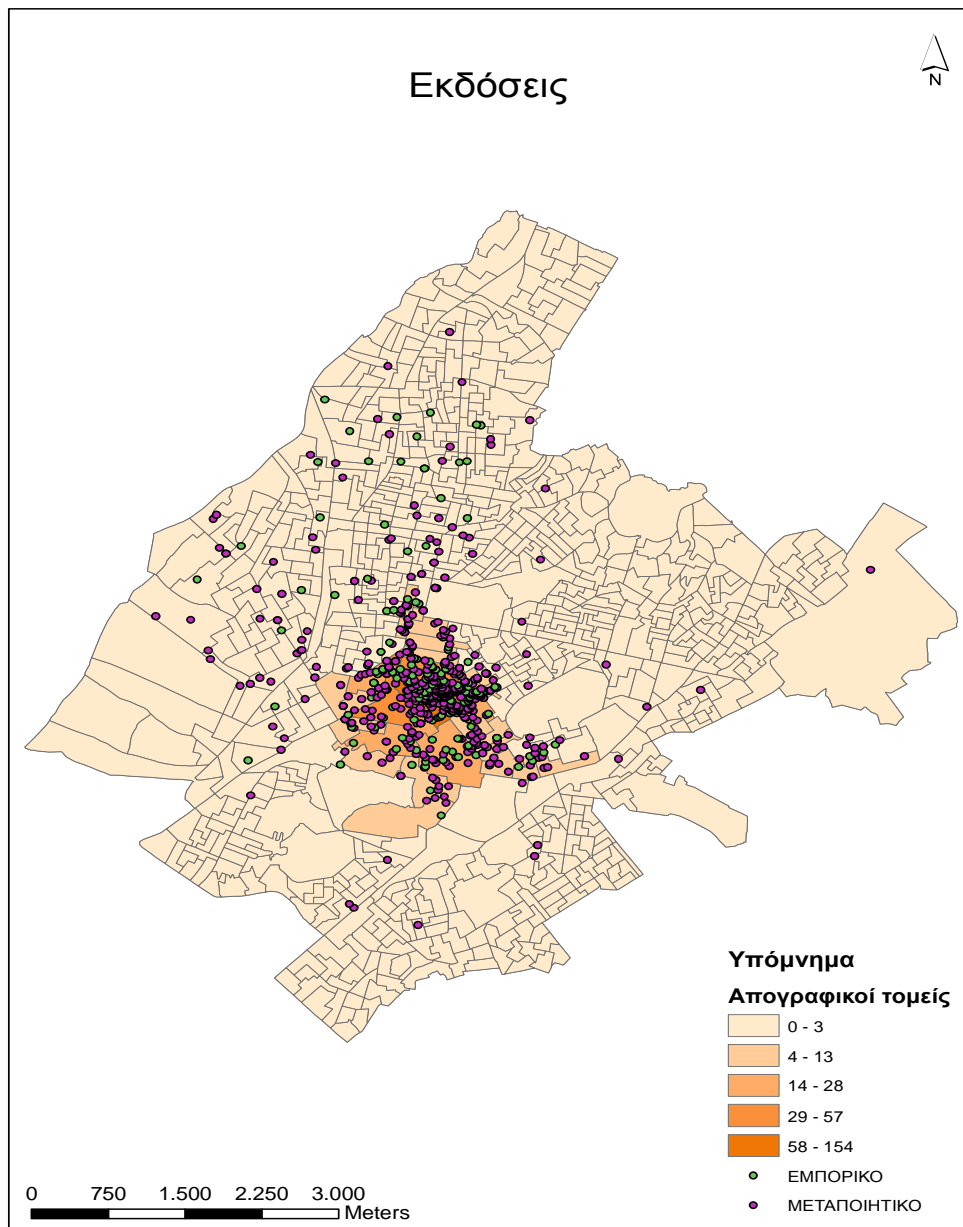
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Χαρτογραφικές απεικονίσεις της δημιουργικότητας στην Αθήνα

Καθώς η Περιφέρεια Αττικής συγκεντρώνει τις περισσότερες δημιουργικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα, θα ήταν χρήσιμο να αποτυπωθούν μέσω χαρτογραφικής ανάλυσης, οι γεωγραφικές συσπειρώσεις αυτών. Η βάση δεδομένων που χρησιμοποιήθηκε είναι του ΕΒΕΑ, 2013, η οποία παρέχει δεδομένα για την χωρική ενότητα του Δήμου της Αθήνας (από ένα σύνολο 29.000 επιχειρήσεων) και παρέχει στοιχεία για την οικονομική δραστηριότητα της επιχείρησης και την διεύθυνσή της.

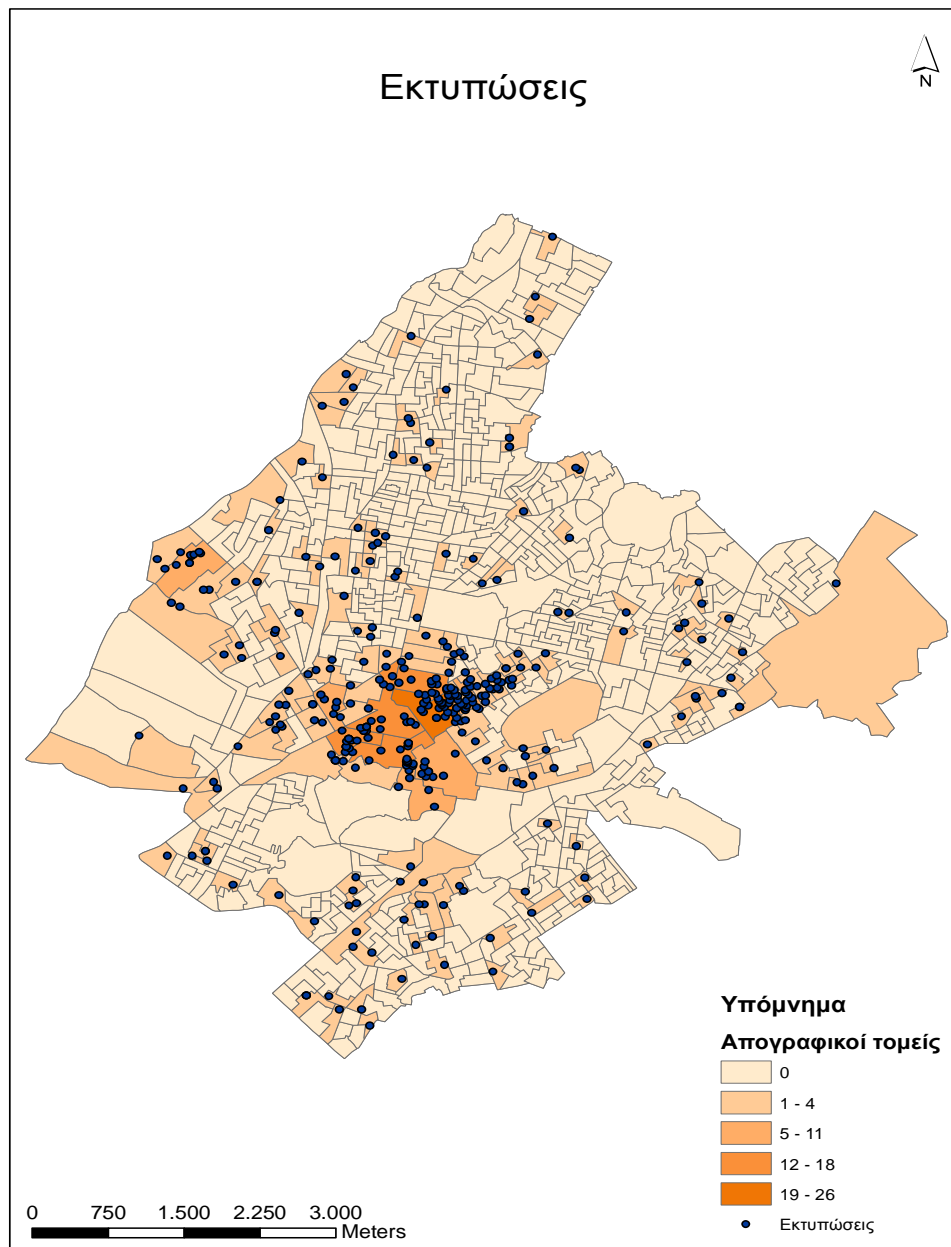
Όπως φαίνεται από τους παρακάτω χάρτες, οι δημιουργικές επιχειρήσεις παρουσιάζουν έντονα σημάδια συσπείρωσης σε ορισμένες γειτονιές της Αθήνας. Για παράδειγμα, οι εκδόσεις, οι εκτυπώσεις και το design δείχνουν να συσπειρώνονται στην ευρύτερη περιοχή των Εξαρχείων-Νεάπολης, ενώ το κόσμημα και οι χειροτεχνίες στην περιοχή της Ακροπόλεως και του άξονα Συντάγματος-Μοναστηράκι. Οι λόγοι των παραπάνω γεωγραφικών συσπειρώσεων μπορεί να είναι είτε α) ιστορικοί, όπως η συσπείρωση των εκδοτικών και εκτυπωτικών δραστηριοτήτων στα Εξάρχεια, όπου παραδοσιακά εξυπηρετούσαν τις γύρω πανεπιστημιακές σχολές (Πολυτεχνείο, Νομική κ.λπ.), είτε β) συμπληρωματικοί προς άλλες οικονομικές δραστηριότητες (χειροτεχνία - λαϊκή τέχνη και κόσμημα στις τουριστικές περιοχές, Μοναστηράκι, Ακρόπολη κ.λπ.).

Εικόνα 1. Χαρτογραφική απεικόνιση των εκδοτικών επιχειρήσεων στην Αθήνα

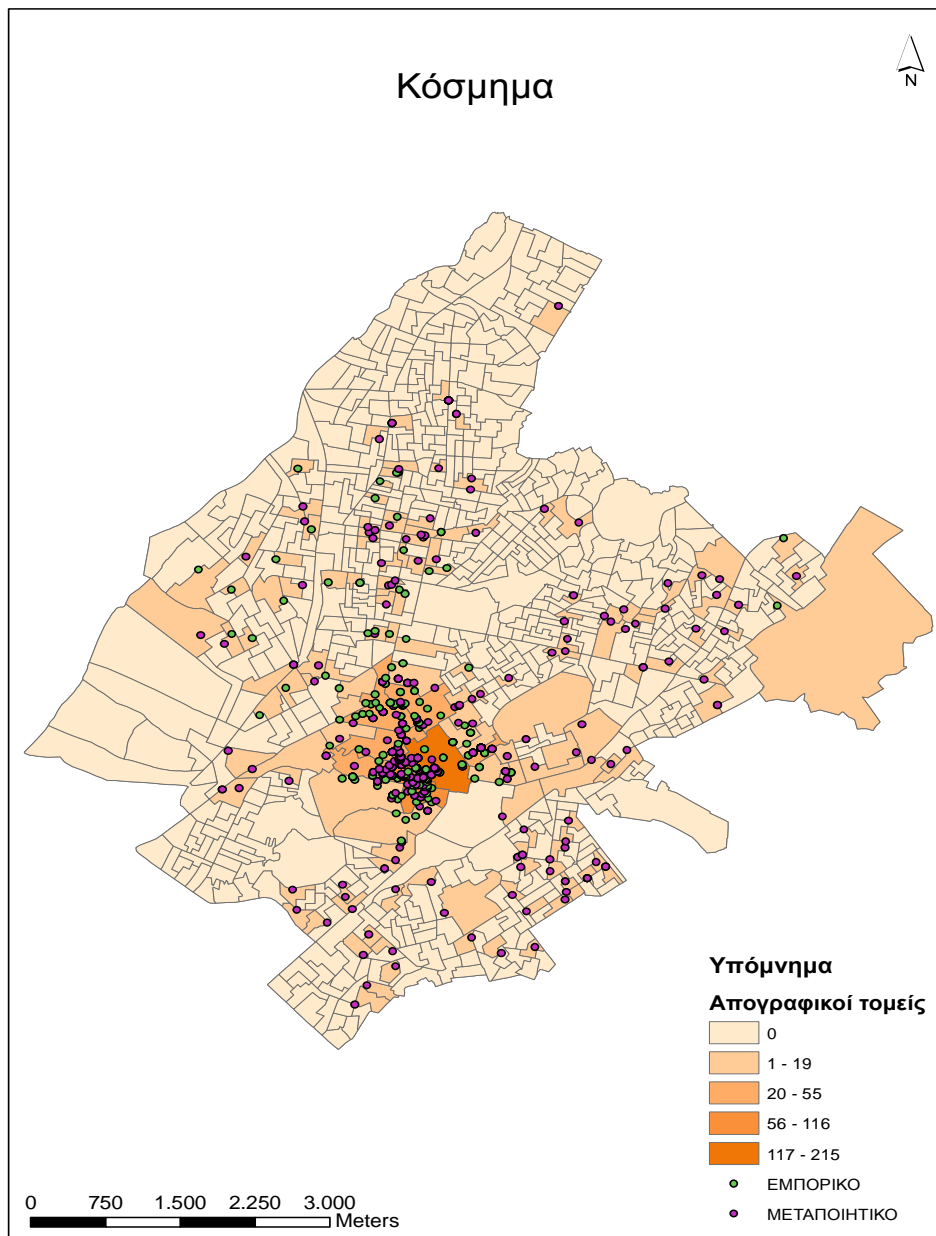
Πηγή ΕΒΕΑ, 2013, επεξεργασία δική μας

Εικόνα 2. Χαρτογραφική απεικόνιση των εκτυπωτικών επιχειρήσεων στην Αθήνα

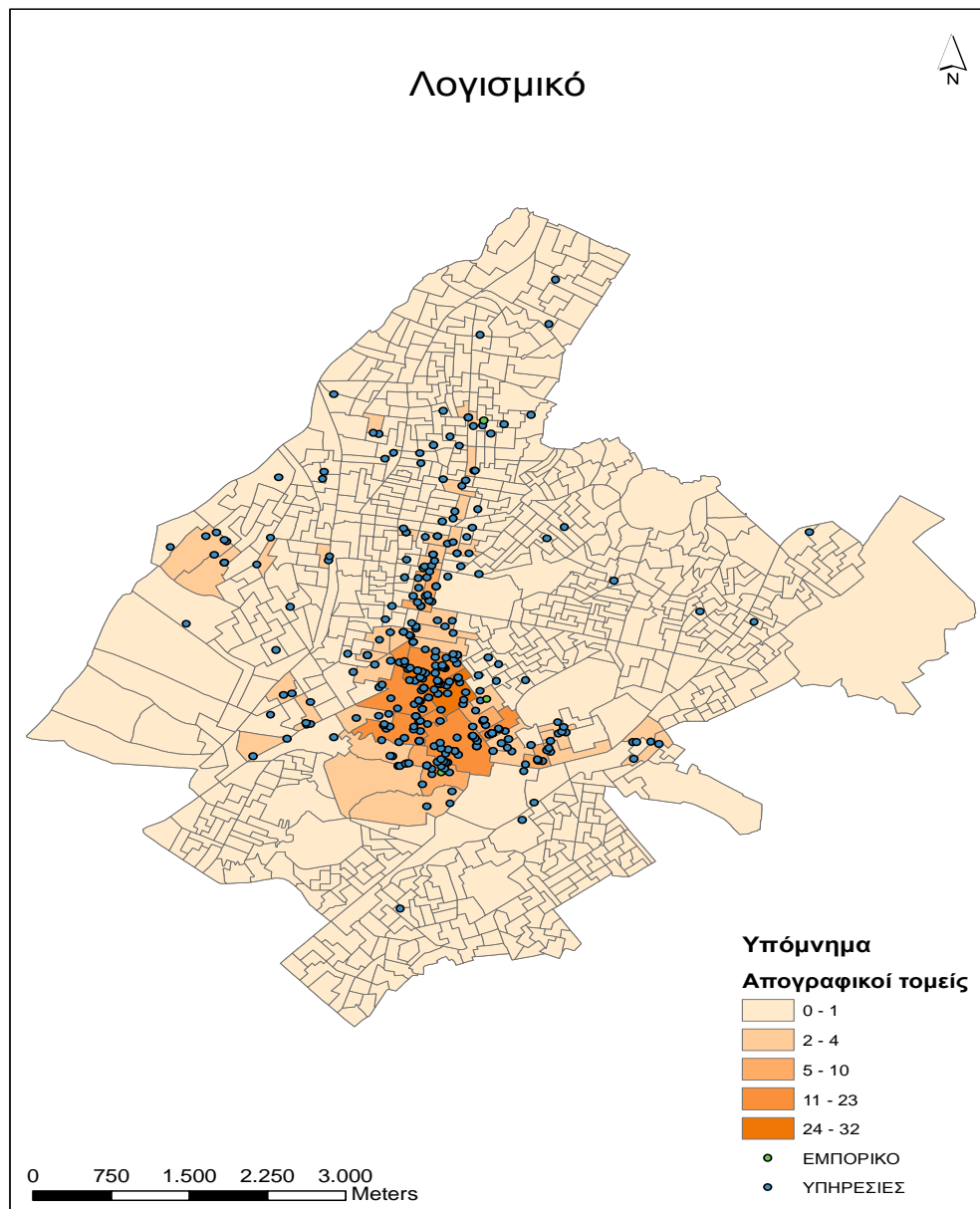
Πηγή ΕΒΕΑ, 2013, επεξεργασία δική μας

Εικόνα 3. Χαρτογραφική απεικόνιση των επιχειρήσεων κατασκευής και εμπορίας κοσμημάτων στην Αθήνα

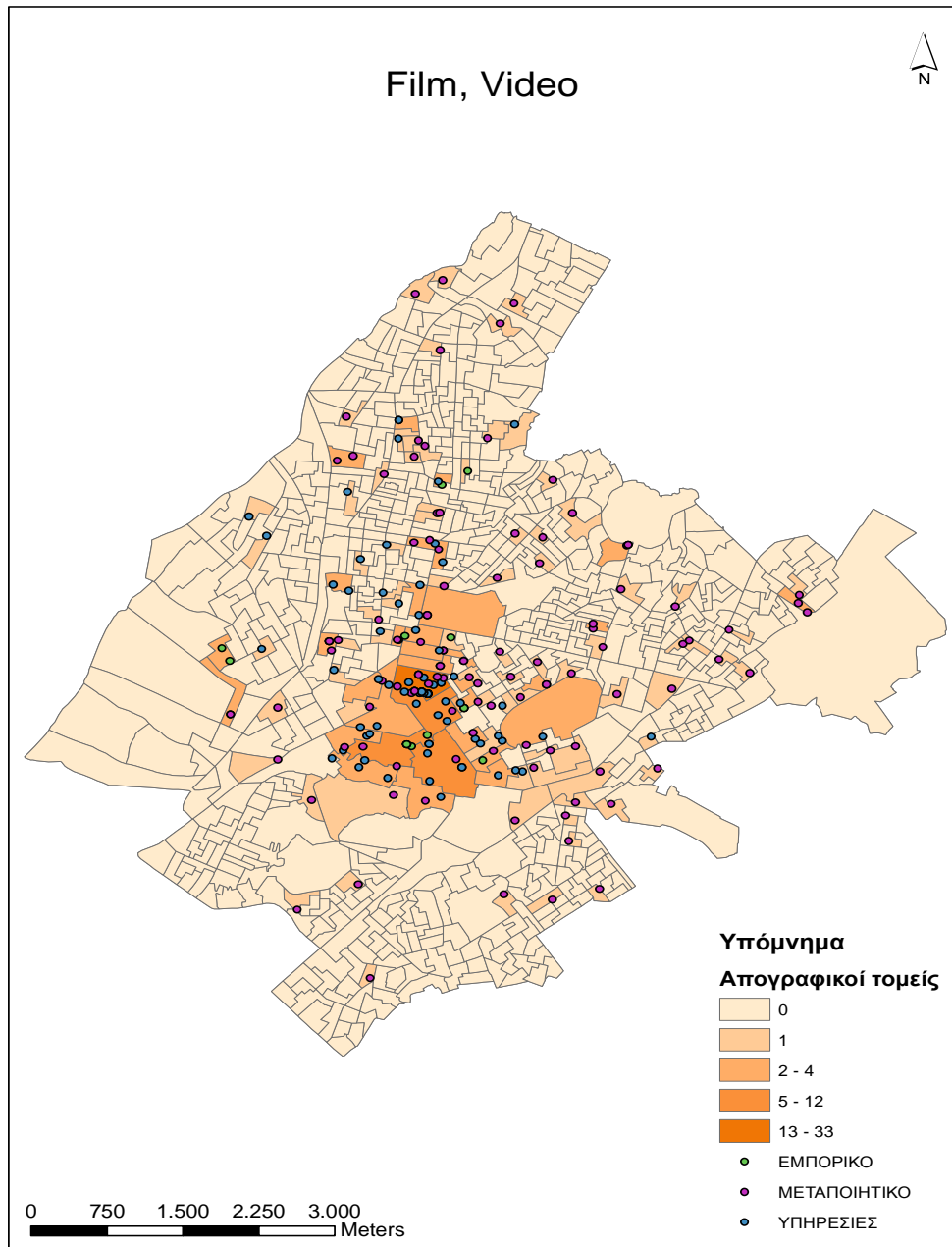
Πηγή ΕΒΕΑ, 2013, επεξεργασία δική μας

Εικόνα 4. Χαρτογραφική απεικόνιση των επιχειρήσεων παραγωγής και εμπορίας λογισμικού στην Αθήνα

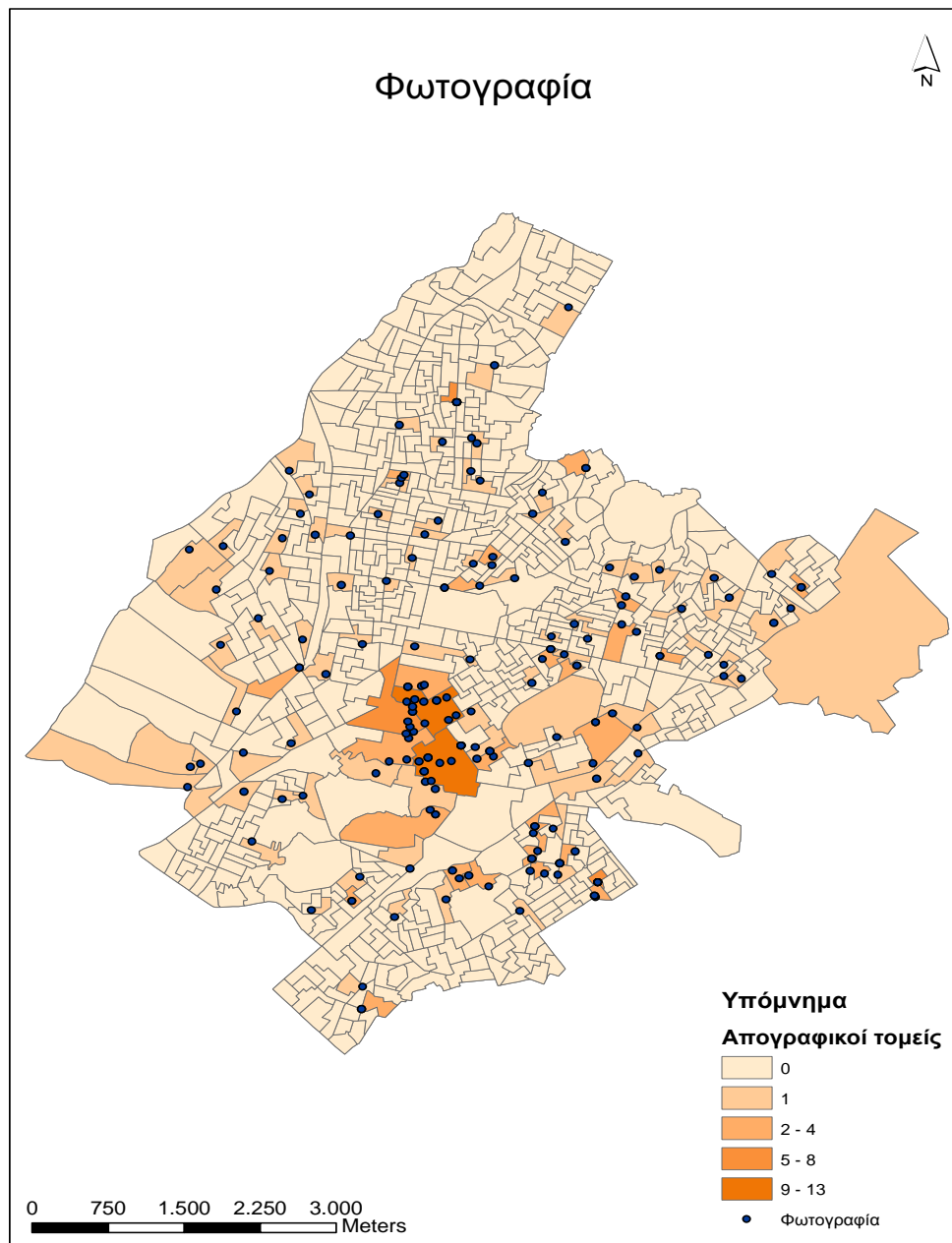
Πηγή ΕΒΕΑ, 2013, επεξεργασία δική μας

Εικόνα 5. Χαρτογραφική απεικόνιση των κινηματογραφικών επιχειρήσεων παραγωγής, διανομής και προβολής στην Αθήνα

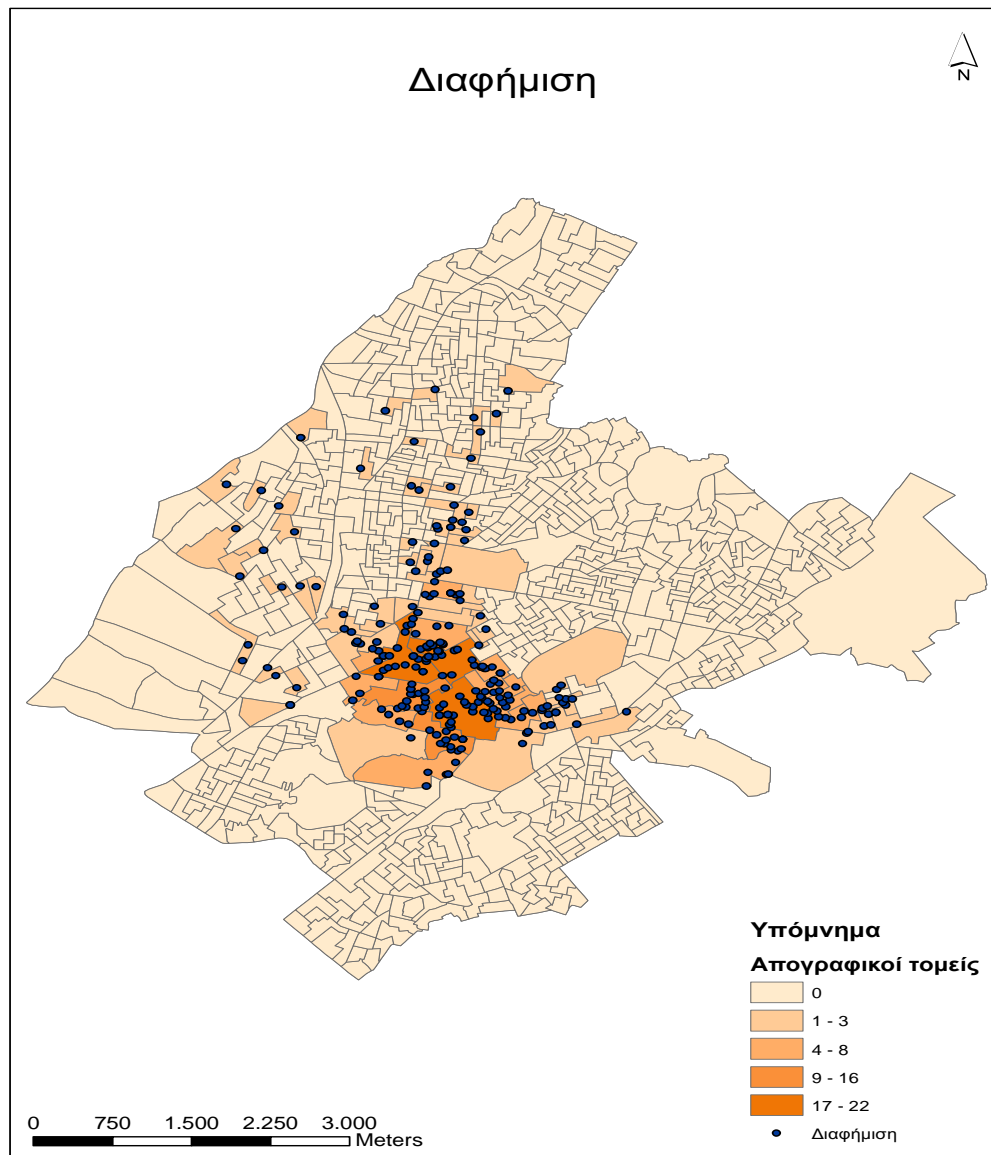
Πηγή ΕΒΕΑ, 2013, επεξεργασία δική μας

Εικόνα 6. Χαρτογραφική απεικόνιση των φωτογραφείων στην Αθήνα

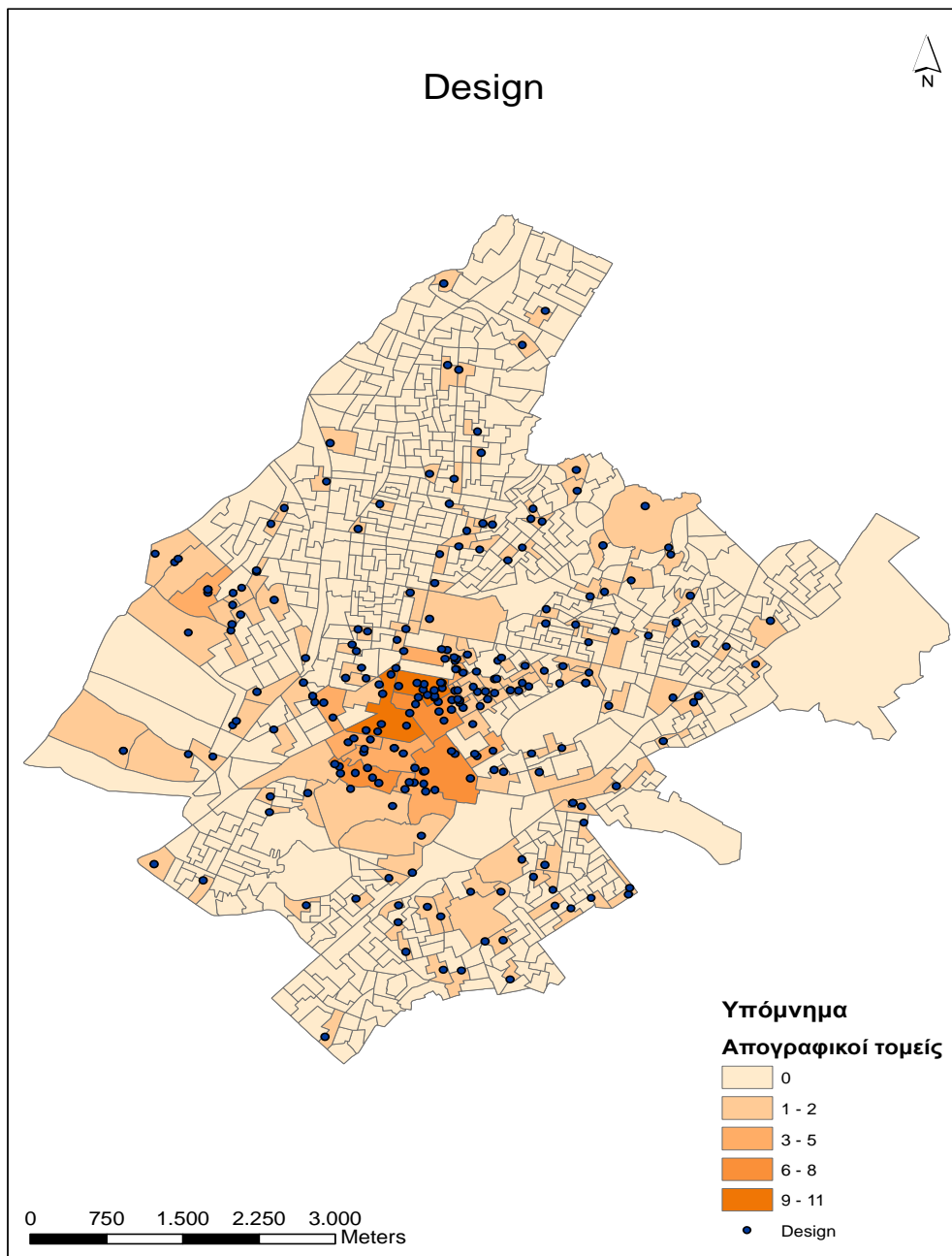
Πηγή ΕΒΕΑ, 2013, επεξεργασία δική μας

Εικόνα 7. Χαρτογραφική απεικόνιση των διαφημιστικών επιχειρήσεων στην Αθήνα

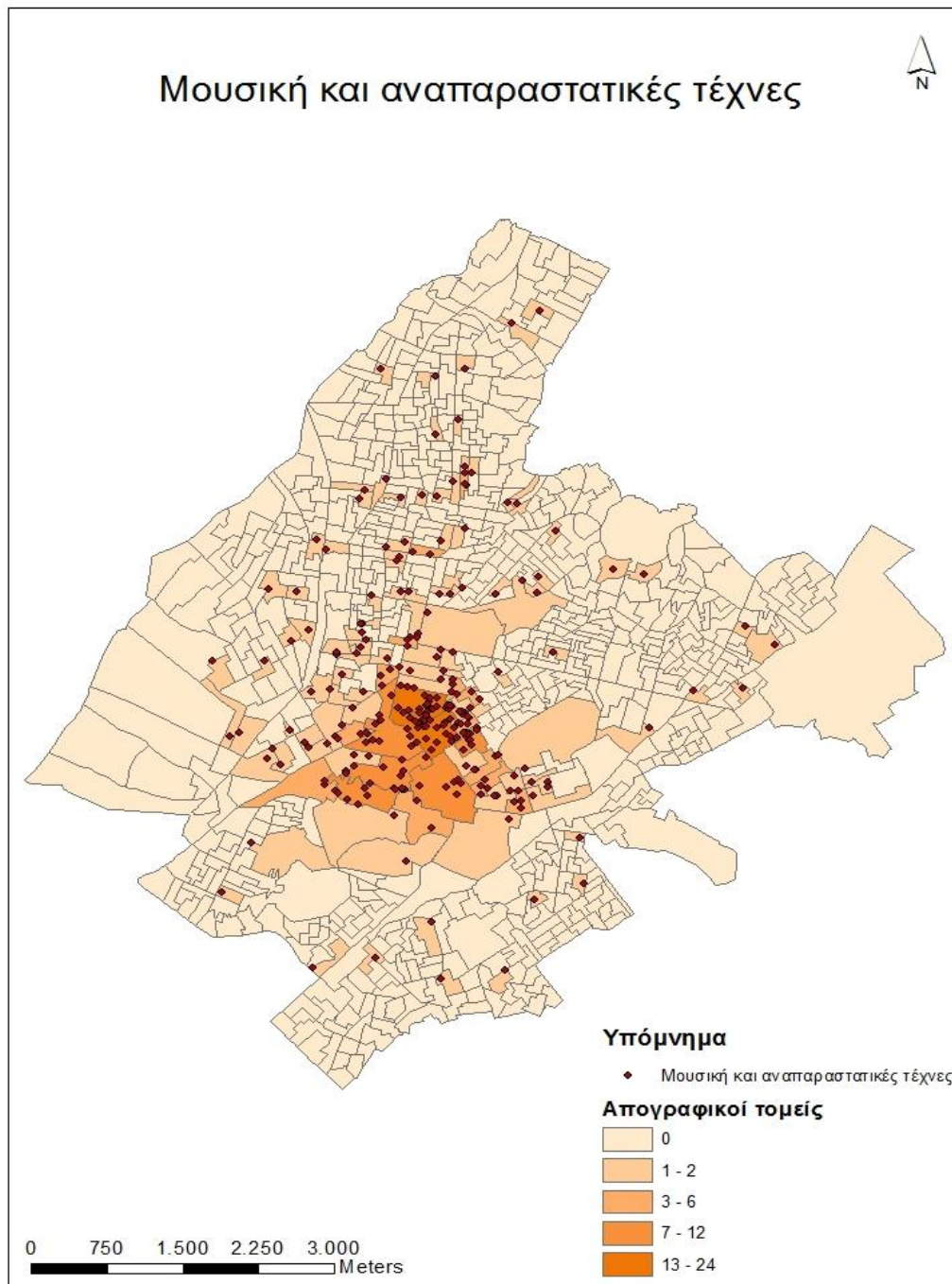
Πηγή ΕΒΕΑ, 2013, επεξεργασία δική μας

Εικόνα 8. Χαρτογραφική απεικόνιση των επιχειρήσεων ειδικευμένου σχεδιασμού στην Αθήνα

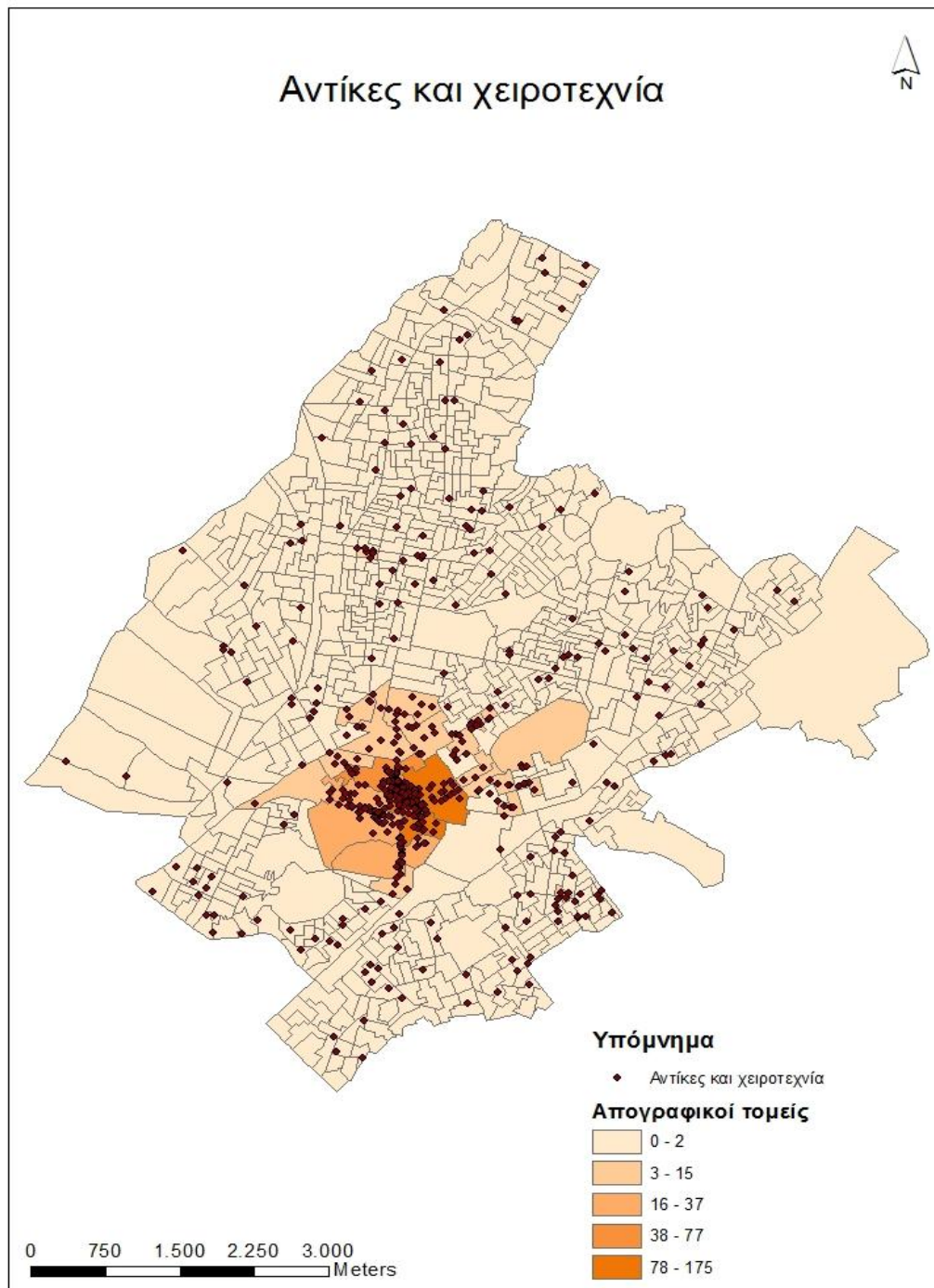
Πηγή ΕΒΕΑ, 2013, επεξεργασία δική μας

Εικόνα 9. Χαρτογραφική απεικόνιση των επιχειρήσεων μουσικής και αναπαραστατικών τεχνών στην Αθήνα

Πηγή ΕΒΕΑ, 2013, επεξεργασία δική μας

Εικόνα 10. Χαρτογραφική απεικόνιση χειροτεχνικών επιχειρήσεων και αντικερι στην Αθήνα

Πηγή ΕΒΕΑ, 2013, επεξεργασία δική μας

6.9 Περιφέρεια Πελοποννήσου

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου, συγκεντρώνει το 2,7% των εργαζομένων των ΠΔΒ στην Ελλάδα (2880 εργαζόμενοι), με 1271 επιχειρήσεις, οι οποίες παράγουν το 1,4% (28,63 εκ. ευρώ) της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) των ΠΔΒ στην Ελλάδα (2014) (Πίνακας 48).

Πίνακας 48. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, 2014

Περιφέρεια Πελοποννήσου	Δεδομένα
ΑΠΑ των ΠΔΒ (σε εκ. €)	28,63
Περιφερειακό ΑΕΠ (σε εκ. €)	6697,68
% ΠΔΒ επί του Περιφερειακού ΑΕΠ	0,4%
% ΑΠΑ στις ΠΔΒ	1,4%
Εργαζόμενοι στις ΠΔΒ	2880
Εργαζόμενοι στη Περιφέρεια	184500
% ΠΔΒ επί της απασχόλησης στην Περιφέρεια	1,6%
% εργαζομένων στις ΠΔΒ	2,7%
Επιχειρήσεις	1271
% επιχειρήσεων στις ΠΔΒ	2,9%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Επιπρόσθετα, η συνεισφορά των ΠΔΒ στο ΑΕΠ της Περιφέρειας Πελοποννήσου ανέρχεται σε 0,4%, ενώ ταυτόχρονα απασχολούν το 1,6% των εργαζομένων στην Περιφέρεια. Σχετικά με την παραγωγή στις ΠΔΒ στην Περιφέρεια, οι κλάδοι των τεχνών-ψυχαγωγίας-μουσείων-βιβλιοθηκών (51%), της αρχιτεκτονικής (13%) και των εκτυπώσεων-κατασκευών-χειροτεχνιών (11%), συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά της ΑΠΑ, ενώ σε ότι αφορά στην απασχόληση, οι βιβλιοθήκες και μουσεία (28%), η αρχιτεκτονική (24%) και το λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών (11%), συγκεντρώνουν τους περισσότερους εργαζομένους (Διαγράμματα 29 και 30).

Κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης, στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, παρατηρείται συνολική μείωση της ΑΠΑ των ΠΔΒ κατά 57% (ή 38,29 εκ. ευρώ), για την περίοδο 2008-2014, ενώ η μέση μείωση στην Ελλάδα ήταν 55%. Τη μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση σε όρους ΑΠΑ, για το χρονικό διάστημα 2008-2014, υπέστησαν ο κλάδος της αρχιτεκτονικής κατά 87%, ο κλάδος του προγραμματισμού Η/Σ κατά 80%, ο κλάδος των εκδόσεων κατά 78% και ο κλάδος της διαφήμισης κατά 71%. Σημειώνεται ότι για το ίδιο χρονικό διάστημα, κανένας ΚΠΔ δε σημείωσε θετική ποσοστιαία μεταβολή. Η ΑΠΑ του συνόλου των ΠΔΒ της Περιφέρειας Πελοποννήσου, παρουσιάζει μια συνεχή μείωση ανά έτος, από το 2008 στο 2014. Στο διάστημα 2013-2014, σημειώνεται πτώση της ΑΠΑ του συνόλου των ΠΔΒ της περιφέρειας Πελοποννήσου κατά 11% (-3,53 εκ. ευρώ).

Σε όρους απασχόλησης στις ΠΔΒ της Περιφέρειας Πελοποννήσου, σημειώνεται ποσοστιαία μείωση κατά 33% ή 1422 εργαζόμενους, κατά το χρονικό διάστημα από το 2008 έως το 2014. Οι μεγαλύτερες ποσοστιαίες μειώσεις εργαζομένων για το 2008-2014 εμφανίζονται στον κλάδο των εκδόσεων κατά 59% ή 260 λιγότερους εργαζόμενους, στον κλάδο των βιβλιοθηκών και μουσείων κατά 44% ή 641 λιγότερους εργαζόμενους, στον κλάδο των εκτυπώσεων-κατασκευών-χειροτεχνιών κατά 43% ή 147 λιγότερους εργαζόμενους και στον κλάδο των οπτικοακουστικών κατά 41% ή 53 λιγότερους εργαζόμενους.

Κατά το διάστημα 2013-2014, οι κλάδοι της τηλεόρασης-ραδιοφώνου-επικοινωνιών, του προγραμματισμού Η/Σ, του λιανικού εμπορίου πολιτιστικών αγαθών και των οπτικοακουστικών αυξάνουν την απασχόλησή τους κατά 29% ή 58 εργαζόμενους, 12% ή 9 εργαζόμενους, 9% ή 26 εργαζόμενους και 2% ή 2 εργαζόμενους αντίστοιχα.

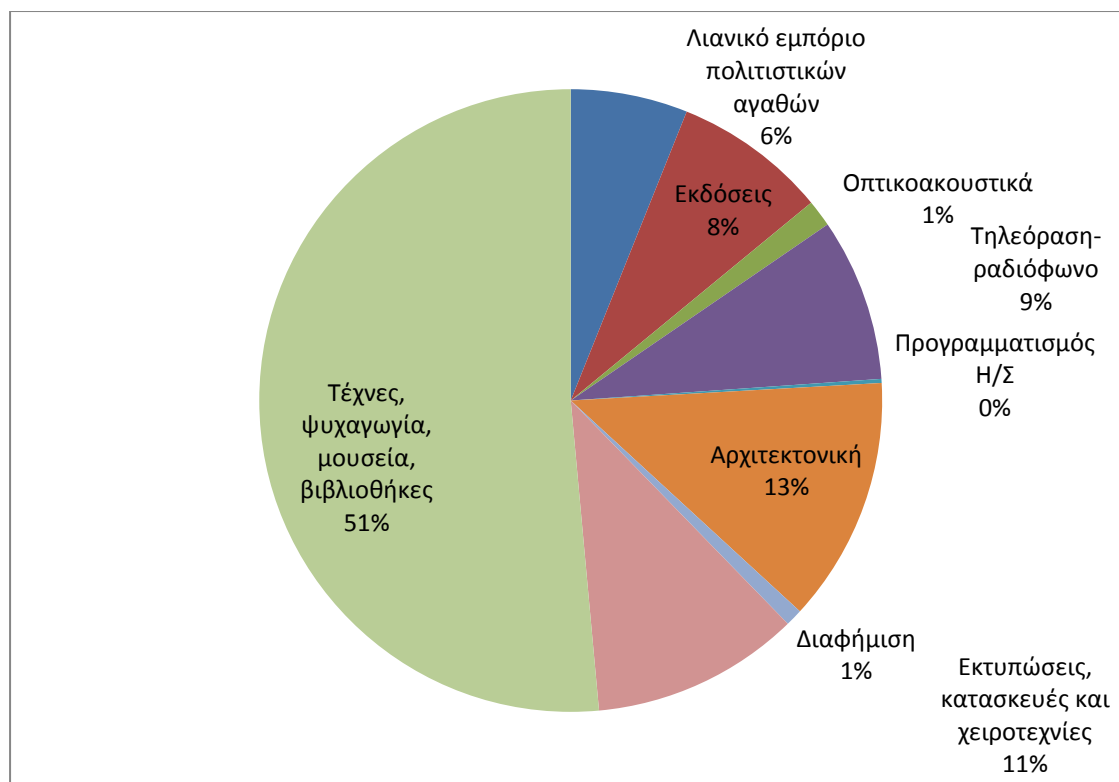
Επιπλέον, η Περιφέρεια Πελοποννήσου, διαθέτει το 3,2% των πολιτιστικών φορέων που είναι καταγεγραμμένοι στο Μητρώο Πολιτιστικών Φορέων του ΥΠΠΟ (39 φορείς, Πίνακας 49), 5,32% των φεστιβάλ που γίνονται στην Ελλάδα (32 φεστιβάλ), ενώ διαθέτει 17 κινηματογράφους, 32 δημόσιες και ιδιωτικές βιβλιοθήκες, 33 μουσεία, 60 αρχαιολογικούς χώρους και 315 μνημεία.

Πίνακας 49. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στην Πελοπόννησο

Δομές και υποδομές	Πελοπόννησος	Ελλάδα	% στην Πελοπόννησο
Αριθμός πολιτιστικών φορέων	39	1218	3,20%
ανά 100.000 κατοίκους	6,7	11,3	
Αριθμός Φεστιβάλ	32	601	5,32%
ανά 100.000 κατοίκους	5,5	5,6	
Κινηματογράφοι	17	294	5,78%
ανά 100.000 κατοίκους	2,9	2,7	
Βιβλιοθήκες (2012)	32	493	6,49%
ανά 100.000 κατοίκους	5,5	4,6	
Μουσεία	33	271	12,17%
ανά 100.000 κατοίκους	5,7	2,5	
Μνημεία	315	1678	18,7%
ανά 100.000 κατοίκους	54,5	15,5	
Αρχαιολογικοί χώροι	60	470	12,76%
ανά 100.000 κατοίκους	10,4	4,3	

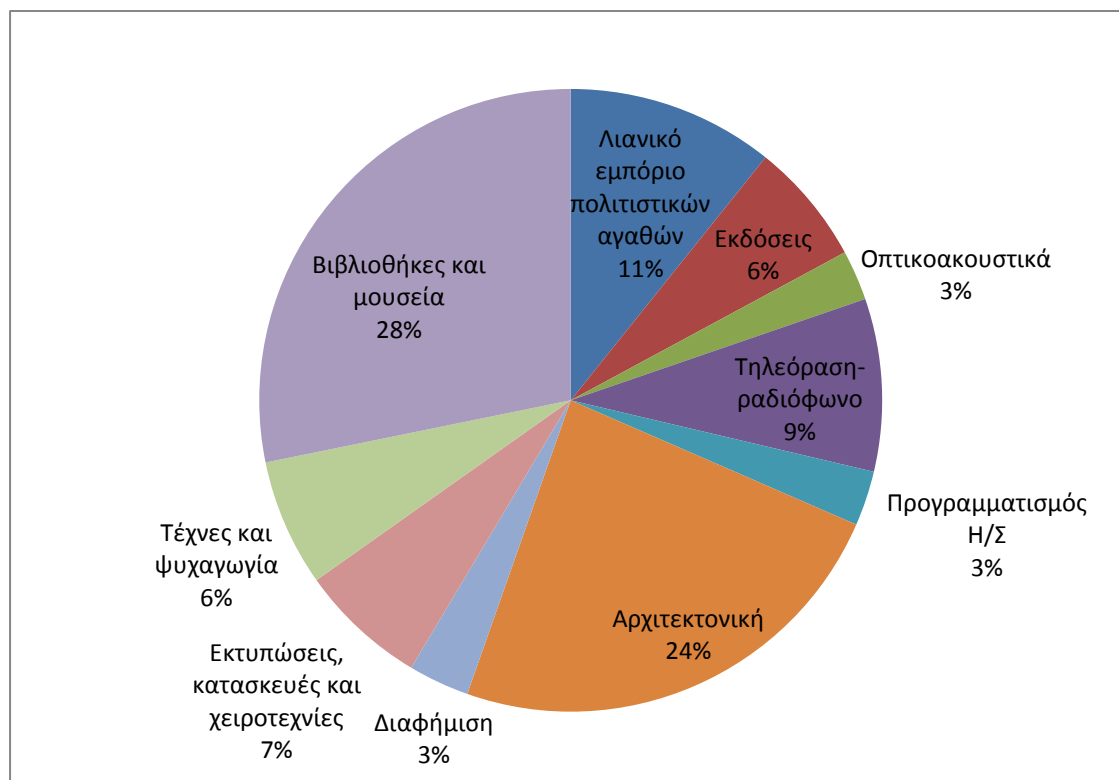
Πηγή: ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ

Διάγραμμα 29. Μερίδια των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στην Πελοπόννησο, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Διάγραμμα 30. Μερίδια των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στην Πελοπόννησο, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 50. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΔ στην Πελοπόννησο, 2008-2014 (σε εκ. €)

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	3.40		2.80	4.40	4.00	3.10	3.10	-0.30	-9%	0.00	0%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	3.88	3.48	5.10	3.12	0.96	1.86	1.74	-2.14	-55%	-0.12	-6%
Εκδόσεις	10.24	15.36	4.32	2.56	2.08	2.56	2.28	-7.96	-78%	-0.28	-11%
Οπτικοακουστικά	0.99	4.80	0.40	0.80	2.80	0.00	0.40	-0.59	-60%	0.40	#ΔΙΑΙΠ/0!
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	2.73	5.04	9.45	1.47	2.73	3.15	2.42	-0.31	-11%	-0.73	-23%
Προγραμματισμός Η/Σ	0.30	5.46	0.18	0.06	0.24	0.18	0.06	-0.24	-80%	-0.12	-67%
Αρχιτεκτονική	27.30	11.50	16.25	12.32	13.75	5.27	3.65	-23.66	-87%	-1.63	-31%
Διαφήμιση	0.88	0.78	0.25	0.28	1.04	1.13	0.25	-0.62	-71%	-0.88	-78%
Τέχνες, ψυχαγωγία, μουσεία, βιβλιοθήκες	17.20	14.43	16.03	15.16	13.33	14.90	14.73	-2.48	-14%	-0.18	-1%
Σύνολο Περιφέρειας	66.92	60.85	54.78	40.17	40.92	32.15	28.63	-38.29	-57%	-3.53	-11%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 51. Εργαζόμενοι στην Πελοπόννησο κατά ΚΠΔ, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	338		228	255	208	206	191	-147	-43%	-15	-7%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	377	402	482	371	223	284	310	-67	-18%	26	9%
Εκδόσεις	443	631	254	175	170	194	183	-260	-59%	-10	-5%
Οπτικοακουστικά	128	243	80	92	138	74	75	-53	-41%	2	2%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	304	332	313	128	228	200	258	-46	-15%	58	29%
Προγραμματισμός Η/Σ	93	423	78	96	100	74	82	-11	-12%	9	12%
Αρχιτεκτονική	787	887	919	839	764	728	687	-100	-13%	-41	-6%
Διαφήμιση	134	139	114	199	207	134	91	-42	-32%	-43	-32%
Τέχνες και ψυχαγωγία	244	119	209	328	238	276	190	-54	-22%	-86	-31%

Βιβλιοθήκες και μουσεία	1,453	875	1,162	1,170	1,122	1,284	812	-641	-44%	-471	-37%
Σύνολο Περιφέρειας	4,301	4,052	3,838	3,653	3,398	3,452	2,880	-1,422	-33%	-572	-17%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 52. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στην Πελοπόννησο, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	142	0	45	124	86	92	86	-56	-40%	-7	-7%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	152	136	181	178	137	127	146	-7	-5%	18	14%
Εκδόσεις	100	91	69	48	70	67	65	-35	-35%	-2	-4%
Οπτικοακουστικά	57	59	37	40	42	31	59	2	3%	28	91%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	108	106	96	81	75	85	84	-24	-22%	-1	-1%
Προγραμματισμός Η/Σ	30	33	29	34	34	32	65	35	117%	34	106%
Αρχιτεκτονική	825	825	792	700	638	583	561	-264	-32%	-22	-4%
Διαφήμιση	88	99	102	99	83	88	81	-7	-8%	-7	-8%
Τέχνες και ψυχαγωγία	235	239	128	123	134	116	111	-124	-53%	-5	-4%
Βιβλιοθήκες και μουσεία	23	22	18	17	16	15	14	-9	-37%	-1	-5%
Σύνολο Περιφέρειας	1760	1610	1497	1443	1314	1237	1271	-489	-28%	34	3%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

6.10 Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

Η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, συγκεντρώνει το ποσοστό του 1,9% των εργαζομένων των ΠΔΒ στην Ελλάδα (2015 εργαζόμενοι), με 1026 επιχειρήσεις, οι οποίες παράγουν το 0,9% (18,19 εκ. ευρώ) της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) των ΠΔΒ στην Ελλάδα (2014).

Πίνακας 53. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, 2014

Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	Δεδομένα
ΑΠΑ των ΠΔΒ (σε εκ. €)	18,9
Περιφερειακό ΑΕΠ (σε εκ. €)	5319,6
% ΠΔΒ επί του Περιφερειακού ΑΕΠ	0,4%
% ΑΠΑ στις ΠΔΒ	0,9%
Εργαζόμενοι στις ΠΔΒ	2015
Εργαζόμενοι στη Περιφέρεια	121400
% ΠΔΒ επί της απασχόλησης στην Περιφέρεια	1,7%
% εργαζομένων στις ΠΔΒ	1,9%
Επιχειρήσεις	1026
% επιχειρήσεων στις ΠΔΒ	2,3%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Επίσης, οι ΠΔΒ συνεισφέρουν με 0,4% στο ΑΕΠ της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου και απασχολούν το 1,7% των εργαζομένων στην Περιφέρεια. Σχετικά με την παραγωγή στις ΠΔΒ στην Περιφέρεια, οι κλάδοι των τεχνών-ψυχαγωγίας-μουσείων-βιβλιοθηκών (40%), των εκτυπώσεων-κατασκευών-χειροτεχνιών (21%) και της αρχιτεκτονικής (16%), συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά, ενώ σε ότι αφορά στην απασχόληση, η αρχιτεκτονική (21%) και οι βιβλιοθήκες-μουσεία (20%), συγκεντρώνουν τους περισσότερους εργαζομένους (Διαγράμματα 31 και 32).

Κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης, στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, παρατηρείται συνολική μείωση της ΑΠΑ των ΠΔΒ κατά 36% (ή 10,54 εκ. ευρώ), για την περίοδο 2008-2014, ενώ η μέση μείωση στην Ελλάδα ήταν 55%. Έτσι η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου αποδείχθηκε ιδιαίτερα ανθεκτική κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης. Τη μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση σε όρους ΑΠΑ, για το χρονικό διάστημα 2008-2014, υπέστησαν οι κλάδοι της διαφήμισης κατά 92%, ο κλάδος της τηλεόρασης-ραδιοφώνου-επικοινωνιών κατά 77%, και ο κλάδος της αρχιτεκτονικής κατά 57%. Από την άλλη πλευρά, μόνο ο κλάδος των εκτυπώσεων-κατασκευών-χειροτεχνιών, παρουσίασε ποσοστιαία αύξηση για το συγκεκριμένο διάστημα κατά 77%. Η ΑΠΑ των ΠΔΒ του συνόλου της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, παρουσιάζει αύξηση από το 2008 έως το 2010 και στη συνέχεια μείωση από το 2011 και μετά, με εξαίρεση το 2012, όπου παρουσιάζεται μια μικρή αύξηση. Στο διάστημα

2013-2014, σημειώνεται πτώση της ΑΠΑ των ΠΔΒ της περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου κατά 19%.

Σε όρους απασχόλησης στις ΠΔΒ της περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, παρατηρείται ποσοστιαία μείωση κατά 10% ή 218 εργαζόμενους, κατά το χρονικό διάστημα από το 2008 στο 2014, καθώς επίσης μείωση κατά 3% ή 59 εργαζόμενους, από το 2013 έως το 2014. Οι μεγαλύτερες ποσοστιαίες μειώσεις εργαζομένων για το 2008-2014 εμφανίζονται στον κλάδο της τηλεόρασης-ραδιοφώνου-επικοινωνιών κατά 54% ή 112 λιγότερους εργαζόμενους και στον κλάδο του προγραμματισμού Η/Σ κατά 34% ή 29 λιγότερους εργαζόμενους. Αντίθετα, οι κλάδοι που παρουσίασαν ποσοστιαία αύξηση στην απασχόληση από το 2008 στο 2014 είναι, ο κλάδος της διαφήμισης κατά 48% ή 58 περισσότερους εργαζόμενους, καθώς και ο κλάδος της αρχιτεκτονικής κατά 18% ή 64 περισσότερους εργαζόμενους. Κατά το διάστημα 2013-2014, ο κλάδος των βιβλιοθηκών και μουσείων και της αρχιτεκτονικής, αυξάνουν την απασχόλησή τους κατά 89% ή 188 εργαζόμενους και 1% ή 6 εργαζόμενους αντίστοιχα.

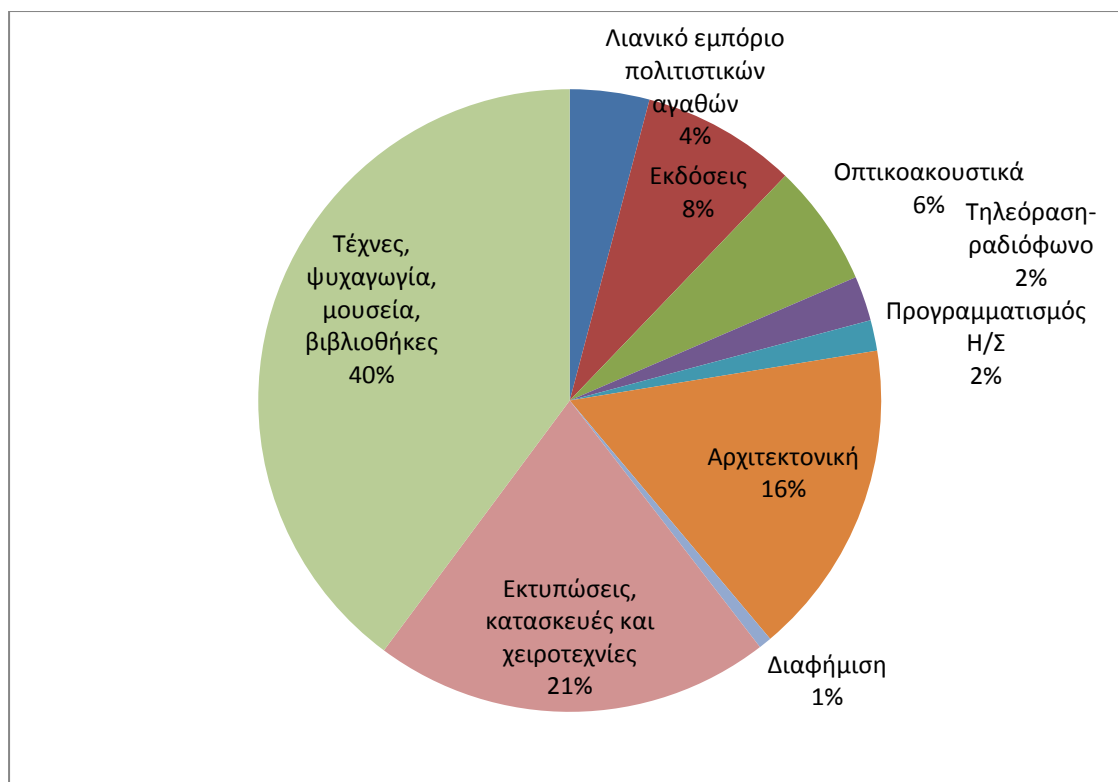
Επιπλέον, η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, διαθέτει το 1,80% των πολιτιστικών φορέων που είναι καταγεγραμμένοι στο Μητρώο Πολιτιστικών Φορέων του ΥΠΠΟ (22 φορείς, Πίνακας 54), 8,31% των φεστιβάλ που γίνονται στην Ελλάδα (50 φεστιβάλ), ενώ διαθέτει 12 κινηματογράφους, 12 δημόσιες και ιδιωτικές βιβλιοθήκες, 33 μουσεία, 54 αρχαιολογικούς χώρους και 161 μνημεία.

Πίνακας 54. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στο Νότιο Αιγαίο

Δομές και υποδομές	Νότιο Αιγαίο	Ελλάδα	% στο Νότιο Αιγαίο
Αριθμός πολιτιστικών φορέων	22	1218	1,80%
ανά 100.000 κατοίκους	7,1	11,3	
Αριθμός Φεστιβάλ	50	601	8,31%
ανά 100.000 κατοίκους	16,2	5,6	
Κινηματογράφοι	12	294	4,08%
ανά 100.000 κατοίκους	3,9	2,7	
Βιβλιοθήκες (2012)	12	493	2,43%
ανά 100.000 κατοίκους	3,9	4,6	
Μουσεία	33	271	12,1%
ανά 100.000 κατοίκους	10,7	2,5	
Μνημεία	161	1678	9,59%
ανά 100.000 κατοίκους	52,1	15,5	
Αρχαιολογικοί χώροι	54	470	11,4%
ανά 100.000 κατοίκους	17,5	4,3	

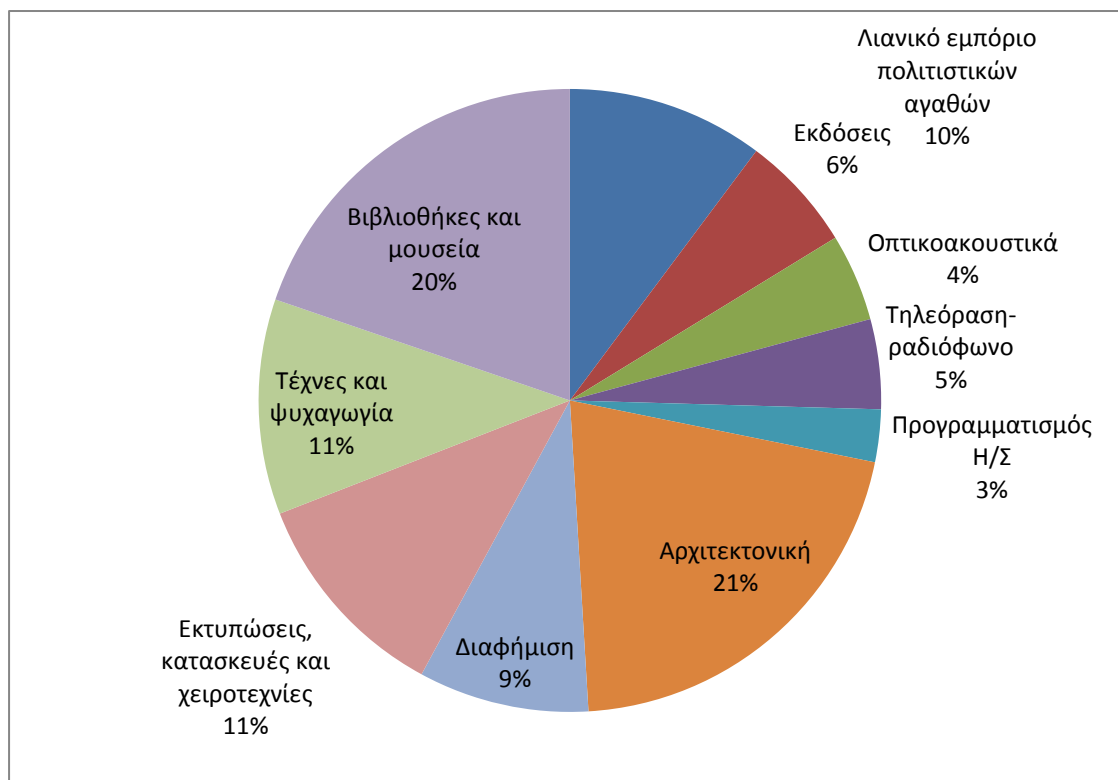
Πηγή: ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ

Διάγραμμα 31. Μέρη των ΚΠΑ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στο Νότιο Αιγαίο, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Διάγραμμα 32. Μέρη των ΚΠΑ στον αριθμό των εργαζομένων στο Νότιο Αιγαίο, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 55. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΑ στο Νότιο Αιγαίο, 2008-2014 (σε εκ. €)

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	2.20		0.00	4.80	4.20	4.70	3.90	1.70	77%	-0.80	-17%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	0.80	2.00	2.00	1.88	1.28	0.63	0.78	-0.02	-3%	0.15	24%
Εκδόσεις	2.08	3.36	2.72	1.44	2.56	3.36	1.52	-0.56	-27%	-1.84	-55%
Οπτικοακουστικά	1.32	1.60	1.20	1.60	1.20	0.80	1.20	-0.12	-9%	0.40	50%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	1.89	2.94	4.20	1.26	0.84	1.05	0.44	-1.45	-77%	-0.61	-58%
Προγραμματισμός Η/Σ	0.66	0.24	0.12	0.12	0.24	0.66	0.30	-0.36	-55%	-0.36	-55%
Αρχιτεκτονική	7.15	9.00	19.00	7.56	10.18	3.41	3.11	-4.05	-57%	-0.31	-9%
Διαφήμιση	1.58	2.02	0.13	0.70	1.63	1.24	0.13	-1.45	-92%	-1.12	-90%
Τέχνες, ψυχαγωγία, μουσεία, βιβλιοθήκες	11.76	9.26	8.58	8.52	7.48	7.61	7.53	-4.24	-36%	-0.09	-1%
Σύνολο Περιφέρειας	29.44	30.42	37.94	27.88	29.61	23.47	18.90	-10.54	-36%	-4.57	-19%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 56. Εργαζόμενοι στο Νότιο Αιγαίο κατά ΚΠΑ, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	284	0	0	267	213	260	225	-59	-21%	-35	-14%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	222	253	240	244	238	214	206	-16	-7%	-8	-4%
Εκδόσεις	122	182	181	97	130	246	122	0	0%	-124	-50%
Οπτικοακουστικά	105	113	110	99	87	98	92	-14	-13%	-6	-6%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	206	195	214	112	90	94	94	-112	-54%	0	0%
Προγραμματισμός Η/Σ	84	62	36	59	65	89	55	-29	-34%	-34	-38%
Αρχιτεκτονική	357	440	471	482	426	415	420	64	18%	6	1%
Διαφήμιση	121	131	89	96	160	189	178	58	48%	-10	-6%
Τέχνες και ψυχαγωγία	284	287	271	267	213	260	225	-59	-21%	-35	-14%

Βιβλιοθήκες και μουσεία	450	257	228	212	164	210	398	-52	-12%	188	89%
Σύνολο Περιφέρειας	2,233	1,920	1,838	1,935	1,787	2,074	2,015	-218	-10%	-59	-3%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 57. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στο Νότιο Αιγαίο, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	135	0	0	114	87	97	91	-45	-33%	-7	-7%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	125	119	128	197	161	119	101	-24	-19%	-17	-15%
Εκδόσεις	43	48	46	32	43	54	47	4	9%	-7	-13%
Οπτικοακουστικά	32	35	27	29	33	33	48	16	49%	15	43%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	67	58	66	49	47	47	46	-21	-31%	-1	-2%
Προγραμματισμός Η/Σ	18	19	16	25	18	18	35	17	92%	17	94%
Αρχιτεκτονική	343	396	317	439	296	282	333	-10	-3%	51	18%
Διαφήμιση	76	75	80	71	63	61	170	94	124%	110	180%
Τέχνες και ψυχαγωγία	217	220	155	148	162	141	134	-83	-38%	-6	-4%
Βιβλιοθήκες και μουσεία	33	32	26	25	23	22	21	-12	-37%	-1	-5%
Σύνολο Περιφέρειας	1089	1002	861	1130	935	874	1026	-63	-6%	152	17%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

6.11 Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου

Η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 58, συγκεντρώνει 1,1% των εργαζομένων των ΠΔΒ στην Ελλάδα (1199 εργαζόμενοι), με 531 επιχειρήσεις, οι οποίες παράγουν το 0,5% (10,61 εκ. ευρώ) της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) των ΠΔΒ στην Ελλάδα (2014).

Πίνακας 58. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, 2014

Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	Δεδομένα
ΑΠΑ των ΠΔΒ (σε εκ. €)	10,61
Περιφερειακό ΑΕΠ (σε εκ. €)	2239,6
% ΠΔΒ επί του Περιφερειακού ΑΕΠ	0,5%
% ΑΠΑ στις ΠΔΒ	0,5%
Εργαζόμενοι στις ΠΔΒ	1199
Εργαζόμενοι στη Περιφέρεια	61000
% ΠΔΒ επί της απασχόλησης στην Περιφέρεια	2%
% εργαζομένων στις ΠΔΒ	1,1%
Επιχειρήσεις	531
% επιχειρήσεων στις ΠΔΒ	1,2%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Επιπλέον, οι ΠΔΒ συνεισφέρουν με 0,5% στο Περιφερειακό ΑΕΠ και απασχολούν το 2% των εργαζομένων στην Περιφέρεια. Συγκεκριμένα, οι κλάδοι των τεχνών-ψυχαγωγίας-μουσεία-βιβλιοθήκες (34%), των εκδόσεων (31%), της αρχιτεκτονικής (10%) και των εκτυπώσεων-κατασκευών-χειροτεχνιών (10%), από την πλευρά της παραγωγής συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά, ενώ από την πλευρά της εργασίας, οι εκδόσεις (20%), οι βιβλιοθήκες-μουσεία (19%), η αρχιτεκτονική (18%) και το λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών (10%) συγκεντρώνουν τους περισσότερους εργαζομένους (Διαγράμματα 33 και 34).

Η οικονομική κρίση, όπως ήταν αναμενόμενο έπληξε τις ΠΔΒ στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου. Η ΑΠΑ των ΠΔΒ μειώθηκε κατά 51% (ή 11,18 εκ. ευρώ) την περίοδο 2008-2014, ενώ η μέση μείωση στην Ελλάδα ήταν 55%. Συγκεκριμένα, ο κλάδος του προγραμματισμού Η/Σ εμφάνισε τη μεγαλύτερη μείωση κατά 100% και παράλληλα οι κλάδοι του λιανικού εμπορίου και της αρχιτεκτονικής είχαν τις μεγαλύτερες μειώσεις ΑΠΑ (κατά 86% και 88% αντίστοιχα), ενώ οι κλάδοι των εκδόσεων, των οπτικοακουστικών και των τεχνών-ψυχαγωγίας-μουσείων-βιβλιοθηκών παρουσίασαν αύξηση της παραγωγής τους (κατά 26%, 21% και 8% αντίστοιχα), για το συγκεκριμένο διάστημα.

Όσον αφορά τον αριθμό των εργαζομένων, αυτός μειώθηκε κατά 33% ή 584 εργαζόμενους το διάστημα 2008-2014, ενώ κατά το 2013-2014 το ποσοστό αυτό κυμάνθηκε σε μικρότερα αλλά και πάλι αρνητικά επίπεδα και συγκεκριμένα, οι εργαζόμενοι μειώθηκαν κατά 14% ή 197 άτομα. Οι μεγαλύτερες μειώσεις εργαζομένων για το 2008-2014 εμφανίζονται στους κλάδους των βιβλιοθηκών-μουσείων (64%), της τηλεόρασης-ραδιοφώνου-επικοινωνίας (46%) και των εκτυπώσεων-κατασκευών-χειροτεχνιών (43%). Μείωση σημειώθηκε και στους υπόλοιπους κλάδους εκτός από την απασχόληση στον κλάδο των εκδόσεων, που αυξήθηκε κατά 46% ή 74 εργαζόμενους, για το 2008-2014. Κατά το διάστημα 2013-2014, ο κλάδος των εκδόσεων, των οπτικοακουστικών και των τεχνών και ψυχαγωγίας αυξάνουν την απασχόλησή τους κατά 70% ή 97 εργαζόμενους, 63% ή 26 εργαζόμενους και 1% ή 1 εργαζόμενο αντίστοιχα.

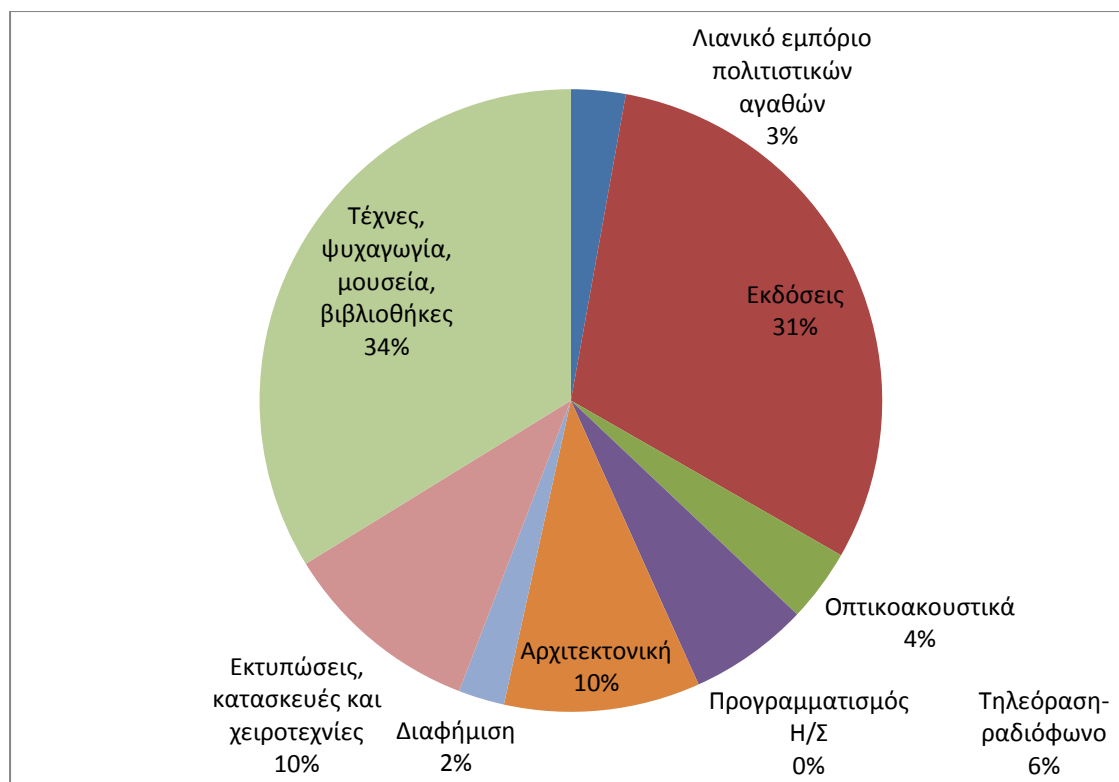
Επιπλέον, η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου διαθέτει σχεδόν το 1,47% των πολιτιστικών φορέων που είναι καταγεγραμμένοι στο Μητρώο Πολιτιστικών Φορέων του ΥΠΠΟ (18 φορείς, Πίνακας 59), 2,16% των φεστιβάλ που γίνονται στην Ελλάδα (13 φεστιβάλ), ενώ διαθέτει 8 κινηματογράφους, 8 δημόσιες και ιδιωτικές βιβλιοθήκες, 23 μουσεία, 20 αρχαιολογικούς χώρους και ένα σημαντικό πλήθος από 103 μνημεία.

Πίνακας 59. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στο Βόρειο Αιγαίο

Δομές και υποδομές	Β.Αιγαίο	Ελλάδα	% στο Β.Αιγαίο
Αριθμός πολιτιστικών φορέων	18	1218	1,47%
ανά 100.000 κατοίκους	9,0	11,3	
Αριθμός Φεστιβάλ	13	601	2,16%
ανά 100.000 κατοίκους	6,5	5,6	
Κινηματογράφοι	8	294	2,72%
ανά 100.000 κατοίκους	4,0	2,7	
Βιβλιοθήκες (2012)	8	493	%
ανά 100.000 κατοίκους	4,0	4,6	
Μουσεία	23	271	1,62%
ανά 100.000 κατοίκους	11,5	2,5	
Μνημεία	103	1678	6,13%
ανά 100.000 κατοίκους	51,7	15,5	
Αρχαιολογικοί χώροι	20	470	4,25%
ανά 100.000 κατοίκους	10,0	4,3	

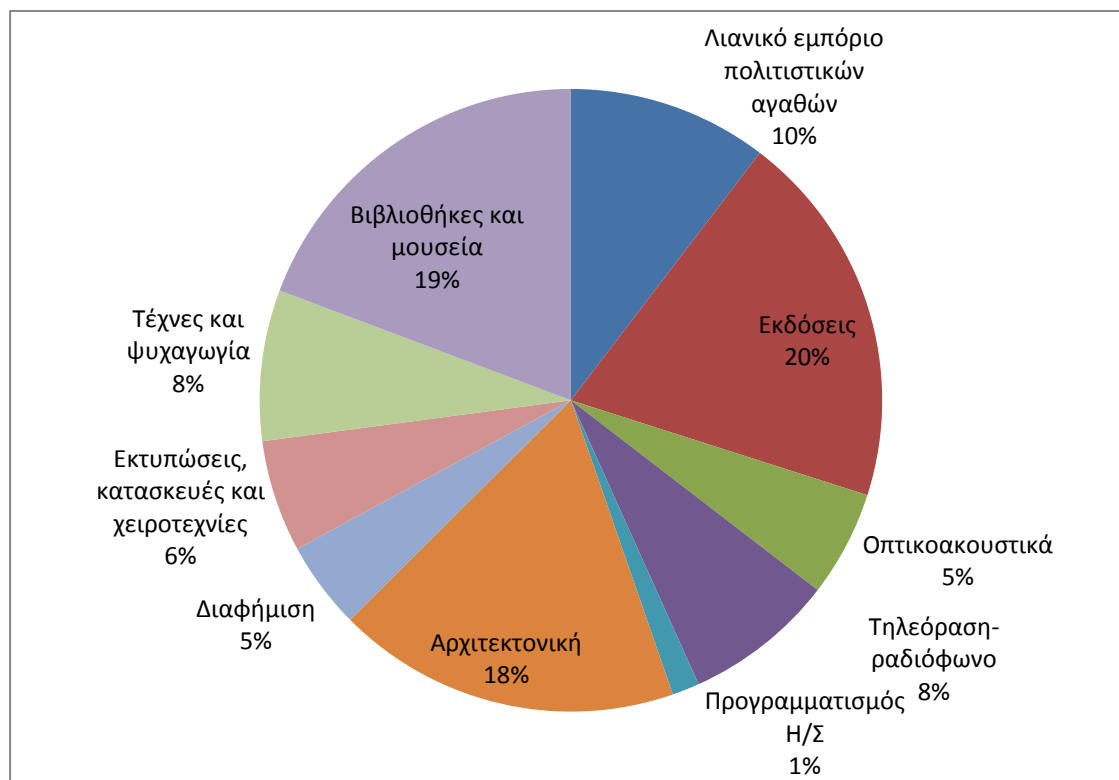
Πηγή: ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ

Διάγραμμα 33. Μερίδια των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στο Βόρειο Αιγαίο, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Διάγραμμα 34. Μερίδια των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στο Βόρειο Αιγαίο, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 60. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΔ στο Βόρειο Αιγαίο, 2008-2014 (σε εκ. €)

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	1.50		0.00	1.40	1.20	1.00	1.10	-0.40	-27%	0.10	10%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	2.08	1.40	0.95	0.92	0.64	0.42	0.30	-1.78	-86%	-0.12	-29%
Εκδόσεις	2.56	2.88	2.88	2.24	2.08	1.44	3.23	0.67	26%	1.79	124%
Οπτικοακουστικά	0.33	1.60	11.20				0.40	0.07	21%	0.40	
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	1.89	1.89	10.29	1.47	27.09	0.63	0.66	-1.23	-65%	0.03	5%
Προγραμματισμός Η/Σ	0.12	0.12	0.24	0.06	0.18	0.24	0.00	-0.12	-100%	-0.24	-100%
Αρχιτεκτονική	9.10	5.00	5.25	2.24	2.75	2.02	1.08	-8.02	-88%	-0.94	-46%
Διαφήμιση	0.88	0.31	0.13	1.82	0.15	0.90	0.25	-0.62	-71%	-0.65	-72%
Τέχνες, ψυχαγωγία, μουσεία, βιβλιοθήκες	3.33	2.66	3.20	3.28	3.17	3.63	3.58	0.25	8%	-0.04	-1%
Σύνολο Περιφέρειας	21.78	15.86	34.14	13.43	37.26	10.28	10.61	-11.18	-51%	0.33	3%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 61. Εργαζόμενοι στο Βόρειο Αιγαίο κατά ΚΠΔ, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	123			83	68	74	70	-53	-43%	-4	-5%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	166	155	112	169	144	126	125	-41	-25%	-2	-1%
Εκδόσεις	161	155	162	111	165	138	234	74	46%	97	70%
Οπτικοακουστικά	77	77	254	39	102	41	66	-11	-14%	26	63%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	174	111	248	91	627	250	94	-80	-46%	-156	-62%
Προγραμματισμός Η/Σ	27	35	35	48	48	39	17	-10	-37%	-22	-56%
Αρχιτεκτονική	240	190	296	231	208	226	214	-26	-11%	-12	-5%
Διαφήμιση	62	52	40	99	50	70	54	-8	-13%	-15	-22%
Τέχνες και ψυχαγωγία	112	116	92	114	85	93	94	-18	-16%	1	1%

Βιβλιοθήκες και μουσεία	640	1,054	596	143	316	341	231	-409	-64%	-110	-32%
Σύνολο Περιφέρειας	1,783	1,945	1,836	1,128	1,813	1,396	1,199	-584	-33%	-197	-14%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 62. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στο Βόρειο Αιγαίο, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	48	0	0	44	34	38	37	-11	-23%	-1	-3%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	64	64	55	77	86	71	81	17	27%	10	13%
Εκδόσεις	38	48	40	27	40	45	51	14	36%	6	14%
Οπτικοακουστικά	23	27	18	25	41	17	33	10	41%	16	97%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	54	46	40	43	44	39	35	-19	-35%	-4	-10%
Προγραμματισμός Η/Σ	9	10	9	13	11	11	16	7	73%	5	49%
Αρχιτεκτονική	231	167	251	200	158	181	186	-45	-19%	5	3%
Διαφήμιση	34	32	30	42	30	29	26	-9	-26%	-3	-11%
Τέχνες και ψυχαγωγία	119	121	64	62	67	58	56	-63	-53%	-3	-4%
Βιβλιοθήκες και μουσεία	16	16	13	12	11	11	10	-6	-37%	0	-5%
Σύνολο Περιφέρειας	636	530	519	544	523	500	531	-106	-17%	31	6%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

6.12 Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Σύμφωνα με τον πίνακα 63, η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, συγκεντρώνει μόλις το ποσοστό του 1% των εργαζομένων των ΠΔΒ στην Ελλάδα (1099 εργαζόμενοι), με 674 επιχειρήσεις, οι οποίες παράγουν το 0,6% (13,09 εκ. ευρώ) της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) των ΠΔΒ στην Ελλάδα (2014).

Πίνακας 63. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, 2014

Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	Δεδομένα
ΑΠΑ των ΠΔΒ (σε εκ. €)	13,09
Περιφερειακό ΑΕΠ (σε εκ. €)	2760,56
% ΠΔΒ επί του Περιφερειακού ΑΕΠ	0,5%
% ΑΠΑ στις ΠΔΒ	0,6%
Εργαζόμενοι στις ΠΔΒ	1099
Εργαζόμενοι στη Περιφέρεια	70100
% ΠΔΒ επί της απασχόλησης στην Περιφέρεια	1,6%
% εργαζομένων στις ΠΔΒ	1,0%
Επιχειρήσεις	674
% επιχειρήσεων στις ΠΔΒ	1,5%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Επίσης, οι ΠΔΒ συνεισφέρουν με 0,5% στο ΑΕΠ της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων και απασχολούν το 1,6% των εργαζομένων στην Περιφέρεια. Σχετικά με την παραγωγή των ΠΔΒ, οι κλάδοι των τεχνών-ψυχαγωγίας-μουσείων-βιβλιοθηκών (41%), της αρχιτεκτονικής (29%) και των εκτυπώσεων-κατασκευών-χειροτεχνιών (9%), συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά, ενώ σε ότι αφορά στην εργασία στις ΠΔΒ, η αρχιτεκτονική (33%), το λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών (13%) και οι τέχνες και ψυχαγωγία (11%), συγκεντρώνουν τους περισσότερους εργαζομένους (Διαγράμματα 35 και 36).

Η οικονομική κρίση είχε ως συνέπεια, η ΑΠΑ των ΠΔΒ να μειωθεί συνολικά κατά 36% (ή 7,98 εκ. ευρώ) την περίοδο 2008-2014, ενώ η μέση μείωση στην Ελλάδα ήταν 55%. Επιπλέον, οι κλάδοι που υπέστησαν τη μεγαλύτερη μείωση σε όρους ΑΠΑ, για το χρονικό διάστημα 2008-2014, ήταν ο κλάδος της τηλεόρασης-ραδιοφώνου-επικοινωνίας κατά 83%, ο κλάδος της αρχιτεκτονικής κατά 52% και ο κλάδος των εκδόσεων κατά 41%, ενώ οι κλάδοι του προγραμματισμού Η/Σ, των εκτυπώσεων-κατασκευών-χειροτεχνιών και ο κλάδος των οπτικοακουστικών παρουσίασαν αύξηση για το συγκεκριμένο διάστημα και ειδικότερα κατά 100%, 20% και 13% αντίστοιχα. Η ΑΠΑ των ΠΔΒ του συνόλου της Περιφέρειας, σημειώνει ανοδική πορεία από το 2009 έως το 2011, ενώ στη συνέχεια εμφανίζει σημαντική πτώση. Για το διάστημα 2013-

2014, ο κλάδος του λιανικού εμπορίου, καθώς και ο κλάδος της τηλεόρασης-ραδιοφώνου-επικοινωνίας, παρουσιάζουν, αύξηση σε όρους ΑΠΑ κατά 133% και 83% αντίστοιχα. Αντίθετα, οι κλάδοι της διαφήμισης, των εκδόσεων και των οπτικοακουστικών παρουσιάζουν πτώση σε ποσοστό 83%, 77% και 75% αντίστοιχα. Συνολικά η ΑΠΑ των ΠΔΒ των Ιονίων Νήσων, για το διάστημα 2013-2014, εμφανίζει πτώση κατά 39% (9,11 εκ. ευρώ).

Όσον αφορά τον αριθμό των εργαζομένων στις ΠΔΒ, παρατηρείται μείωση κατά 22% ή 315 εργαζόμενους το διάστημα 2008-2014, ενώ κατά το 2013-2014, σημειώνεται μείωση κατά 18%, το οποίο μεταφράζεται ως απώλεια 248 θέσεων εργασίας. Οι μεγαλύτερες μειώσεις εργαζομένων για το 2008-2014 εμφανίζονται στους κλάδους των βιβλιοθηκών και μουσείων (85% ή 268 εργαζόμενοι), των οπτικοακουστικών (51% ή 32 εργαζόμενοι) και της τηλεόρασης-ραδιοφώνου-επικοινωνίας (44% ή 43 εργαζόμενοι). Αντίθετα, σημαντική αύξηση παρουσίασε ο κλάδος του προγραμματισμού Η/Σ, κατά 124%, καθώς και ο κλάδος της διαφήμισης κατά 46%. Από το 2009 στο 2010, παρατηρείται αύξηση των εργαζομένων στις ΠΔΒ στην Περιφέρεια, ενώ για τα επόμενα έτη ο αριθμός των εργαζομένων βαίνει μειούμενος. Κατά το διάστημα 2013-2014, ο κλάδος του προγραμματισμού Η/Σ, των βιβλιοθηκών και μουσείων, των τεχνών-ψυχαγωγίας και του λιανικού εμπορίου αυξάνουν την απασχόλησή τους.

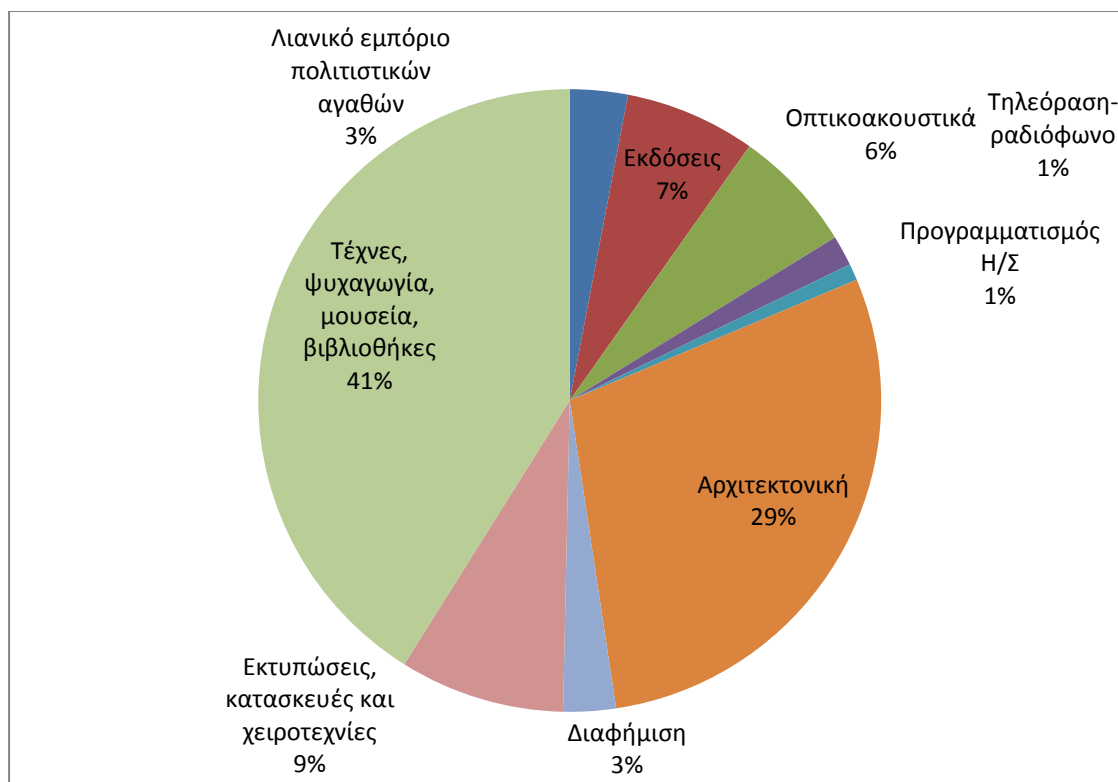
Επιπλέον, η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων διαθέτει ένα ποσοστό της τάξης του 1,72% των πολιτιστικών φορέων που είναι καταγεγραμμένοι στο Μητρώο Πολιτιστικών Φορέων του ΥΠΠΟ (21 φορείς, Πίνακας 64), 2,49% των φεστιβάλ που γίνονται στην Ελλάδα (15 φεστιβάλ), ενώ διαθέτει 5 κινηματογράφους, 14 δημόσιες και ιδιωτικές βιβλιοθήκες, 14 μουσεία, 18 αρχαιολογικούς χώρους και 51 μνημεία.

Πίνακας 64. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στα Ιόνια Νησιά

Δομές και υποδομές	Ιόνια Νησιά	Ελλάδα	% στα Ιόνια Νησιά
Αριθμός πολιτιστικών φορέων	21	1218	1,72%
ανά 100.000 κατοίκους	10,1	11,3	
Αριθμός Φεστιβάλ	15	601	2,49%
ανά 100.000 κατοίκους	7,2	5,6	
Κινηματογράφοι	5	294	1,70%
ανά 100.000 κατοίκους	2,4	2,7	
Βιβλιοθήκες (2012)	14	493	2,83%
ανά 100.000 κατοίκους	6,7	4,6	
Μουσεία	14	271	5,16%
ανά 100.000 κατοίκους	6,7	2,5	
Μνημεία	51	1678	3,03%
ανά 100.000 κατοίκους	24,5	15,5	
Αρχαιολογικοί χώροι	18	470	3,82%
ανά 100.000 κατοίκους	8,7	4,3	

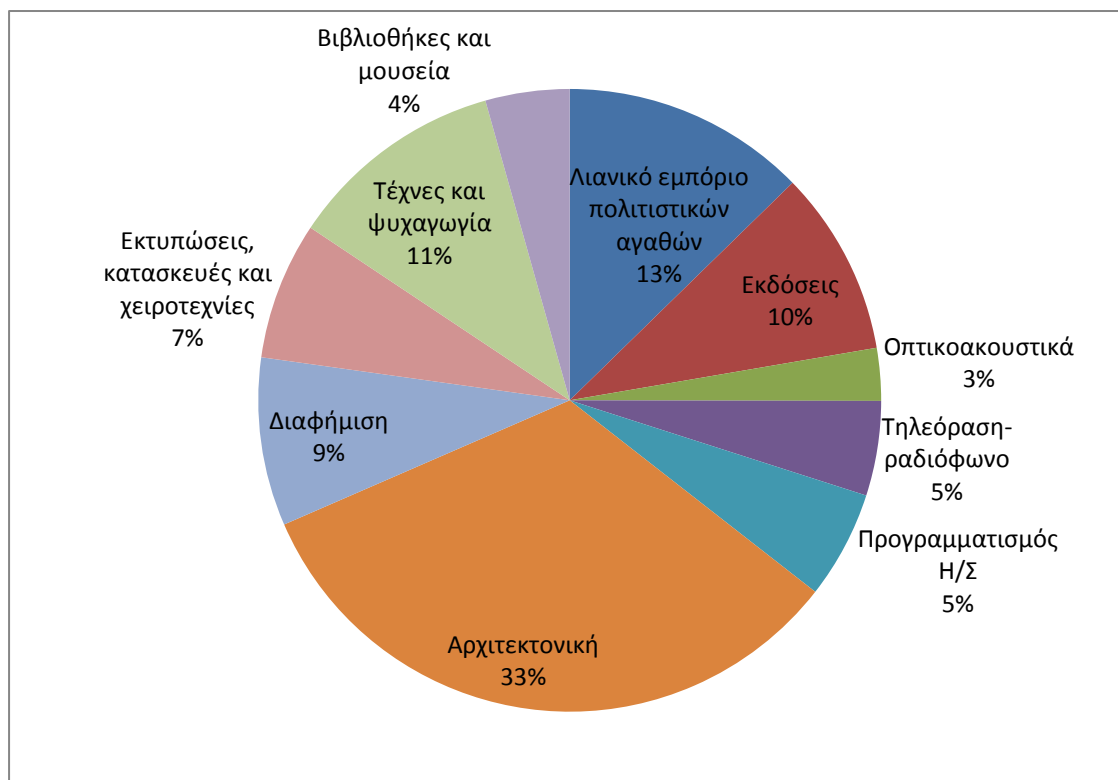
Πηγή: ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ

Διάγραμμα 35. Μεριδία των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στα Ιόνια Νησιά, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Διάγραμμα 36. Μεριδία των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στα Ιόνια Νησιά, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 65. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΑ στα Ιόνια Νησιά, 2008-2014 (σε εκ. €)

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	1.00		0.00	1.90	1.40	1.20	1.20	0.20	20%	0.00	0%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	0.52	1.20	11.90	1.08	0.48	0.18	0.42	-0.10	-19%	0.24	133%
Εκδόσεις	1.60	1.28	1.44	0.96	1.12	4.16	0.95	-0.65	-41%	-3.21	-77%
Οπτικοακουστικά	0.80	0.40	0.80	0.00	0.80	3.60	0.90	0.10	13%	-2.70	-75%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	1.26	1.26	3.78	0.42	0.63	0.12	0.22	-1.04	-83%	0.10	83%
Προγραμματισμός Η/Σ	0.06	0.06	0.30	0.66	0.48	0.18	0.12	0.06	100%	-0.06	-33%
Αρχιτεκτονική	8.45	5.00	3.75	22.12	7.70	5.58	4.05	-4.40	-52%	-1.53	-27%
Διαφήμιση	0.40	0.31	0.25	0.42	0.74	2.26	0.38	-0.02	-5%	-1.88	-83%
Τέχνες, ψυχαγωγία, μουσεία, βιβλιοθήκες	7.87	6.29	7.22	7.57	6.80	5.81	5.75	-2.13	-27%	-0.07	-1%
Σύνολο Περιφέρειας	21.96	15.80	29.44	35.13	20.15	23.09	13.99	-7.98	-36%	-9.11	-39%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 66. Εργαζόμενοι στα Ιόνια Νησιά κατά ΚΠΑ, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	127			107	78	83	79	-48	-38%	-5	-5%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	143	169	581	162	144	128	140	-3	-2%	12	9%
Εκδόσεις	102	83	74	68	85	183	106	4	4%	-78	-42%
Οπτικοακουστικά	62	59	48	54	62	180	30	-32	-51%	-150	-83%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	97	96	118	66	68	66	54	-43	-44%	-12	-18%
Προγραμματισμός Η/Σ	28	30	54	66	66	41	62	34	124%	21	50%
Αρχιτεκτονική	265	315	277	325	329	375	362	97	37%	-13	-3%
Διαφήμιση	66	86	90	106	127	138	96	30	46%	-42	-31%
Τέχνες και ψυχαγωγία	210	80	179	467	537	114	124	-86	-41%	10	8%

Βιβλιοθήκες και μουσεία	316	234	415	313	34	39	48	-268	-85%	9	23%
Σύνολο Περιφέρειας	1,414	1,150	1,837	1,733	1,529	1,347	1,099	-315	-22%	-248	-18%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 67. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΑ στα Ιόνια Νησιά, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	58	0	0	59	39	43	40	-19	-32%	-3	-7%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	85	77	177	90	116	76	93	9	10%	17	23%
Εκδόσεις	29	31	20	27	29	26	14	-14	-50%	-11	-44%
Οπτικοακουστικά	21	22	19	20	17	100	32	10	47%	-68	-68%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	39	40	41	33	32	35	27	-12	-31%	-8	-23%
Προγραμματισμός Η/Σ	12	13	10	14	13	12	38	27	230%	26	217%
Αρχιτεκτονική	269	286	258	151	249	179	228	-41	-15%	50	28%
Διαφήμιση	53	62	60	71	58	59	56	3	6%	-3	-5%
Τέχνες και ψυχαγωγία	143	145	141	135	148	128	122	-21	-14%	-6	-4%
Βιβλιοθήκες και μουσεία	37	36	30	28	26	24	23	-14	-37%	-1	-5%
Σύνολο Περιφέρειας	745	713	755	627	727	681	674	-71	-10%	-7	-1%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

6.13 Περιφέρεια Κρήτης

Η Περιφέρεια Κρήτης, συγκεντρώνει το 4,2% των εργαζομένων των ΠΔΒ στην Ελλάδα (4528 εργαζόμενοι), με 1942 επιχειρήσεις, οι οποίες παράγουν το 2,7% (56,66 εκ. ευρώ) της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) των ΠΔΒ στην Ελλάδα (2014) (Πίνακας 68).

Πίνακας 68. Η δημιουργική οικονομία στην Περιφέρεια Κρήτης, 2014

Περιφέρεια Κρήτης	Δεδομένα
ΑΠΑ των ΠΔΒ (σε εκ. €)	56,66
Περιφερειακό ΑΕΠ (σε εκ. €)	7861,92
% ΠΔΒ επί του Περιφερειακού ΑΕΠ	0,7%
% ΑΠΑ στις ΠΔΒ	2,7%
Εργαζόμενοι στις ΠΔΒ	4528
Εργαζόμενοι στη Περιφέρεια	209300
% ΠΔΒ επί της απασχόλησης στην Περιφέρεια	2,2%
% εργαζομένων στις ΠΔΒ	4,2%
Επιχειρήσεις	
% επιχειρήσεων στις ΠΔΒ	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Σε συνέχεια του πίνακα 68, οι ΠΔΒ συνεισφέρουν με 0,7% στο ΑΕΠ της Περιφέρειας Κρήτης και απασχολούν το 2,2% των εργαζομένων στην Περιφέρεια. Σε ότι αφορά την παραγωγή, σε όρους ΑΠΑ, οι κλάδοι των τεχνών-ψυχαγωγίας-μουσείων-βιβλιοθηκών (29%), της αρχιτεκτονικής (16%), της τηλεόρασης-ραδιοφώνου (12%) και του προγραμματισμού Η/Σ (11%), συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά, ενώ σε ότι αφορά στην εργασία, η αρχιτεκτονική (21%), ο προγραμματισμός Η/Σ (17%) και οι βιβλιοθήκες-μουσεία (13%), συγκεντρώνουν τους περισσότερους εργαζομένους (Διαγράμματα 37 και 38).

Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην περιφέρεια Κρήτης, οδήγησαν σε συνολική μείωση της ΑΠΑ των ΠΔΒ κατά 48% (ή 52,97 εκ. ευρώ), για την περίοδο 2008-2014, ενώ η μέση μείωση στην Ελλάδα ήταν 55%. Οι κλάδοι που υπέστησαν τη μεγαλύτερη μείωση σε όρους ΑΠΑ, για το χρονικό διάστημα 2008-2014, ήταν ο κλάδος της αρχιτεκτονικής κατά 85%, ο κλάδος των οπτικοακουστικών κατά 65%, και ο κλάδος των εκδόσεων κατά 41%. Από την άλλη πλευρά, οι κλάδοι του προγραμματισμού Η/Σ, της τηλεόρασης-ραδιοφώνου-επικοινωνίας, του λιανικού εμπορίου πολιτιστικών αγαθών και της διαφήμισης, παρουσίασαν αύξηση για το συγκεκριμένο διάστημα και συγκεκριμένα κατά 206%, 35%, 24% και 18%, αντίστοιχα. Η ΑΠΑ των ΠΔΒ του συνόλου της Περιφέρειας Κρήτης, παρουσιάζει

μεγάλη ποσοστιαία μείωση από το 2008 στο 2009, όπως και από το 2011 στο 2012, ενώ παρουσιάζει μια ασθενική ανάκαμψη από το 2013 στο 2014 κατά 5%. Για το διάστημα 2013-2014, ο κλάδος του προγραμματισμού Η/Σ, καθώς και οι κλάδοι των οπτικοακουστικών, της τηλεόρασης-ραδιοφώνου-επικοινωνίας και της διαφήμισης, παρουσιάζουν αύξηση σε όρους ΑΠΑ κατά 182%, 100%, 62% και 45% αντίστοιχα, παρέχοντας μια εικόνα ανάκαμψης.

Όσον αφορά τον αριθμό των εργαζομένων στις ΠΔΒ της Περιφέρειας, παρατηρείται αύξηση κατά 2% ή περίπου 110 εργαζόμενους, για το διάστημα 2008-2014, ενώ κατά το 2013-2014, σημειώνεται επίσης αύξηση κατά 3%, το οποίο μεταφράζεται ως ενίσχυση με 121 νέους εργαζόμενους, γεγονός που αποτελεί θετική είδηση για την απασχόληση στους ΚΠΔ της Περιφέρειας Κρήτης. Οι μεγαλύτερες ποσοστιαίες μειώσεις εργαζομένων για το 2008-2014 εμφανίζονται στους κλάδους των τεχνών-ψυχαγωγίας (69%), των εκτυπώσεων-κατασκευών-χειροτεχνιών (34%) και των οπτικοακουστικών (33%), γεγονός που αντιστοιχίζεται σε συνολική απώλεια για τους συγκεκριμένους κλάδους περίπου 407 εργαζομένων. Αντίθετα, οι κλάδοι που παρουσίασαν τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση στην απασχόληση από το 2008 στο 2014 είναι, ο κλάδος του προγραμματισμού Η/Σ κατά 222%, καθώς και ο κλάδος του λιανικού εμπορίου πολιτιστικών αγαθών κατά 38%, αντιπροσωπεύοντας ένα σύνολο 646 νέων εργαζομένων στους συγκεκριμένους κλάδους. Κατά το διάστημα 2013-2014, ο κλάδος του προγραμματισμού Η/Σ, των βιβλιοθηκών και μουσείων και της τηλεόρασης-ραδιοφώνου-επικοινωνίας, αυξάνουν την απασχόλησή τους κατά 140% ή 443 εργαζόμενους, 67% ή 242 εργαζόμενους και 21% ή 69 εργαζόμενους αντίστοιχα. Επίσης, για το ίδιο χρονικό διάστημα, 2013-2014, οι κλάδοι που σημειώνουν τη μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση είναι αυτοί των τεχνών-ψυχαγωγίας με 81% ή 271 λιγότερους εργαζόμενους και του λιανικού εμπορίου πολιτιστικών αγαθών με 38% ή 279 λιγότερους εργαζόμενους.

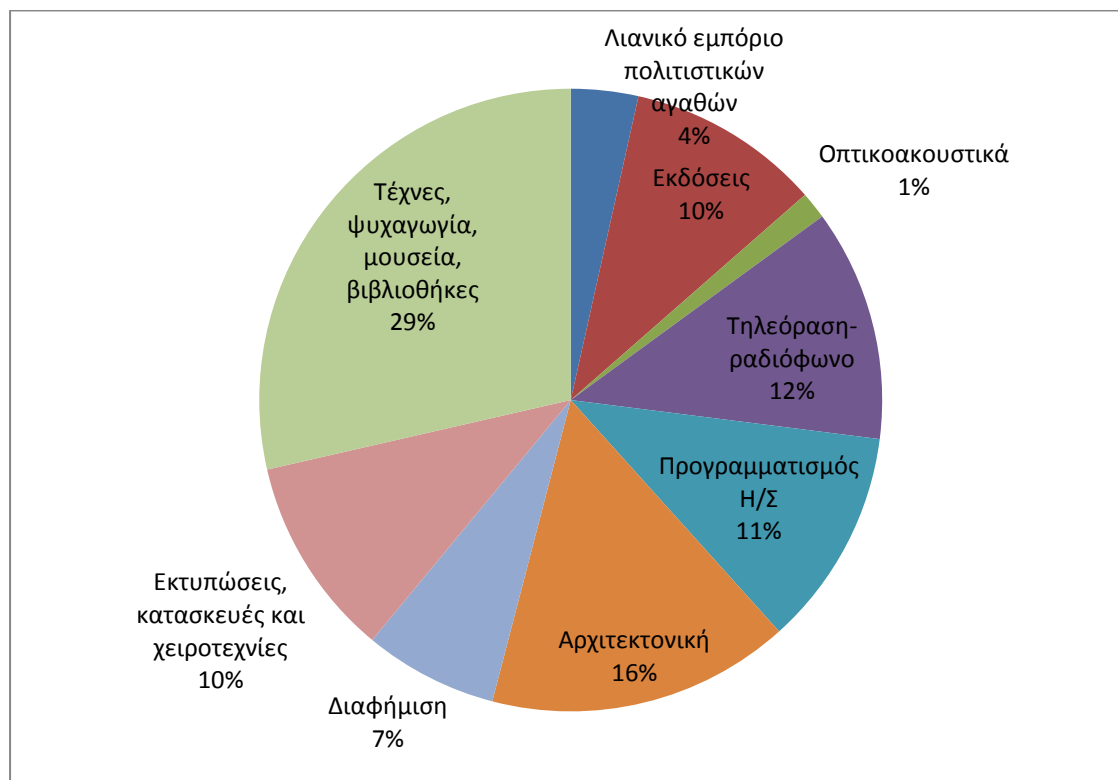
Επιπλέον, η Περιφέρεια Κρήτης, διαθέτει το 3,11% των πολιτιστικών φορέων που είναι καταγεγραμμένοι στο Μητρώο Πολιτιστικών Φορέων του ΥΠΠΟ (38 φορείς, Πίνακας 69), 10,64% των φεστιβάλ που γίνονται στην Ελλάδα (64 φεστιβάλ), ενώ διαθέτει 11 κινηματογράφους, 19 δημόσιες και ιδιωτικές βιβλιοθήκες, 22 μουσεία, 35 αρχαιολογικούς χώρους και 125 μνημεία.

Πίνακας 69. Πολιτιστικές δομές και υποδομές στην Κρήτη

Δομές και υποδομές	Κρήτη	Ελλάδα	% στην Κρήτη
Αριθμός πολιτιστικών φορέων	38	1218	3,11%
ανά 100.000 κατοίκους	6,1	11,3	
Αριθμός Φεστιβάλ	64	601	10,64%
ανά 100.000 κατοίκους	10,3	5,6	
Κινηματογράφοι	11	294	3,74%
ανά 100.000 κατοίκους	1,8	2,7	
Βιβλιοθήκες (2012)	19	493	3,85%
ανά 100.000 κατοίκους	3,0	4,6	
Μουσεία	22	271	8,11%
ανά 100.000 κατοίκους	3,5	2,5	
Μνημεία	125	1678	7,44%
ανά 100.000 κατοίκους	20,1	15,5	
Αρχαιολογικοί χώροι	35	470	7,44%
ανά 100.000 κατοίκους	5,6	4,3	

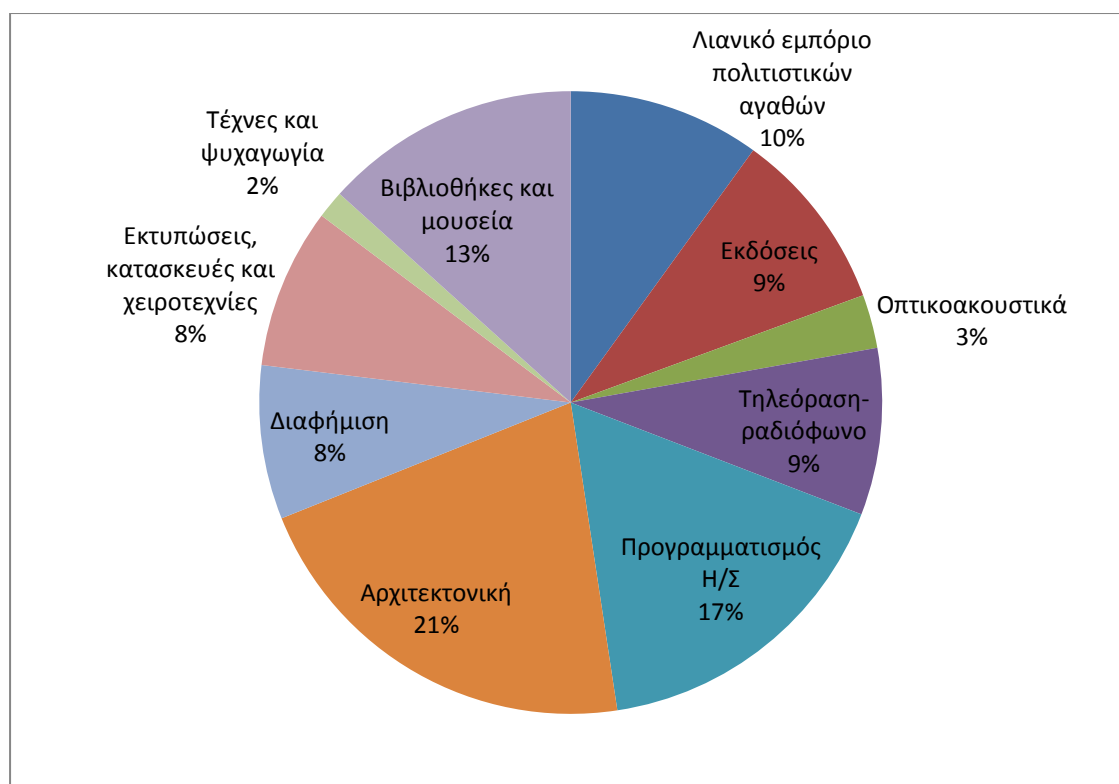
Πηγή: ΥΠΠΟΑ, ΕΚΚ

Διάγραμμα 37. Μεριδία των ΚΠΔ στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στην Κρήτη, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Διάγραμμα 38. Μεριδία των ΚΠΔ στον αριθμό των εργαζομένων στην Κρήτη, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 70. Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των ΚΠΑ στην Κρήτη, 2008-2014 (σε εκ. €)

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	8.00		9.10	8.80	8.00	6.90	5.90	-2.10	-26%	-1.00	-14%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	1.60	3.28	3.20	4.80	2.28	6.12	1.98	0.38	24%	-4.14	-68%
Εκδόσεις	9.60	16.16	12.00	8.00	6.56	5.76	5.70	-3.90	-41%	-0.06	-1%
Οπτικοακουστικά	2.31	4.40	6.40	2.00	4.80	0.40	0.80	-1.51	-65%	0.40	100%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	5.04	9.66	14.70	7.56	4.83	4.20	6.82	1.78	35%	2.62	62%
Προγραμματισμός Η/Σ	2.10	7.74	1.08	2.16	1.56	2.28	6.42	4.32	206%	4.14	182%
Αρχιτεκτονική	58.50	20.00	19.00	25.20	6.33	8.99	8.91	-49.59	-85%	-0.08	-1%
Διαφήμιση	3.33	2.79	0.88	0.70	7.10	2.71	3.94	0.61	18%	1.23	45%
Τέχνες, ψυχαγωγία, μουσεία, βιβλιοθήκες	19.16	14.98	17.09	17.49	15.19	16.39	16.20	-2.96	-15%	-0.19	-1%
Σύνολο Περιφέρειας	109.63	79.01	83.45	76.71	56.65	53.75	56.66	-52.97	-48%	2.91	5%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 71. Εργαζόμενοι στην Κρήτη κατά ΚΠΑ, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	573		438	481	400	425	377	-197	-34%	-48	-11%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	328	404	310	423	319	731	452	123	38%	-279	-38%
Εκδόσεις	430	515	464	353	351	359	427	-3	-1%	68	19%
Οπτικοακουστικά	188	243	353	170	170	117	126	-62	-33%	9	8%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	411	392	421	287	236	323	392	-19	-5%	69	21%
Προγραμματισμός Η/Σ	236	611	154	261	223	317	759	523	222%	443	140%

Αρχιτεκτονική	921	844	920	1,110	970	1,056	966	46	5%	-90	-9%
Διαφήμιση	341	318	261	232	435	382	362	21	6%	-20	-5%
Τέχνες και ψυχαγωγία	214	53	30	347	341	337	65	-148	-69%	-271	-81%
Βιβλιοθήκες και μουσεία	777	305	366	520	507	361	603	-174	-22%	242	67%
Σύνολο Περιφέρειας	4,419	3,685	3,716	4,183	3,950	4,407	4,528	110	2%	121	3%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

Πίνακας 72. Αριθμός επιχειρήσεων ΚΠΔ στην Κρήτη, 2008-2014

Κλάδοι Πολιτισμού και Δημιουργικότητας	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μετ. 2008-14	% Μετ. 2008-14	Μετ. 2013-14	% Μετ. 2013-14
Εκτυπώσεις, κατασκευές και χειροτεχνίες	228	0	147	198	156	172	160	-68	-30%	-12	-7%
Λιανικό εμπόριο πολιτιστικών αγαθών	162	176	161	179	165	213	220	58	35%	7	3%
Εκδόσεις	110	98	90	58	92	77	64	-46	-42%	-13	-17%
Οπτικοακουστικά	57	62	81	60	50	52	77	20	35%	24	47%
Τηλεόραση, ραδιόφωνο και επικοινωνία	97	80	91	82	114	94	110	13	13%	16	17%
Προγραμματισμός Η/Σ	62	60	54	63	52	55	170	108	174%	115	208%
Αρχιτεκτονική	744	729	807	891	908	800	760	15	2%	-40	-5%
Διαφήμιση	232	190	203	178	196	182	178	-54	-23%	-4	-2%
Τέχνες και ψυχαγωγία	332	337	216	208	227	197	188	-144	-43%	-9	-4%
Βιβλιοθήκες και μουσεία	26	25	21	20	18	17	16	-10	-37%	-1	-5%
Σύνολο Περιφέρειας	2050	1759	1871	1936	1977	1858	1942	-109	-5%	83	4%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat